

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2026 оны 08 дугаар сарын 28
№32 (1427)

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТАМГЫН ГАЗАР

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

294.	Гэр бүлийн тухай /Шинэчилсэн найруулга/	2273
295.	Хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	2378
296.	Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2379
297.	Эвлэрүүлэн зуучлалын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2386
298.	Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	2388
299.	Иргэний хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2389
300.	Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2393
301.	Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2395
302.	Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2396
303.	Хүүхэд хамгааллын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	2398
304.	Нийгмийн халамжийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2399
305.	Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2400

306.	Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2401
307.	Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2402
308.	Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2403
309.	Эх, эцэг, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцэгт тэтгэмж олгох тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	2404
310.	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2405
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ		
311.	Монгол Улсын хөгжлийн 2027 оны төлөвлөгөө батлах тухай	Дугаар 29 2407

[illegible]

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЭР БҮЛИЙН ТУХАЙ **/Шинэчилсэн найруулга/**

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ **НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилго

1.1.Энэ хуулийн зорилго нь хүүхэд, гэр бүлийн гишүүний хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, гэрлэлт, гэрлэлт дуусгавар болох, гэр бүлийн гишүүдийн хөрөнгийн эрх, үүрэг, тэжээн тэтгэх, асран хамгаалах, харгалзан дэмжих, хүүхэд үрчлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Гэр бүлийн хууль тогтоомж

2.1.Гэр бүлийн хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Иргэний хууль², энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Гэр бүлийн харилцааны зарчим

3.1.Гэрлэлт нь хуулиар тогтоосон насанд хүрсэн эрэгтэй, эмэгтэй хоёр хүний тэгш эрх, сайн дурын харилцаанд үндэслэнэ.

3.2.Гэр бүлийн гишүүд гэр бүлийн харилцаанд эрх тэгш байдлыг хангаж, гэрлэгчид гэр бүлийн гишүүдийн өмнө хамтын үүрэг, хариуцлага хүлээнэ.

3.3.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь гэр бүлийн харилцаанд хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хамгаална.

3.4.Төр хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг нэн тэргүүнд хамгаалах бөгөөд жирэмсэн болон хөхүүл эмэгтэй, эсхүл бага насны хүүхэдтэй, өрх толгойлсон эцэг, эх, эсхүл хөгжлийн бэрхшээлтэй, ахмад

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Иргэний хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2002 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

настан, хөдөлмөрийн чадваргүй гэр бүлийн гишүүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг тэргүүн ээлжид хамгаална.

3.5.Гэр бүл аюулгүй бөгөөд хүчирхийллээс ангид байна.

3.6.Гэр бүл нь нийгмийн үндсэн нэгж мөн.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томьёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томьёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1.“асран хамгаалах” гэж энэ хуулийн 54.1-д заасан хүүхдийн, эсхүл хүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах хэлбэрийг;

4.1.2.“бүтэн өнчин хүүхэд” гэж дараах хүүхдийг:

4.1.2.а.эцэг, эх нь тогтоогдоогүй;

4.1.2.б.эцэг, эх нь нас барсан;

4.1.2.в.эцэг, эхийг нь нас барсан гэж зарласан, эсхүл сураггүй алга болсонд тооцсон шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон;

4.1.2.г.эцэг, эхийг нь иргэний эрх зүйн бүрэн чадамжгүй гэж тооцсон шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон;

4.1.2.д.эцэг, эхийнх нь эцэг, эх байх эрхийг хязгаарласан шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон бол тухайн шийдвэрт заасан хугацаанд;

4.1.2.е.эцэг, эхийнх нь эцэг, эх байх эрхийг хассан шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон бол уг шийдвэрийг хүчингүй болсонд тооцох хүртэл;

4.1.2.ё.эцэг, эхийн хэн нэг нь тодорхойгүйн улмаас эцэг, эсхүл эхтэйгээ амьдарч байгаад эцэг, эсхүл эх нь нас барсан, эсхүл энэ хуулийн 4.1.2.в, 4.1.2.г, 4.1.2.д, 4.1.2.е-д заасан шүүхийн шийдвэрээр эрх зүйн байдал нь өөрчлөгдсөн бол;

4.1.2.ж.гэрлэлт цуцалсны улмаас асрамждаа авсан эцэг, эсхүл эх нь нас барсан, эсхүл энэ хуулийн 4.1.2.в, 4.1.2.г, 4.1.2.д, 4.1.2.е-д заасан шүүхийн шийдвэрээр эрх зүйн байдал нь өөрчлөгдсөн бөгөөд тусдаа амьдарч байсан эцэг, эсхүл эх асрамждаа аваагүй бол.

4.1.3.“гэрлэлт” гэж хуулиар тогтоосон насанд хүрсэн эрэгтэй, эмэгтэй хоёр хүний тэгш эрх, сайн дурын харилцаанд үндэслэн гэр бүл болох хүсэл зоригоо харилцан илэрхийлж, улсын бүртгэлд бүртгүүлэхийг;

4.1.4.“гэрлэгчид” гэж гэр бүлийн харилцаанд тэгш эрх эдэлж, хамтын үүрэг хүлээхээр гэрлэлтээ улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн нөхөр, эхнэрийг;

4.1.5.“гэр бүл” гэж гэрлэлт, төрөлт, үрчлэлтийн үр дүнд эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус эрх, үүргээр холбогдсон гэр бүлийн гишүүдийг;

4.1.6.“гэр бүлийн гишүүн” гэж дараах хүнийг:

4.1.6.а.гэрлэгчид;

4.1.6.б.гэрлэгчдийн хамт амьдарч байгаа төрсөн, дагавар, үрчлэн авсан хүүхэд;

4.1.6.в.гэрлэгчдийн хамт амьдарч байгаа төрөл, садангийн хүн.

4.1.7.“нөхөн үржихүйн туслах аргыг ашиглаж хүүхэдтэй болох” гэж Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд заасны дагуу бэлгийн эс ашиглаж, эсхүл тээгч эхээр дамжуулан хүүхэдтэй болохыг;

4.1.8.“овог” гэж нэг өвөг дээдсээс гаралтай эцэг /эх/-ийн талын холбоо бүхий бүлэг хүмүүсийн дунд үе уламжлан хэрэглэгддэг нэрийг;

4.1.9.“садангийн хүн” гэж тухайн хүний төрсөн ах, эгч, дүү, авга, нагац, тэдгээрийн хүүхдийг;

4.1.10.“сонирхогч тал” гэж 14 насанд хүрсэн хүүхэд, эсхүл хүүхдийн эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, гэр бүлийн бусад гишүүн, төрөл, садангийн хүн, эсхүл хүүхдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах байгууллага, албан тушаалтныг;

4.1.11.“төрлийн хүн” гэж тухайн хүний эцэг, эх, өвөг эцэг, эмэг эх, ач, зээ, эсхүл ач, зээгийн хүүхдийг;

4.1.12.“үрчлэлт” гэж шүүхийн шийдвэрийн дагуу хүүхдийг үрчлэн авсан эцэг, эх болон үрчлүүлсэн хүүхдийн хооронд төрсөн эцэг,

эх, хүүхдийн нэгэн адил эрх, үүрэг, хариуцлага үүсгэхээр улсын бүртгэлд бүртгүүлснийг;

4.1.13. “харгалзан дэмжих” гэж энэ хуулийн 54.2-т заасан хүүхдийн, эсхүл хүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах хэлбэрийг;

4.1.14. “хүүхэд” гэж 18 насанд хүрээгүй хүнийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ГЭРЛЭХ НӨХЦӨЛ, ГЭРЛЭЛТИЙН БҮРТГЭЛ, ГЭРЛЭГЧДИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

5 дугаар зүйл. Гэрлэх нөхцөл

5.1. Энэ хуулийн 7.1-д заасан харшлах шалтгаангүй, 18 насанд хүрсэн Монгол Улсын иргэн эрэгтэй, эмэгтэй хоёр, эсхүл Монгол Улсын иргэн нь эсрэг хүйсний гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнтэй тэгш эрх, сайн дурын харилцаанд үндэслэн гэрлэлтээ бүртгүүлж болно.

5.2. Эрэгтэй хүн нэг эхнэр, эмэгтэй хүн нэг нөхөртэй байна.

5.3. Гэрлэхийг хүсэгчид гэрлэлтээ бүртгүүлэхээс өмнө бэлгийн замаар дамжих халдвар болон хүний дархлал хомсдолын вирус, дархлалын олдмол хомсдолын өвчтэй эсэх талаар харилцан мэдээлэлтэй байх зорилгоор эрүүл мэндийн шинжилгээ өгч, тодорхойлолт гаргуулан авна.

5.4. Гэрлэхийг хүсэгчид гэрлэлтээ бүртгүүлэхээс өмнө хоорондоо төрөл, садангийн холбоотой эсэхээ мэдэх зорилгоор дезоксирибонуклейн хүчил /ДНХ/-ийн удам зүйн шинжилгээнд хамрагдаж болно.

6 дугаар зүйл. Гэрлэхийг хүсэгчдэд өгөх зөвлөгөө, сургалт

6.1. Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага анх удаа гэрлэхийг хүсэгчдэд гэрлэлтээ бүртгүүлэхээс өмнө гэр бүлийн харилцаа, гэр бүлийн гишүүдийн эрх, үүрэг, хариуцлага, хүүхдийн эрх, хөгжил, хүмүүжил, гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, гэр бүлийн маргааныг харилцан ойлголцол, зөвшилцлийн үндсэн дээр шийдвэрлэх чиглэлээр гэр бүлийн боловсрол олгох арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

6.2. Энэ хуулийн 6.1-д заасан гэр бүлийн боловсролын сургалтын агуулга, хэлбэр, зохион байгуулалт, хугацаа, сургалтад хамруулах журмыг

боловсролын болон хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг харгалзан Засгийн газар батална.

6.3.Аймаг, дүүргийн хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан байгууллага энэ хуулийн 6.1-д заасан сургалтыг иргэний нийгмийн оролцоотой зохион байгуулж болно.

7 дугаар зүйл.Гэрлэхэд харшлах шалтгаан

7.1.Гэрлэхэд дараах нөхцөл харшилна:

7.1.1.өмнөх гэрлэлт хүчинтэй байгаа;

7.1.2.гэрлэхийг хүсэгчид хоёулаа, эсхүл хэн нэг нь 18 насанд хүрээгүй;

7.1.3.гэрлэхийг хүсэгчид хоорондоо төрөл, садангийн холбоотой;

7.1.4.гэрлэхийг хүсэгчид хоорондоо үрчлэгч, үрчлүүлэгчийн харилцаатай;

7.1.5.гэрлэхийг хүсэгчид хоорондоо асран хамгаалагч, асран хамгаалуулагч, эсхүл харгалзан дэмжигч, харгалзан дэмжүүлэгчийн харилцаатай;

7.1.6.гэрлэхийг хүсэгчдийн хэн нэг нь, эсхүл хоёулаа шүүхийн шийдвэрээр иргэний эрх зүйн чадамжгүй гэж тооцогдсон.

7.2.Иргэний хуульд заасны дагуу насанд хүрээгүй хүнийг иргэний эрх зүйн бүрэн чадамжтай гэж тооцсон бол энэ хуулийн 7.1.2-т заасан харшлах нөхцөл хамаарахгүй.

8 дугаар зүйл.Гэрлэлтийн бүртгэл

8.1.Энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан нөхцөлийг хангасан гэрлэхийг хүсэгчид гэрлэлтээ 18 насанд хүрсэн гэрчийн этгээдийг байлцуулан улсын бүртгэлийн байгууллагад бүртгүүлнэ.

8.2.Гэрлэлтийг бүртгэсэн өдрөөс эхлэн гэрлэгчдийн хооронд энэ хуульд заасан эрх, үүрэг үүснэ.

9 дүгээр зүйл.Гэрлэгчдийн эрх, үүрэг

9.1.Гэрлэгчид гэр бүлийн харилцаанд дараах эрхтэй:

9.1.1.гэр бүлээ төлөвлөх;
9.1.2.оршин суух газраа сонгох;
9.1.3.сурах, ажил, мэргэжлээ сонгох;
9.1.4.хуваарьт хөрөнгөтэй байх;
9.1.5.сайн дурын үндсэн дээр гэрлэлтийн гэрээ байгуулах,
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, цуцлах;

9.1.6.гэр бүлийн хүчирхийллээс ангид байх;
9.1.7.хамтран өмчлөх дундын хөрөнгөө эзэмших,
ашиглах, захиран зарцуулах;

9.1.8.хөрөнгийн болон сэтгэл санааны хохирлоо буруутай
гэрлэгчээс гаргуулах.

9.2.Гэрлэгчид гэр бүлийн харилцаанд дараах үүрэг хүлээнэ:

9.2.1.бие биеэ тэжээн тэтгэх, асран халамжлах;
9.2.2.бие биеийнхээ эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг
хүндэтгэх, зөрчихгүй байх;

9.2.3.гэр бүлийн угийн бичиг хөтлөх;
9.2.4.гэр бүлийн үнэт зүйл, үндэсний соёл, уламжлал, зан
заншлыг эрхэмлэх;

9.2.5.хамтын үүрэг, хариуцлагаа ухамсарлан бие биедээ
үнэнч байх, гэр бүлийн хамтын амьдралаа тогтвортой байлгах, гэр бүлийн
амьдрах таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх.

9.3.Энэ хуулийн 9.2.3-т заасан угийн бичиг хөтлөх журмыг хууль
зүй, соёлын болон хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн
газрын гишүүний саналыг харгалзан Засгийн газар батална.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ГЭРЛЭЛТ ДУУСГАВАР БОЛОХ, ЦУЦЛАХ, ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БУС ГЭЖ ТООЦОХ, СЭРГЭЭХ, ГЭРЛЭЛТ ЦУЦЛАЛТЫГ ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БУС ГЭЖ ТООЦОХ

10 дугаар зүйл.Гэрлэлт дуусгавар болох

10.1.Гэрлэлтийг дараах тохиолдолд дуусгавар болсонд тооцно:

10.1.1.гэрлэгчдийн хэн нэг нь нас барсан;
10.1.2.гэрлэгчдийн хэн нэгнийг нас барсан гэж зарласан,
эсхүл сураггүй алга болсон гэж тооцсон шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин
төгөлдөр болсон;

10.1.3.Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн³ 14 дүгээр зүйлд заасны дагуу гэрлэгчдийн хэн нэг нь хүйсийн өөрчлөлтөө улсын бүртгэлийн байгууллагад бүртгүүлсэн.

10.2.Гэрлэлт дараах тохиолдолд дуусгавар болно:

10.2.1.захиргааны, эсхүл шүүхийн журмаар гэрлэлтээ цуцлуулсан;

10.2.2.гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон.

10.3.Энэ хуулийн 10.1.3-т заасан хүйсийн өөрчлөлт нь тухайн хүний хөрөнгийн эрх болон эцэг, эхийн эрхийг хязгаарлах, үүрэг, хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

11 дүгээр зүйл.Гэрлэлт цуцлах

11.1.Гэрлэлтийг хуульд заасан үндэслэлээр захиргааны, эсхүл шүүхийн журмаар цуцална.

11.2.Гэрлэлт цуцлуулсан нь хүүхдээ өсгөн хүмүүжүүлэх, асран хамгаалах эцэг, эхийн үүрэг, хариуцлагаас чөлөөлөгдөх үндэслэл болохгүй.

12 дугаар зүйл.Гэрлэлтийг захиргааны журмаар цуцлах

12.1.Гэрлэгчид гэрлэлтээ цуцлуулахыг харилцан зөвшөөрсөн, 18 хүртэлх насны хүүхэдгүй, хөрөнгийн маргаангүй бол Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 8.1, 8.2-т заасны дагуу хүсэлтээ гаргаж, гэрлэлтээ захиргааны журмаар цуцлуулна.

13 дугаар зүйл.Гэрлэлтийг шүүхийн журмаар цуцлах

13.1.Энэ хуулийн 12.1-д зааснаас бусад тохиолдолд гэрлэлт цуцлуулах асуудлыг гэрлэгчдийн хэн нэгний, эсхүл иргэний эрх зүйн чадамжгүйд тооцогдсон эхнэр, нөхрийн асран хамгаалагчийн гаргасан нэхэмжлэлийн үндсэн дээр шүүх шийдвэрлэнэ.

13.2.Энэ хуулийн 10.1.3-т заасны дагуу гэрлэгчдийн хэн нэг нь хүйсийн өөрчлөлтөө иргэний улсын бүртгэлийн байгууллагад бүртгүүлж, гэрлэлт дуусгавар болсонд тооцсон бол гэрлэлт цуцлахаас бусад хүүхдийн асрамж, тусдаа амьдрах эцэг, эсхүл эхийн хүүхэдтэй уулзах хуваарь, тэтгэлэг, хамтран өмчлөх дундын хөрөнгө хуваах асуудлаар гэрлэгчид

³ Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2018 оны 28 дугаарт нийтлэгдсэн.

нэхэмжлэл гаргах үүрэгтэй бөгөөд эдгээр асуудлыг уг нэхэмжлэлийн үндсэн дээр шүүх шийдвэрлэнэ.

13.3.Гэрлэгчид гэрлэлтийн гэрээнд хөрөнгийн эрх, үүргийг тусгасан эсэхээс үл хамаарч, гэрлэлт цуцлуулах үед хөрөнгийн эрх, үүргийн талаар харилцан тохиролцож болно.

13.4.Гэрлэгчид гэрлэлт цуцлах үед хүүхдийн асрамж, тусдаа амьдрах эцэг, эсхүл эхийн хүүхэдтэй уулзах хуваарь, тэтгэлэг болон хөдөлмөрийн чадваргүй эхнэр, нөхрөө тэжээн тэтгэх, хамтран өмчлөх дундын хөрөнгө хуваах асуудлыг бие даан, эсхүл эвлэрүүлэн зуучлалын журмаар харилцан тохиролцож болно.

13.5.Шүүх гэрлэлт цуцлах шийдвэр гаргахдаа хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хамгаалах бөгөөд хөгжлийн бэрхшээлтэй, ахмад настан, хөдөлмөрийн чадваргүй, эсхүл эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь зөрчигдсөн гэр бүлийн гишүүний эрүүл мэндийн байдал, эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг харгалзан үзнэ.

13.6.Шүүх гэрлэлт цуцлахдаа нэхэмжлэлийн шаардлагаас үл хамааран дараах асуудлыг шийдвэрлэнэ:

13.6.1.хүүхдийн асрамж;

13.6.2.хүүхдээс тусдаа амьдрах эцэг, эсхүл эхийн хүүхэдтэй уулзах хуваарь /нөхцөл, хэлбэр, байршил, хугацаа/;

13.6.3.тэтгэлгийн хэмжээ, нэмэлт зардал.

13.7.Шүүх энэ хуулийн 13.6.1, 13.6.2-т заасан асуудлыг шийдвэрлэхдээ хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хангаж, дараах нөхцөлийг харгалзан үзнэ:

13.7.1.хүүхдийн нас, бие махбод, оюун санаа, нийгэмшихүй, танин мэдэхүй, сэтгэхүй, хөгжил, сэтгэл зүйн онцлогт нийцсэн хэрэгцээ, шаардлагыг;

13.7.2.хүүхэд долоо болон түүнээс дээш настай бол түүний саналыг;

13.7.3.хүүхдийн эцэг, эх, ах, эгч, дүү, эмээ, өвөө болон түүний амьдралд чухал нөлөө бүхий бусад хүнтэй тогтоосон харилцаа, эзэнгшин дассан байдлыг;

13.7.4.эцэг, эхийн хүүхдийг асран хамгаалж, хүмүүжүүлэхэд оролцож байсан оролцооны байдал, эцэг, эхийн халамж, ахуйн нөхцөл, чадавхыг;

13.7.5.хүүхдийг асран хамгаалах, хүмүүжүүлэх, хөгжүүлэх төлөвлөгөө, хүүхэдтэй харилцах чадвар, эцэг, эхийн амьдралын хэв маяг, эрүүл мэнд, эрхэлсэн ажил, ажлын цагийг;

13.7.6.гэрлэгчид хүүхдийн асрамжийн асуудлаар тохиролцсон эсэхийг;

13.7.7.эцэг, эхийн зан байдал, гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдсэн эсэх, хүүхдэд үзүүлэх нөлөөг.

13.8.Гэрлэгчид хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд нийцсэн байдлаар өөрөөр тохиролцоогүй бол шүүх энэ хуулийн 13.6.1-д заасан хүүхдийн асрамжийг хэрэгжүүлэхээр тогтоогдсон эцэг, эсхүл эхэд хүүхдийн асуудлаар шийдвэр гаргах эрхийг олгоно.

13.9.Шүүх энэ хуулийн 13.6.3-т заасан тэтгэлгийн хэмжээ, нэмэлт зардлыг энэ хуулийн Долоодугаар бүлэгт заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

13.10.Эвлэрүүлэн зуучлагч эвлэрүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны болон энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлдэг төрийн бус байгууллагаас мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг авч, хамтран ажиллаж болно.

13.11.Эхнэр нь жирэмсэн, эсхүл хүүхэд нь нэг нас хүрээгүй, эсхүл гэрлэгчдийн хэн нэг нь хүндээр өвчилсөн тохиолдолд гэрлэлт цуцлуулах тухай нэхэмжлэлийг шүүх хүлээн авахаас татгалзана.

13.12.Гэрлэгчдийн хэн нэгний хүчирхийллээс болж, гэр бүлийн гишүүний амь нас, эрүүл мэнд болон хүүхдийн хүмүүжилд аюул, хор уршиг учирч болзошгүйн улмаас гэрлэлт цуцлуулах тухай нэхэмжлэлийг гаргахад энэ хуулийн 13.11-д заасан нь саад болохгүй.

13.13.Энэ хуулийн 13.11-д заасан нөхцөл байдал арилсан бол гэрлэлт цуцлуулах тухай нэхэмжлэлийг шүүхэд гаргаж болно.

Тайлбар: -Энэ хуулийн 13.6.1-д заасан “хүүхдийн асрамж” гэж хүүхдийг хэний асрамжид үлдээх буюу хүүхдийн амьдрах газрыг ойлгоно.

-Энэ хуулийн 13.8-д заасан “хүүхдийн асуудлаар шийдвэр гаргах эрх” гэж хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, хүүхэд гадаад улсад зорчих, шашин шүтэх, эс шүтэх, хүүхдийн авьяас чадварыг хөгжүүлэх дугуйланд сургах зэрэг хүүхдийн хөгжил, хүүхдийн хуваарьт хөрөнгийг хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хамгаалах зорилгоор захиран зарцуулах талаар шийдвэр гаргах эрхийг ойлгоно.

-Энэ хуулийн 13.11-д заасан “хүндээр өвчилсөн” гэж гэрлэгчдийн хэн нэг нь баривчлах шийтгэлээс чөлөөлөх өвчний жагсаалтад заасан өвчтэй бөгөөд шүүхэд гэрлэлт цуцлуулах асуудлыг хэлэлцэх үед өвчин нь хүндэрсэн шатандаа орсны улмаас өөрийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах боломжгүй болох нь эрүүл мэндийн байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон байхыг ойлгоно.

14 дүгээр зүйл.Шүүхээс гэрлэлт цуцлах тусгай журам

14.1.Шүүх дараах нөхцөлд эвлэрүүлэх арга хэмжээ авахгүйгээр гэрлэлтийг цуцална:

14.1.1.гэрлэгчид эвлэрэх боломжгүй буюу гэрлэгчдийн хэн нэгний хүчирхийлэл дарамтаас болж гэр бүлийн гишүүний амь нас, эрүүл мэнд болон хүүхдийн хүмүүжилд ноцтой аюул, хор уршиг учирч болзошгүй, эсхүл учирсан нь тогтоогдсон;

14.1.2.гэрлэгчид сүүлийн таваас доошгүй жилийн хугацаанд хамтран амьдраагүй бөгөөд бага насны хүүхэдгүй, гэрлэлт цуцлуулахыг харилцан зөвшөөрсөн;

14.1.3.хөрөнгийн маргаантай боловч 18 хүртэл насны хүүхэдгүй гэрлэгчид гэрлэлт цуцлуулахыг харилцан зөвшөөрсөн.

15 дугаар зүйл.Шүүх гэр бүлийн нэг гишүүнд ногдох хөрөнгийг тодорхойлох

15.1.Гэрлэлт цуцалснаас гэр бүлийн дундаа хамтран өмчлөх хөрөнгөөс нэг гишүүнд ногдох хэсгийг тодорхойлоход гэрлэлтийн гэрээ, эсхүл гэрлэлтийн гэрээ байгуулаагүй бол Иргэний хуулийн 129, 130 дугаар зүйлд заасны дагуу шүүх шийдвэрлэнэ.

15.2.Гэрлэлтээс гадуурх харилцааны, эсхүл гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас гэрлэлт цуцалсан, эсхүл гэр бүлийн гишүүний эрүүл мэндийн байдал, хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлын үүднээс гэрлэлт цуцалсан, гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон бол Иргэний хуулийн 129.3-т заасны дагуу гэр бүлийн дундаа хамтран өмчлөх хөрөнгөөс нэг гишүүнд ногдох хөрөнгийн хэсгийг тодорхойлохдоо шүүх өөрөөр тогтоож болно.

16 дугаар зүйл.Гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцох

16.1.Энэ хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан гэрлэхэд харшлах шалтгааныг зөрчиж гэрлэсэн, эсхүл гэр бүл болох зорилгогүйгээр гэрлэлт

бүртгүүлсэн бол гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцох эсэх тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

16.2.Гэрлэгчдийн хэн нэг нь, эсхүл гуравдагч этгээд гэрлэгчийн хүсэл зоригийн эсрэг хүч хэрэглэж, хүч хэрэглэхээр заналхийлж, эсхүл хууль бус бусад арга хэрэглэсний улмаас гэрлэлтээ бүртгүүлсэн нь тогтоогдсон бол шүүх гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцно.

17 дугаар зүйл.Гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцоноос үүсэх үр дагавар

17.1.Гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон бол гэрлэгчдийн байгуулсан гэрлэлтийн гэрээ хүчин төгөлдөр бус болно.

17.2.Гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон бол тухайн гэрлэлтээс төрсөн, эсхүл үрчлэн авсан хүүхдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хөндөхгүй бөгөөд эцэг, эх хуульд заасан үүрэг, хариуцлага хүлээнэ.

17.3.Гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон бол гэрлэлтийг сэргээхгүй.

18 дугаар зүйл.Гэрлэлт сэргээх

18.1.Гэрлэлт цуцлуулсан талууд эвлэрснээ хамтран илэрхийлж, хүсэлт гаргасан бөгөөд өөр хүнтэй гэрлэлтээ бүртгүүлээгүй, талууд өөрөөр тохиролцоогүй бол улсын бүртгэлийн байгууллагад бүртгүүлж сэргээх бөгөөд гэрлэлтийг сэргээсэн өдрөөс эхлэн тооцно.

18.2.Гэрлэгчид энэ хуулийн 18.1-д заасан гэрлэлт сэргээсэн өдрийн талаар харилцан тохиролцоонд хүрээгүй бол шүүхэд нэхэмжлэл гаргаж шийдвэрлүүлж болно.

18.3.Шүүхийн шийдвэрээр нас барсан гэж зарлагдсан, эсхүл сураггүй алга болсон гэж тооцогдсон хүн эргэж ирэн нөхөр, эсхүл эхнэртэйгээ хамтран амьдрах хүсэлтээ гаргасан бөгөөд нөхөр, эсхүл эхнэр нь өөр хүнтэй гэрлэлтээ бүртгүүлээгүй бол талуудын зөвшөөрснөөр шүүх гэрлэлтийг сэргээх бөгөөд анх гэрлэлтээ бүртгүүлсэн өдрөөс эхлэн тооцно.

19 дүгээр зүйл.Гэрлэлт цуцлалтыг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцох

19.1.Гэрлэгчид бусдад учруулсан хохирлыг нөхөн төлөх, эсхүл хуульд заасан хариуцлага хүлээхээс зайлсхийх, эсхүл хууль бус үйлдлээ

нуун далдлах, эсхүл ашиг олох зорилгоор гэрлэлтээ цуцлуулсныг эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон бол гэрлэлт цуцлалтыг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцох эсэх тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

20 дугаар зүйл. Гэрлэлт цуцлалтыг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсоноос үүсэх үр дагавар

20.1. Энэ хуулийн 19.1-д заасан шүүхийн шийдвэрийг улсын бүртгэлийн байгууллага бүртгэснээр гэрлэлтийг анх гэрлэлтээ бүртгүүлсэн өдрөөс эхлэн тооцно.

20.2. Энэ хуулийн 19.1-д заасан тохиолдолд бусдад учирсан хохирлыг гэр бүлийн гишүүдийн хөрөнгөөс Иргэний хуулийн 129.8-д заасан журмаар гаргуулах эсэхийг шүүх шийдвэрлэнэ.

21 дүгээр зүйл. Гэрлэлтийн бүртгэлгүй хамтын амьдралаас үүсэх хөрөнгийн харилцаа

21.1. Дараах нөхцөл бүгд хангагдсан тохиолдолд гэрлэлтээ бүртгүүлээгүй хамтран амьдрагчдын хамтын амьдралын хугацаанд бий болсон эд хөрөнгийн эрхийн талаарх маргааныг Иргэний хуулийн 129, 130, 131 дүгээр зүйлд заасны дагуу шүүх шийдвэрлэнэ:

21.1.1. хамтран амьдрагчид өөр хүнтэй гэрлэлт бүртгүүлээгүй байх;

21.1.2. таваас доошгүй жилийн хугацаанд тасралтгүй хамтран амьдарсан байх;

21.1.3. хөрөнгө хамтран өмчилж байгаа, хамтын амьдралын хугацаанд хөрөнгө бий болсон байх;

21.1.4. хамтран амьдрагчид нэг оршин суух хаягт бүртгэлтэй байх.

21.2. Хамтран амьдрагчдын хооронд өв залгамжлах эрх үүсэхгүй бөгөөд хамтын амьдрал дуусгавар болсон тохиолдолд харилцан тэжээн тэтгэх үүрэг хүлээхгүй.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ГЭРЛЭЛТИЙН ГЭРЭЭ

22 дугаар зүйл. Гэрлэлтийн гэрээ байгуулах журам

22.1. Хуульд өөрөөр заагаагүй бол гэрлэхийг хүсэгчид болон гэрлэгчид эд хөрөнгийн эрх, үүргийг зохицуулах гэрлэлтийн гэрээг

харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр байгуулж болно. Гэрлэхийг хүсэгчид болон гэрлэгчид гэрлэлтийн гэрээг бичгээр байгуулж, нотариатаар гэрчлүүлснээр хүчин төгөлдөр болно.

22.2.Гэрлэхийг хүсэгчид гэрлэлтийн гэрээг гэрлэлтээ бүртгүүлэхээс өмнө болон гэрлэгчид гэрлэлт бүртгүүлсний дараа хэдийд ч байгуулж болно.

22.3.Гэрлэхийг хүсэгчдийн гэрлэлтээ бүртгүүлэхээс өмнө байгуулсан гэрлэлтийн гэрээ нь гэрлэлтийг бүртгүүлсэн өдрөөс эхлэн энэ хуулийн 22.1-д заасан шаардлагыг хангаснаар хүчин төгөлдөр болно.

22.4.Гэрлэгчид гэрлэлтийн гэрээнд үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрх, үүрэг үүсэх, шилжүүлэх, дуусгавар болох, хязгаарлах асуудлыг тусгасан бол энэ хуулийн 22.1-д заасны дагуу нотариатаар гэрчлүүлэхээс гадна улсын бүртгэлийн байгууллагад хүргүүлж, эрхийн улсын бүртгэлд урьдчилсан тэмдэглэл хийлгэнэ.

22.5.Гэрлэлтийн гэрээ байгуулаагүй, эсхүл гэрээ байгуулсан боловч энэ хуулийн 22.4-т заасан урьдчилсан тэмдэглэл хийлгээгүй, эсхүл тухайн үл хөдлөх эд хөрөнгөд хамаарах гэрлэлтийн гэрээг хүчингүй болгосон бол гэр бүлийн гишүүдийн хэн нэг нь хамтран өмчлөх дундын эд хөрөнгөд хамаарах үл хөдлөх эд хөрөнгөө захиран зарцуулахдаа Иргэний хуулийн 128.2-т заасан хамтран өмчлөгчийн зөвшөөрлийг авна.

22.6.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийн 22.5-д заасны дагуу зөвшөөрөл аваагүй хийсэн хэлцэл хүчин төгөлдөр бус байна.

23 дугаар зүйл.Гэрлэлтийн гэрээний агуулга

23.1.Гэрлэлтийн гэрээнд дараах зүйлийг тусгаж болно:

23.1.1.гэрлэгчдийн байнга оршин сууж амьдарч байгаа орон байрнаас бусад гэр бүлийн гишүүдийн хамтран өмчлөх дундын эд хөрөнгийн эрх, үүргийг хуваарилах;

23.1.2.гэр бүлийн гишүүдийн хуваарьт хөрөнгийг тодорхойлох;

23.1.3.гэрлэлт дуусгавар болсны дараа гэр бүлийн гишүүдэд ногдох эд хөрөнгийн эрх, үүрэг болон хамтран эзэмших, өмчлөх дундын эд хөрөнгийг шилжүүлэх, хамтран өмчлөх, эсхүл хуульд зааснаас бусад нөхцөл тогтоох;

23.1.4.гэр бүлийн хэрэгцээний зардлыг хуваарилах.

23.2.Гэрлэлтийн гэрээгээр дараах харилцааг зохицуулахыг хориглоно:

23.2.1.эд хөрөнгийн бус харилцаа, гэрлэгчдийн амины эрх;

23.2.2.гэрлэгчдийн хэн нэгний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг илтэд дордуулсан, эсхүл иргэний эрх зүйн чадамжийг хязгаарласан;

23.2.3.гуравдагч этгээдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчсөн, эсхүл хөндсөн;

23.2.4.гэрлэгчид бие биеэ, насанд хүрээгүй болон сургуульд сурч байгаа 18-21 хүртэлх насны, эсхүл хөдөлмөрийн чадваргүй хүүхдээ тэжээн тэтгэх, сурах эрхийг хангах үүргээс чөлөөлсөн, эсхүл хязгаарласан;

23.2.5.эцэг, эх байх эрхийг хязгаарласан, эсхүл хассан;

23.2.6.гэрлэгчдийн байнга оршин сууж амьдарч байгаа орон байрны эзэмших, ашиглах, өмчлөх эрхийг хязгаарласан.

23.3.Гэрлэлт хүчин төгөлдөр байх хугацаанд гэрлэгчид харилцан тохиролцож гэрлэлтийн гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, дуусгавар болгож болно. Энэ тохиолдолд энэ хуулийн 22.1, 22.4-т заасныг баримтална.

23.4.Гэрлэлтийн гэрээг энэ хуулийн 23.2-т заасан нөхцөлөөр байгуулсан бол хүчин төгөлдөр бус гэж тооцно.

23.5.Гэрлэгчдийн хэн нэгний гаргасан нэхэмжлэлийн дагуу гэрлэлтийн гэрээг цуцлах, эсхүл энэ хууль болон Иргэний хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу бүхэлд нь хүчингүй болгох эсэх тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ХҮҮХДИЙН НЭР, ЭЦЭГ /ЭХ/-ИЙН НЭР, ОВОГ, ЭЦЭГ /ЭХ/-ИЙГ ТОГТООХ

24 дүгээр зүйл.Хүүхдэд нэр, эцэг/эх/-ийн нэр, овог өгөх

24.1.Эцэг, эх харилцан зөвшилцсөний үндсэн дээр хүүхдэдээ нэр өгнө.

24.2.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол хүүхэд эцгийн овог, нэрийг авна.

24.3.Хүүхдийн эцэг, эх нь гэрлэлтээ бүртгүүлээгүй бөгөөд харилцан тохиролцоогүй, эсхүл хүүхдийн эцгийг эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр тогтоогоогүй, эсхүл эцэг, эхийн хэн нэгний өмнөх гэрлэлт дуусгавар болоогүй бол эх нь хүүхдэд нэр өгөх бөгөөд хүүхэд эхийн овог, нэрийг авна.

24.4.Хүүхдийн эцэг, эх нь хэн болох нь тогтоогдоогүй бол улсын бүртгэлийн байгууллага хүүхдэд нэр, овог, эцэг /эх/-ийн нэр өгч болно.

24.5.Дараах тохиолдолд хүүхдийн эцэг, эсхүл эхийг тогтоосон эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийг үндэслэн хүүхдэд овог, эцэг /эх/-ийн нэр өгнө:

24.5.1.хүүхдийн эцгийг тогтоосон бол эцгийн овог, нэрийг;

24.5.2.эцэг нь тодорхойгүй бөгөөд хүүхдийн эхийг тогтоосон бол эхийн овог, нэрийг.

25 дугаар зүйл.Хүүхдийн эцэг, эхийг захиргааны журмаар бүртгэх

25.1.Гэрлэлтээ бүртгүүлээгүй эцэг, эх хамтран хүсэлт гаргасан бол улсын бүртгэлийн байгууллага хүүхдийн эцэг, эхийг бүртгэнэ.

26 дугаар зүйл.Хүүхдийн эцэг, эхийг шүүхийн журмаар тогтоох

26.1.Хүүхдийн нэр, эцэг /эх/-ийн нэр, овогтой холбогдох маргааныг сонирхогч талын хүсэлтийг үндэслэн хүүхдийн эцэг, эхийг тогтоох асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

26.2.Эцэг, эхийг тогтоох маргааныг нотлох баримт, шүүх шинжилгээний байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн шүүх шийдвэрлэнэ.

27 дугаар зүйл.Нөхөн үржихүйн туслах аргыг ашигласны үр дүнд төрсөн хүүхдийн эцэг, эхийг тогтоох

27.1.Гэрлэгчид нөхөн үржихүйн туслах аргыг ашиглаж хүүхэдтэй болох талаар харилцан зөвшилцөж, хамтын шийдвэр гаргасан байна.

27.2.Эрхтэн, эд, эс шилжүүлэн суулгах тухай хуулийн 15.7-д заасан гэрээ байгуулсны үндсэн дээр нөхөн үржихүйн туслах аргыг ашиглан хүүхэдтэй болсон гэрлэгчид гэрээний дагуу төрсөн хүүхдийн эцэг, эх байх бөгөөд тухайн хүүхдийг тэдгээрийн төрсөн хүүхэд гэж үзнэ.

27.3.Нөхөн үржихүйн туслах аргыг ашиглах гэрээ байгуулсан гэрлэгчид бэлгийн эсийн донор, эсхүл тээгч эхийг эцэг /эх/-ээр тогтоолгох нэхэмжлэл гаргах эрхгүй.

27.4.Нөхөн үржихүйн туслах аргыг ашиглах гэрээ байгуулсан бэлгийн эсийн донор, эсхүл тээгч эх өөрийгөө энэ хуульд зааснаас бусад тохиолдолд эцэг, эхээр тогтоолгох нэхэмжлэл гаргах эрхгүй.

27.5.Тээгч эх хүүхдийн эцэг, эхийг хүүхдийн эрх ашиг сонирхлыг хамгаалж, хүчирхийлэлгүй, эсхүл тогтвортой гэр бүлийн орчинд өсгөж чадахгүй нөхцөл байдал бий болсон гэж үзэж, хүүхдийг өөрийн төрсөн хүүхдээр тогтоолгохоор гаргасан нэхэмжлэлийг шүүх шийдвэрлэнэ.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ
ХҮҮХДИЙН ЭРХ, ХУУЛЬ ЁСНЫ АШИГ СОНИРХЛЫГ ХАМГААЛАХ,
ЭЦЭГ, ЭХИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ, ХАРИУЦЛАГА, ЭЦЭГ, ЭХ БАЙХ ЭРХИЙГ
ХЯЗГААРЛАХ, ХАСАХ

28 дугаар зүйл.Хүүхдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг
төлөөлөх, хамгаалах

28.1.Эцэг, эх хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хүн, хуулийн этгээдийн өмнө итгэмжлэлгүйгээр төлөөлж, хамгаална.

28.2.Эцэг, эх, эсхүл хүүхдийн хууль ёсны асран хамгаалагч 14 насанд хүрээгүй хүүхдийнхээ өмнөөс хэлцэл хийх, 14-18 насны хүүхдэд насанд хүрээгүй иргэн хуулиар зөвшөөрснөөс бусад хэлцэл хийх тохиолдолд бичгээр зөвшөөрөл олгох, хүүхдийг иргэний эрх зүйн бүрэн чадамжтай гэж тооцогдох хүртэлх хугацаанд түүний хөрөнгийг хамгаалах үүрэгтэй.

28.3.Сум, дүүргийн Засаг дарга, хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан байгууллага, албан тушаалтан, хүүхдийн суралцдаг сургууль, сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллага бүтэн өнчин, эсхүл эцэг, эх нь хүүхдээ биечлэн тэжээн тэтгэх, асран халамжлах боломжгүй, эсхүл тэжээн тэтгэхээс зайлсхийсэн бол хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хамгаална.

28.4.Хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол зөрчигдсөн бол эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хамгаалах байгууллага, албан тушаалтан хуульд заасны дагуу шүүхэд нэхэмжлэл гаргах үүрэгтэй.

28.5.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн болон хүүхдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол хоорондоо зөрчилдөж байгааг тогтоосон бол сум, дүүргийн Засаг дарга хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хамгаалах эрх бүхий төлөөлөгчийг томилж болно.

28.6.Энэ хуулийн 28.5-д заасан хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг хамгаалах этгээдээр Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн⁴ 47.1-д заасан хүүхэд хамгааллын үйлчилгээний чиглэлээр мэргэшсэн хүн, магадлан итгэмжлэгдсэн хуулийн этгээдийг, эсхүл Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн⁵ 22.4-т заасан итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийг томилно.

28.7.Хүүхдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хохироосон, үүргээ биелүүлээгүй эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч болон гэр бүлийн бусад гишүүнд хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэх асуудлыг холбогдох эрх бүхий байгууллага шийдвэрлэнэ.

29 дүгээр зүйл.Эцэг, эх хүүхэд хоорондын эрх, үүрэг

29.1.Хүүхэд гэр бүлийн дотор тэгш эрх эдэлнэ.

29.2.Хүүхэд гэр бүлийн орчинд амьдрах, эрүүл, аюулгүй өсөж, хүмүүжих, асран хамгаалуулах, тэжээн тэтгүүлэх, сурч боловсрох, хөгжих, эцэг, эхийн анхаарал халамжид байх, өөрт хамаарах асуудлаар үзэл бодлоо илэрхийлэх, эд хөрөнгө эзэмших, ашиглах, өмчлөх, өв залгамжлах эрхтэй.

29.3.Шүүхийн шийдвэрээр эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан, эсхүл хасуулснаас бусад тохиолдолд хүүхэд эцэг, эхтэйгээ амьдрах, эцэг, эсхүл эх, эсхүл тэднээс тусдаа амьдрах үед тэдэнтэй байнгын харилцаатай байх эрхтэй.

29.4.Хүүхэд төрснөөр, хүүхдийг үрчлэн авснаар эцэг, эх, хүүхдийн хооронд эрх, үүрэг, хариуцлага үүснэ.

29.5.Дагавар хүүхэд хойд эцэг, эхийн хооронд эцэг, эх, хүүхдийн эрх, үүрэг, хариуцлага үүснэ.

29.6.Гэрлэлтээ бүртгүүлээгүй эцэг, эхийн дундаас төрсөн хүүхэд нь гэрлэлтээ бүртгүүлсэн гэрлэгчдээс төрсөн хүүхдийн адил эрх эдэлнэ.

30 дугаар зүйл.Насанд хүрээгүй эцэг, эхээс төрсөн хүүхдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол

30.1.Хүүхдийн эцэг, эх хоёулаа насанд хүрээгүй бол тэдгээрийн эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тухайн насанд хүрээгүй эцэг, эхийг иргэний эрх зүйн бүрэн чадамжтай гэж тооцогдох хүртэл хугацаанд хүүхдийг асран хамгаалах үүрэгтэй.

⁴ Хүүхэд хамгааллын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2024 оны 30 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁵ Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2017 оны 05 дугаарт нийтлэгдсэн.

30.2.Насанд хүрээгүй эцэг, эх хоёулаа эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчгүй, эсхүл асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь энэ хуулийн 30.1-д заасан үүрэг хүлээхээс хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас татгалзсан бол тухайн насанд хүрээгүй эцэг, эхийг иргэний эрх зүйн бүрэн чадамжтай гэж тооцогдох хүртэл хугацаанд сум, дүүргийн Засаг дарга хүүхдэд асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч томилно.

31 дүгээр зүйл.Эцэг, эхийн эрх, үүрэг

31.1.Эцэг, эх нь гэрлэлтээ бүртгүүлсэн эсэх, хамт амьдарч байгаа эсэхээс үл хамааран хүүхдийн өмнө харилцан тэгш эрх эдэлж, хамтын үүрэг, хариуцлага хүлээнэ.

31.2.Эцэг, эх нь хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг тэргүүн ээлжид хамгаалж, энэ хуульд заасны дагуу шүүхийн шийдвэрээр эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан, эсхүл хасуулсан, эсхүл эцэг, эхийн хэн нэгэнд нь хүүхдийн асрамж тогтоосноос бусад тохиолдолд хүүхэдтэй холбоотой асуудлыг шийдвэрлэхдээ хүүхдийн саналыг харгалзан хамтын шийдвэр гаргана.

31.3.Эцэг, эх нь хүүхдийн эрхийг хамгаалж, хангах талаар дараах үүрэг хүлээнэ:

31.3.1.Хүүхдийн эрхийн тухай хуулийн⁶ 10.1-д заасан үүрэг;

31.3.2.хүүхдээ асран хамгаалах, харгалзан дэмжих, тэжээн тэтгэх, эрүүл, аюулгүй орчинд өсгөх;

31.3.3.төрөлх хэл, бичиг үсэг, суурь боловсрол эзэмшүүлэх;

31.3.4.хүүхдийн хөрөнгийг хамгаалах, зохистой захиран зарцуулах;

31.3.5.хүчирхийлэлээс ангид өсгөх, төлөвшүүлэх;

31.3.6.хүүхдийг түүний нас, бие, сэтгэл зүй, сэтгэхүйн онцлогт тохирох аргаар хүмүүжүүлэх;

31.3.7.хүүхэддээ гэр бүлийн угийн бичиг өвлүүлэх, цус ойртолтоос үүсэх үр дагаврыг таниулах;

31.3.8.хүүхдээ өөрийгөө болон бусдыг хүндлэх, ёс суртахуунд төлөвшүүлэх;

⁶ Хүүхдийн эрхийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2016 оны 9 дугаарт нийтлэгдсэн.

31.3.9.авьяас, хүсэл сонирхлыг нь дэмжих;
31.3.10.түүх, соёл, үндэсний ёс заншил, уламжлалаа дээдлэх, байгаль эх дэлхийгээ хайрлан хамгаалах ухамсрыг төлөвшүүлэх;

31.3.11.хүүхэд эрхээ хамгаалахад туслах, дэмжлэг үзүүлэх;

31.3.12.хүүхдийг үе тэнгийн дээрэлхэлт үйлдэхээс болон түүнд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах;

31.3.13.хуульд заасан бусад.

32 дугаар зүйл.Хүүхдийн асрамж, хүүхдээс тусдаа амьдарч байгаа эцэг, эхийн эрх, үүрэг

32.1.Гэрлэлтээ цуцлуулсан, эсхүл бусад шалтгаанаар хүүхдийн оршин суугаа газраас өөр газарт оршин сууж байгаа нь хүүхдийн өмнө хүлээх эцэг, эхийн үүрэг, хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

32.2.Хүүхдийн асрамж, хүүхдийн талаар шийдвэр гаргах болон тусдаа амьдрах эцэг, эсхүл эхийн хүүхэдтэй уулзах хуваарьтай холбоотой гаргасан шүүхийн шийдвэрийг эцэг, эх биелүүлэх үүрэгтэй.

32.3.Хүүхдээс тусдаа амьдрах эцэг, эсхүл эх хүүхдийн талаар мэдээлэл авах эрхтэй.

32.4.Хүүхдийн талаар шийдвэр гаргах эрхтэй эцэг, эсхүл эх нь хүүхдийн асуудлаар гаргасан аливаа шийдвэрийн талаар тусдаа амьдарч байгаа эцэг, эсхүл эхэд мэдээлэл өгөх үүрэгтэй.

32.5.Эцэг, эхийн хэн нэг нь, эсхүл 14 насанд хүрсэн хүүхэд тухайн хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол зөрчигдсөн гэж үзвэл хүүхдийн асрамж болон хүүхдээс тусдаа амьдарч байгаа эцэг, эсхүл эхийн хүүхэдтэй уулзах хуваарийн талаарх шүүхийн шийдвэрийг өөрчлүүлэхээр шүүхэд нэхэмжлэл гаргах эрхтэй.

32.6.Гэрлэлтээ цуцлуулсан, эсхүл бусад шалтгаанаар эцэг, эх тусдаа амьдарч байгаа бол энэ хуульд заасан эрх, үүргээ хэрэгжүүлэхэд хэн нэгэндээ саад учруулахыг хориглоно.

33 дугаар зүйл.Эцэг, эхийн эрх, үүргээ хэрэгжүүлэх гэрээ

33.1.Гэрлэлтээ цуцлуулсан, эсхүл хамтран амьдарч байсан эцэг, эх, эсхүл бусад шалтгаанаар эцэг, эх нь хүүхдээс тусдаа амьдарч байгаа бол эцэг, эхийн эрх, үүргээ хэрэгжүүлэх тухай гэрээ байгуулж болно.

33.2.Энэ хуулийн 33.1-д заасан гэрээгээр эцэг, эхийн эрх, хүүхэдтэйгээ харилцах, уулзах нөхцөл, хугацаа, өсгөн хүмүүжүүлэх, үүрэг, хариуцлагыг хүүхдийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг дордуулахгүйгээр харилцан тохиролцож болно.

33.3.Эцэг, эхийн эрх, үүргээ хэрэгжүүлэх тухай гэрээ байгуулах, нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, цуцлах, хүчингүйд тооцох асуудлыг Иргэний хуульд заасан гэрээнд тавигдах үндэслэл, журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

33.4.Эцэг, эхийн эрх, үүргээ хэрэгжүүлэх тухай гэрээг талууд харилцан тохиролцож, бичгээр байгуулж, нотариатаар баталгаажуулах бөгөөд энэ хэлбэрээр нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, эсхүл цуцална.

33.5.Эцэг, эхийн эрх, үүргээ хэрэгжүүлэх тухай гэрээтэй холбогдсон маргааныг шүүх шийдвэрлэнэ.

34 дүгээр зүйл.Хүүхдийн хуваарьт хөрөнгийг захиран зарцуулахад эцэг, эхийн эрхийг хязгаарлах

34.1.Хүүхэд төрсөн цагаасаа эхлэн Иргэний хуулийн 127.1-д заасан хуваарьт хөрөнгөтэй болох бөгөөд түүний хуваарьт хөрөнгөд өв залгамжлал, бэлэглэл, тэтгэвэр, тэтгэмж, тэтгэлэг, нөхөн төлбөр, оюуны өмчийн үр шим, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал урамшуулал болон хуульд заасан бусад үндэслэлээр хүүхдийн өмчлөлд шилжсэн хөрөнгө, хөрөнгийн эрх хамаарна.

34.2.Хүүхдийн хуваарьт хөрөнгийн өмчлөгч нь хүүхэд байх бөгөөд эцэг, эх нь түүний хуваарьт хөрөнгийг хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд нийцүүлэн түүний амьжиргаа, сурч боловсрох, хөгжих, авьяас чадварыг дэмжих, эрүүл мэндийн хэрэгцээнд зориулан захиран зарцуулна.

34.3.Эцэг, эх нь хүүхдийн хуваарьт хөрөнгийг өөрийн болон гуравдагч этгээдийн ашиг сонирхолд нийцүүлэн ашиглах, барьцаалах, шилжүүлэх, бэлэглэх, үрэгдүүлэхийг хориглоно.

34.4.Эцэг, эх нь энэ хуулийн 34.3-т заасан хүүхдийн ашиг сонирхолд харшлах үйл ажиллагаа явуулсны улмаас түүний хуваарьт хөрөнгөд хохирол учруулсан бол хохирлыг нөхөн төлөх үүрэгтэй.

34.5.Хүүхэд 14 насанд хүрснээс хойш Иргэний хуулийн 75.1-д заасан хугацаанд өөрийн хуваарьт хөрөнгөд учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх тухай нэхэмжлэлийг шүүхэд гаргах эрхтэй.

34.6.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч өөрчлөгдсөн нь хүүхдийн хуваарьт хөрөнгийн өмчлөх эрхийг өөрчлөх, хязгаарлах, дуусгавар болгох үндэслэл болохгүй.

35 дугаар зүйл.Хүүхэд төрөл садантайгаа харилцах эрх

35.1.Хүүхэд төрөл, садантайгаа чөлөөтэй харилцах эрхтэй.

35.2.Эцэг, эх нь гэрлэлтээ цуцлуулсан, эсхүл гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон, эсхүл тусдаа амьдардаг болон бусад шалтгаанаар энэ хуулийн 35.1-д заасан эрхийг хязгаарлахыг хориглоно.

36 дугаар зүйл.Эцэг, эх байх эрхийг хязгаарлах

36.1.Шүүх дараах тохиолдолд эцэг, эх байх эрхийг зургаан сар хүртэлх хугацаагаар хязгаарлана:

36.1.1.хүүхдийг асран хамгаалах, тэжээн тэтгэх үүргээ биелүүлээгүй, орон байр, хувцас, хоол хүнс, бусад ахуйн хэрэглээний зүйлсээр зориуд хангаагүй, гачигдуулсан;

36.1.2.орон гэрээсээ дайжуулсан, гадуурхсан;

36.1.3.хүүхдийн хөдөлмөрийг зүй бусаар ашигласан, эсхүл гуйлгачлуулсан;

36.1.4.хүүхдийг үл хайхарсан, эсхүл дарамталсан.

37 дугаар зүйл.Эцэг, эх байх эрхийг хязгаарласнаас үүсэх үр дагавар

37.1.Эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан хүн тухайн хүүхдийг биечлэн өсгөн хүмүүжүүлэх, төлөөлөх, хүүхэдтэй холбогдох хуулиар олгосон эрхээ шүүхийн шийдвэрээр тогтоосон хугацаанд алдана.

37.2.Шүүх эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан хүнээс хүүхдийг тэжээн тэтгэхэд шаардлагатай тэтгэлгийг гаргуулах асуудлыг шийдвэрлэнэ.

37.3.Шүүх эцэг, эх байх эрхийг хязгаарласан хугацаанд хүүхдэд асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтоох, эсхүл хүүхдийн асрамж, халамжийн байгууллагад шилжүүлэх асуудлыг шийдвэрлэнэ.

37.4.Сонирхогч тал эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан хүнийг энэ хуулийн 36.1-д заасан нөхцөлийг арилгаагүй бөгөөд энэ хуулийн 39.1-д заасан нөхцөл бий болсон гэж үзвэл, түүний нэхэмжлэлийн үндсэн дээр тухайн хүний эцэг, эх байх эрхийг хасах эсэх тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

37.5.Эцэг, эхийн хэн нэг нь, эсхүл хоёулаа эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулснаас үл хамааран хүүхдийн өв залгамжлах, хөрөнгийн эрх хэвээр хадгалагдана.

38 дугаар зүйл.Эцэг, эх байх эрхийг хязгаарласныг дуусгавар болсонд тооцох

38.1.Энэ хуулийн 36.1-д заасан нөхцөл арилсан бол эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан хүний хүсэлтийг шүүх хянан үзэж, эцэг, эх байх эрх хязгаарласныг дуусгавар болсонд тооцох эсэх асуудлыг шийдвэрлэнэ.

38.2.Энэ хуулийн 36.1-д заасан нөхцөл арилаагүй, эсхүл хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд харшлахаар байвал шүүх эцэг, эх байх эрх хязгаарласныг дуусгавар болгох хүсэлтийг хангахгүй байж болно.

38.3.Шүүх эцэг, эх байх эрхийг хязгаарласныг дуусгавар болсонд тооцох тухай шийдвэр гаргахдаа долоо болон түүнээс дээш насны хүүхдийн санал, энэ хуулийн 41.1-д заасан сургалтад хамрагдсан эсэхийг харгалзан үзнэ.

39 дүгээр зүйл.Эцэг, эх байх эрхийг хасах

39.1.Шүүх дараах тохиолдолд эцэг, эх байх эрхийг хасна:

39.1.1.хүүхдийг Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн 4.1.4.б-д заасан эрсдэлт нөхцөлд оруулсан;

39.1.2.согтууруулах ундаа, мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын хамааралтай нь тогтоогдсон;

39.1.3.эцэг эх байх эрхээ урвуулан ашиглах, хүүхдээ хаях, төөрүүлэх, тарчлаан зовоох, худалдах, барьцаалах, биеийг нь үнэлэх, шунахайн зорилгоор ашиглах, хүүхэдтэйгээ удаа дараа хэрцгий харьцсан, бэлгийн харьцаанд оруулахаар завдсан, оруулсан, сэтгэл санааны хүнд дарамтад байлгасан, хүүхдээ өсгөн хүмүүжүүлэх үүргээс зайлсхийсэн, гэмт хэрэг, зөрчилд татан оролцуулсан.

40 дүгээр зүйл.Эцэг, эх байх эрхийг хассанаас үүсэх үр дагавар

40.1.Эцэг, эх байх эрхээ хасуулсан этгээд хүүхдийг төлөөлөх, биечлэн өсгөн хүмүүжүүлэх, хүүхэдтэй холбогдох тэтгэмж, тэтгэлэг авах, хөнгөлөлт эдлэх болон хуулиар олгосон бусад эрхийг эдлэхгүй.

40.2.Эцэг, эх нь хоёулаа эцэг, эх байх эрхээ хасуулсан бол шүүх хүүхдэд асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтоох, эсхүл хүүхдийг хүүхдийн асрамж, халамжийн байгууллагад шилжүүлэх асуудлыг шийдвэрлэнэ.

40.3.Эцэг, эхийн хэн нэг нь, эсхүл хоёулаа эцэг, эх байх эрхээ хасуулсан эсэхээс үл хамааран хүүхдийн өв залгамжлах, хөрөнгийн эрх хэвээр хадгалагдана.

40.4.Эцэг, эх байх эрхээ хасуулсан нь хүүхдээ тэжээн тэтгэх үүргээс чөлөөлөгдөх үндэслэл болохгүй бөгөөд хүүхдийг тэжээн тэтгэхэд шаардлагатай тэтгэлгийг хариуцагч этгээдээс гаргуулах асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

41 дүгээр зүйл.Эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан, эсхүл хасуулсан хүнийг зан үйлд нөлөөлөх сургалтад хамруулах

41.1.Аймаг, дүүргийн боловсролын болон хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан байгууллага эцэг, эх байх эрхийг нь хязгаарлуулсан, эсхүл хасуулсан хүнийг Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн 35.1.10-т заасны дагуу эцэг, эх байх үүрэг, хариуцлагын талаар болон түүний зан үйлд нөлөөлөх сургалтад хамруулах ажлыг хүртээмжтэй байдлаар зохион байгуулна.

41.2.Энэ хуулийн 41.1-д заасан сургалтын хөтөлбөрийг олон улсын жишиг, үндэсний онцлогийг харгалзан боловсролын болон хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

42 дугаар зүйл.Эцэг, эх байх эрхийг сэргээх

42.1.Эцэг, эх байх эрхээ хасуулсан хүн энэ хуулийн 39.1.1, 39.1.2-т заасан нөхцөлийг арилгасан тохиолдолд эцэг, эх байх эрхийг сэргээх эсэх тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

42.2.Шүүх дараах тохиолдолд эцэг, эх байх эрхийг сэргээхгүй:

42.2.1.энэ хуулийн 39.1-д заасан нөхцөл арилаагүй;

42.2.2.эцэг, эх байх эрхийг хассанаас хойш хүүхэд үрчлэгдсэн;

42.2.3.эцэг, эх байх эрхийг хассанаас хойш хүүхдийн эсрэг Эрүүгийн хуульд⁷ заасан гэмт хэрэг үйлдсэн;

42.2.4.эцэг, эх байх эрхийг сэргээх нь хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд харшлагаар байгаа нь тогтоогдсон.

⁷ Эрүүгийн хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2016 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

42.3.Шүүх эцэг, эх байх эрхийг сэргээх эсэх тухай асуудлыг шийдвэрлэхдээ долоо болон түүнээс дээш настай хүүхдийн санал, энэ хуулийн 41.1-д заасан сургалтад хамрагдсан эсэхийг харгалзан үзнэ.

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ ТЭЖЭЭН ТЭТГЭХ ҮҮРЭГ, ТЭЖЭЭН ТЭТГҮҮЛЭХ ЭРХ

43 дугаар зүйл.Тэжээн тэтгэх үүрэг, тэжээн тэтгүүлэх эрх

43.1.Гэр бүлийн гишүүд, гэрлэгчид, төрлийн хүмүүс бие биеэ, эцэг, эх нь хүүхдээ, хүүхэд нь эцэг, эхээ энэ хуульд заасны дагуу тэжээн тэтгэх үүрэгтэй.

43.2.Энэ хуулийн 43.1-д заасан этгээд тэжээн тэтгэх үүргээ биелүүлэхээс зайлсхийсэн, татгалзсан бол тэжээн тэтгүүлэх эрхтэй этгээдийн нэхэмжлэлээр шүүх уг асуудлыг шийдвэрлэнэ.

43.3.Гэр бүлээс гадуурх харилцааны улмаас гэрлэлт цуцалсан бол энэ хуулийн 43.1-д заасны дагуу хүүхэд нь гэр бүлээс гадуурх харилцааг үүсгэсэн буруутай эцэг, эсхүл эхээ тэжээн тэтгэхгүй байж болно.

44 дүгээр зүйл.Гэрлэгчдийн бие биеэ харилцан тэжээн тэтгэх үүрэг

44.1.Гэрлэгчид гэрлэлт хүчинтэй байх хугацаанд бие биеэ харилцан тэжээн тэтгэх үүрэгтэй.

44.2.Гэрлэлт дуусгавар болсны дараа гэрлэгчдийн хэн нэг нь дараах тохиолдолд тэтгэлэг гаргуулах эрхтэй:

44.2.1.гэрлэлт дуусгавар болохоос өмнө төрсөн, үрчлэн авсан гурав хүртэлх насны хүүхэдтэй, эсхүл хөгжлийн бэрхшээлтэй, эсхүл хүнд өвчтэй хүүхдээ асарч байгаа бол;

44.2.2.гэрлэлт дуусгавар болохоос өмнө эхнэр нь жирэмсэн байсан бөгөөд хүүхэд төрсөн бол;

44.2.3.гэрлэлт дуусгавар болсноос хойш хоёр жилийн дотор хөдөлмөрийн чадвараа хэсэгчлэн, эсхүл бүрэн алдсан нь гэр бүлийн хүчирхийлэл болон гэрлэлт цуцлуулахаас өмнө бий болсон нөхцөл байдалтай шууд холбоотойгоор үүссэн бол;

44.2.4.гэрлэлт дуусгавар болохоос өмнө өөрийн буруугүй үйлдлийн улмаас хөдөлмөрийн чадвараа бүрэн алдсан, эсхүл хүнд өвчтэй болсон бөгөөд энэ байдал нь гэрлэлт цуцлуулсны дараа арилаагүй бол.

44.3.Тэжээн тэтгэх үүрэгтэй этгээд нь уг үүргээ биелүүлээгүй бол тэтгэлэг гаргуулах тухай тэжээн тэтгүүлэх эрхтэй этгээдийн нэхэмжлэлийг шүүх шийдвэрлэнэ.

44.4.Энэ хуулийн 44.2-т заасан тэтгэлгийн хэмжээг хариуцагчийн хөрөнгө, орлого, бусад нөхцөл байдлыг харгалзан энэ хуулийн 46.1-д заасны дагуу тогтооно.

45 дугаар зүйл.Эцэг, эх хүүхдээ тэжээн тэтгэх үүрэг

45.1.Эцэг, эх нь насанд хүрээгүй, эсхүл сургуульд сурч байгаа 18-21 насны, эсхүл насанд хүрсэн боловч хөдөлмөрийн чадваргүй, эсхүл насанд хүрсэн боловч байнгын асаргаа шаардлагатай нь тогтоогдсон хүүхдээ тэжээн тэтгэх үүрэгтэй.

45.2.Эцэг, эх нь энэ хуулийн 45.1-д заасан үүргээ биелүүлээгүй бол хүүхдийн тэтгэлэг тогтоолгох тухай сонирхогч талын нэхэмжлэлийг шүүх шийдвэрлэнэ.

45.3.Эцэг, эхийн хэн нэг нь хүүхдийн тэтгэлэг тогтоолгохоос татгалзах тухай хүсэлтийг шүүхэд гаргах эрхгүй.

45.4.Энэ хуулийн 45 дугаар зүйлд заасан тэтгэлгийн хэмжээг хариуцагчийн хөрөнгө, орлого, бусад нөхцөл байдлыг харгалзан энэ хуулийн 46.1-д заасны дагуу тогтооно.

46 дугаар зүйл.Тэтгэлгийн хэмжээ, олгох хугацаа, хэлбэр

46.1.Талууд энэ хуулийн 51 дүгээр зүйлд заасан тэжээн тэтгэх тухай гэрээ байгуулаагүй бол шүүх энэ хуулийн 46.2-т заасан тэтгэлэг тогтоох аргачлалын дагуу хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг харгалзан тэтгэлэг тогтооно.

46.2.Тэтгэлэг тогтоох аргачлалыг сар, улирал, хагас жил, эсхүл жилээр төлөх тэтгэлгийн хэмжээг тэтгэлэг төлөгчийн хөрөнгө, орлого, тэтгэлэг авагчийн хэрэгцээ, шаардлага, хүүхдийн нас, тоо, хүүхэдтэй уулзах хуваарь зэрэг нөхцөл байдлыг харгалзан хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага боловсруулж, Засгийн газар батална.

46.3.Энэ хуулийн 46.1-д заасан тэтгэлгийн хэмжээ тэтгэлэг авагчийн оршин сууж байгаа бүс нутагт тогтоогдсон амьжиргааны доод түвшингийн хэмжээнээс багагүй байна.

46.4.Талууд тэжээн тэтгэх тухай гэрээнд тэтгэлгийн хэмжээг хуульд зааснаас өөрөөр харилцан тохиролцож болно. Энэхүү гэрээг бичгээр байгуулж, нотариатаар гэрчлүүлснээр хүчин төгөлдөр болно. Гэрээгээр тохиролцсон тэтгэлгийн хэмжээ энэ хуулийн 46.3-т зааснаас багагүй байна.

46.5.Тэтгэлгийг доор дурдсан хэлбэрээр олгож болно:

46.5.1.мөнгөн хэлбэрээр;

46.5.2.эд хөрөнгөөр.

46.6.Тэтгэлгийг дараах хугацаагаар олгож болно:

46.6.1.сар, улирал, хагас жил, жилээр;

46.6.2.нэг удаа.

46.7.Хүүхдийн тэтгэлгийг түүний хэрэгцээнд зарцуулаагүй нь тогтоогдсон бол уг асуудлаар сонирхогч талын гаргасан нэхэмжлэлийг шүүх шийдвэрлэнэ.

47 дугаар зүйл.Тэтгэлгийг хугацаанд нь төлөөгүйгээс хүлээх хариуцлага

47.1.Талууд тэжээн тэтгэх тухай гэрээ байгуулсан бөгөөд тэтгэлгийг хугацаанд нь төлөөгүй бол учирсан хохирлыг гэрээнд заасан журмаар нөхөн төлнө.

47.2.Шүүхийн шийдвэрээр тогтоосон тэтгэлгийг хугацаанд нь төлөөгүй бол хожимдуулсан хоног тутамд тогтоосон тэтгэлгийн үнийн дүнгийн 0.5 хувиар тооцож, алданги төлнө.

47.3.Тэтгэлгийг хугацаанд нь төлөөгүйн улмаас учирсан хохирлыг нөхөн төлөх талаар гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийн 47.2-т заасныг баримтална.

48 дугаар зүйл.Тэтгэлэг төлөгчөөс нэмэлт зардал гаргуулах

48.1.Тэтгэлэг авагч хүндээр өвчилсөн, эсхүл хөгжлийн бэрхшээлтэй, эсхүл байнгын асаргаа шаардлагатай болсон, эсхүл сургуульд орсон зэрэг онцгой тохиолдолд тэтгэлэг төлөгчөөс нэмэлт зардлыг гаргуулж болно.

48.2.Нэмэлт зардлын хэмжээ нь тэтгэлэг төлөгчийн хөрөнгө, санхүүгийн нөхцөл байдал, тэтгэлэг авагчийн бодит шаардлага, зайлшгүй хэрэгцээнд нийцсэн байна.

48.3.Энэ хуулийн 48.1-д заасан тэтгэлэг авагчид үүссэн нөхцөл байдал арилсан тохиолдолд нэмэлт зардлыг зогсоох тухай тэтгэлэг төлөгчийн нэхэмжлэлийг үндэслэн шүүх шийдвэрлэнэ.

49 дүгээр зүйл. Хүүхэд эцэг, эхээ тэжээн тэтгэх үүрэг

49.1.Насанд хүрсэн, хөдөлмөрийн чадвартай хүүхэд нь хөдөлмөрийн чадваргүй, эсхүл байнгын асаргаа шаардлагатай, эсхүл өндөр насны улмаас өөрийгөө тэжээн тэтгэх боломжгүй болсон нь тогтоогдсон эцэг, эхээ тэжээн тэтгэх үүрэгтэй.

49.2.Хоёр, түүнээс дээш хүүхэдтэй бол эцэг, эхээ тэжээн тэтгэх үүргийг тухайн хүүхдүүд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хүүхэд тус бүрийн үүргийг тодорхойлон хэрэгжүүлж болно.

49.3.Энэ хуулийн 49.2-т заасны дагуу хүүхдүүд нь тохиролцож чадаагүй бол эцэг, эхийн, эсхүл хүүхдүүдийн хэн нэгний нэхэмжлэлийн үндсэн дээр шүүх хүүхэд тус бүрийн хөрөнгө, орлого, хөдөлмөрийн чадвар болон бусад нөхцөл байдлыг харгалзан тэжээн тэтгэх үүргийн оролцоог тодорхойлон шийдвэрлэж болно.

50 дугаар зүйл. Төрөл, садангийн хүмүүсийн тэжээн тэтгэх үүрэг

50.1.Насанд хүрээгүй бүтэн өнчин, эсхүл эцэг, эхээрээ тэжээн тэтгүүлэх боломжгүй хүүхдийг хөдөлмөрийн чадвартай төрсөн, үрчлэн авсан ах, эгч, дүү, өвөг эцэг, эмэг эх нь тэжээн тэтгэх үүрэгтэй.

50.2.Төрүүлсэн болон үрчлэн авсан хүүхдээрээ тэжээн тэтгүүлэх боломжгүй, хөдөлмөрийн чадваргүй өвөг эцэг, эмэг эхээ хөдөлмөрийн чадвартай ач, зээ нь тэжээн тэтгэх үүрэгтэй.

50.3.Тэжээн тэтгэх үүрэгтэй төрөл, садангийн хүн хоёр, түүнээс дээш байвал тэжээн тэтгэх үүргийг харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хүн тус бүрийн үүргийг тодорхойлон хэрэгжүүлж болно.

50.4.Төрөл, садангийн хүмүүс тохиролцож чадаагүй бол тухайн хүний, эсхүл төрөл, садангийн хүний хэн нэгний нэхэмжлэлийн үндсэн дээр шүүх хүн тус бүрийн хөрөнгө, орлого, хөдөлмөрийн чадвар болон бусад нөхцөл байдлыг харгалзан тэжээн тэтгэх үүргийн оролцоог тодорхойлон шийдвэрлэж болно.

51 дүгээр зүйл. Тэжээн тэтгэх тухай гэрээ байгуулах, өөрчлөх, цуцлах, хүчингүйд тооцох

51.1.Энэ хуулийн 44, 45 дугаар зүйлд заасан тэтгэлэг төлөгч болон тэтгэлэг авагч, түүний асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь тэтгэлгийн хэмжээ, тэтгэлэг төлөх нөхцөл, журмыг харилцан тохиролцож, тэжээн тэтгэх тухай гэрээ байгуулж болно.

51.2.Энэ хуулийн 51.1-д заасан гэрээнд тэтгэлгээс гадна тэжээн тэтгүүлэгчийн хэрэгцээ шаардлага, тэжээн тэтгэгчийн хөрөнгө, орлогын байдлыг харгалзан бусад асуудлаар тэжээн тэтгэх үүргийг тусгаж болно.

51.3.Тэжээн тэтгэх тухай гэрээ байгуулах, өөрчлөх, цуцлах, хүчингүйд тооцох асуудлыг Иргэний хуульд заасан гэрээнд тавигдах үндэслэл, журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

51.4.Тэжээн тэтгэх тухай гэрээг талууд харилцан тохиролцож, бичгээр байгуулах бөгөөд энэ хэлбэрээр гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, эсхүл цуцална.

51.5.Тэжээн тэтгэх тухай гэрээтэй холбогдох маргааныг талуудын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг харгалзан шүүх шийдвэрлэнэ.

52 дугаар зүйл.Тэжээн тэтгэх тухай гэрээг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцох

52.1.Тэжээн тэтгэх тухай гэрээ нь талуудын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчсөн гэж үзвэл сонирхогч талын нэхэмжлэлээр гэрээг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцох эсэх тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

52.2.Шүүх тэжээн тэтгэх тухай гэрээг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон бол талууд дахин гэрээ байгуулж болно.

53 дугаар зүйл.Шүүхийн шийдвэрээр тогтоосон тэтгэлгийн хэмжээг өөрчлөх, тэтгэлэг төлөхөөс чөлөөлөх

53.1.Тэжээн тэтгэх тухай гэрээ байгуулаагүй бөгөөд шүүхийн шийдвэрээр тэтгэлгийн хэмжээг тогтоосны дараа энэ хуулийн 44, 45 дугаар зүйлд заасан тэтгэлэг төлөгчийн хөрөнгө, орлого, бусад нөхцөл байдал өөрчлөгдсөн бол тэтгэлэг авагчийн, эсхүл тэтгэлэг төлөгчийн нэхэмжлэлийн үндсэн дээр тэтгэлгийн хэмжээг өөрчлөх эсэх тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

53.2.Шүүх энэ хуулийн 53.1-д заасан асуудлыг шийдвэрлэхдээ энэ хуулийн 46.2-т заасан аргачлалын дагуу дахин тогтооно.

53.3.Эцэг, эх, эсхүл төрлийн хүн нь хүүхдийг энэ хуульд заасан хугацаанд тэжээн тэтгэх, өсгөн хүмүүжүүлэх үүргээ ноцтой зөрчсөн нь шүүхээр тогтоогдсон бол хүүхэд 18 насанд хүрснээс хойш эцэг, эх, эсхүл төрлийн хүнээ тэжээн тэтгэх үүргээс бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн чөлөөлөгдөж болно.

53.4.Тэжээн тэтгүүлэгчийн тэжээн тэтгүүлэх эрхийн үндэслэл арилсан бол энэ хуулийн 43.1-д заасан этгээдийн тэжээн тэтгэх үүрэг дуусгавар болно.

53.5.Тэжээн тэтгүүлэгч нь тэжээн тэтгэгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчсөн, хүчирхийлсэн, дарамталсан, гэм хор учруулсан, эсхүл учруулахаар завдсан нь шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон бол тэтгэлэг төлөгчийг тэжээн тэтгэх үүргээс шүүхийн шийдвэрээр чөлөөлнө.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ **АСРАН ХАМГААЛАХ, ХАРГАЛЗАН ДЭМЖИХ**

54 дүгээр зүйл.Асран хамгаалах, харгалзан дэмжих

54.1.Асран хамгаалалтад дараах хүнийг хамруулна:

54.1.1.бүтэн өнчин 14 насанд хүрээгүй хүүхэд;

54.1.2.эцэг, эх нь хоёулаа шүүхийн шийдвэрээр иргэний эрх зүйн хязгаарлагдмал чадамжтай гэж тооцогдсон хүний 14 насанд дүрээгүй хүүхэд;

54.1.3.эцэг, эх нь хоёулаа, эсхүл хүүхдийн байнга хамт амьдардаг эцэг, эсхүл эх нь хүнд өвчтэй, бусдын асрамжид байгаа зэрэг хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас хүүхдээ биечлэн асран хамгаалах, хүмүүжүүлэх боломжгүй байгаа хүний 14 насанд хүрээгүй хүүхэд;

54.1.4.эцэг, эх нь хоёулаа, эсхүл хүүхдийн байнга хамт амьдардаг эцэг, эсхүл эх нь хорих ял эдэлж байгаа хүний 14 насанд хүрээгүй хүүхэд;

54.1.5.шүүхийн шийдвэрээр иргэний эрх зүйн чадамжгүй гэж тооцогдсон хүн.

54.2.Харгалзан дэмжлэгт дараах хүнийг хамруулна:

54.2.1.бүтэн өнчин 14 болон түүнээс дээш насны хүүхэд;

54.2.2.эцэг, эх нь хоёулаа иргэний эрх зүйн хязгаарлагдмал чадамжтай гэж тооцогдсон хүний 14 болон түүнээс дээш насны хүүхэд;

54.2.3.эцэг, эх нь хоёулаа, эсхүл тухайн хүүхдийн байнга хамт амьдардаг эцэг, эсхүл эх нь хүнд өвчтэй, бусдын асрамжид байдаг зэрэг хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар биечлэн асран хүмүүжүүлэх боломжгүй байгаа хүний 14 болон түүнээс дээш насны хүүхэд;

54.2.4.эцэг, эх нь хоёулаа, эсхүл тухайн хүүхдийн байнга хамт амьдардаг эцэг, эсхүл эх нь хорих ял эдэлж байгаа хүний 14 болон түүнээс дээш насны хүүхэд;

54.2.5.ганц бие, төрлийн хүнгүй, бие даан амьдрах чадваргүй, байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, эсхүл ахмад настан;

54.2.6.гэр бүлийн гишүүд бие биеэ асран хамгаалах боломжгүй, төрлийн хүнгүй, бие даан амьдрах чадваргүй, байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, эсхүл ахмад настан.

54.3.Ах, эгч, дүү нарт болон ихэр хүүхдэд нэг асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтооно. Хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд нийцүүлэн өөр, өөр асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтоож болно.

54.4.Хүүхдэд асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтооход төрөл, садангийн хүн давуу эрх эдэлнэ.

55 дугаар зүйл. Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчгүй болсон хүнийг илрүүлэх

55.1.Сум, дүүргийн Засаг дарга энэ хуулийн 54.1, 54.2-т заасан хүнийг судлан тогтоох, түүнд хууль ёсны асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч томилох, асран хамгаалах, харгалзан дэмжих үйл ажиллагаатай холбоотой бусад асуудлыг хариуцан хэрэгжүүлнэ.

55.2.Хүн, хуулийн этгээд, албан тушаалтан асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэггүй болсон хүний талаар тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга, орон нутгийн захиргааны байгууллагад мэдээлэх үүрэгтэй.

55.3.Энэ хуулийн 55.2-т заасан хүний тухай мэдээлэл хүлээн авсан сум, дүүргийн Засаг дарга сум, хорооны хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан нийгмийн ажилтны хийсэн нөхцөл байдлын үнэлгээнд үндэслэн тухайн хүнийг асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэггүй болсон эсэхийг тогтоож, асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт хамруулах арга хэмжээ авна.

56 дугаар зүйл. Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийг тогтоох

56.1. Сум, дүүргийн Засаг дарга асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтоох ажиллагааг шүүхийн шийдвэр болон сонирхогч талын хүсэлтэд үндэслэн, эсхүл энэ хуулийн 54.1, 54.2-т заасан хүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхол нь зөрчигдсөн гэж үзвэл өөрийн санаачилгаар явуулна.

56.2. Сум, хорооны хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн болон нийгмийн халамжийн асуудал хариуцсан нийгмийн ажилтан энэ хуулийн 54.1, 54.2-т заасан хүний талаарх нөхцөл байдлын үнэлгээг хийж, сум, дүүргийн Засаг даргад хүргүүлнэ.

56.3. Сум, дүүргийн Засаг дарга энэ хуулийн 55.3-т заасан үнэлгээг үндэслэн асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт хамруулах талаар дараах арга хэмжээ авна:

56.3.1. асран хамгаалж, харгалзан дэмжвэл зохих хүний тухай мэдээллийг хүлээн авч, нөхцөл байдлыг судалсны үндсэн дээр холбогдох материал бүрдүүлж асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийг тогтоох, өөрчлөх тухай шийдвэр гаргах;

56.3.2. асран хамгаалах, харгалзан дэмжих шаардлагатай хүүхдийг тэргүүн ээлжид энэ хуулийн 60 дугаар зүйлд заасны дагуу асралт гэр бүлд асруулахаар шилжүүлэх арга хэмжээ авах;

56.3.3. асран хамгаалж, харгалзан дэмжвэл зохих хүүхдийг асрамж, халамжийн байгууллагад, хүнийг төрөлжсөн асрамжийн газарт шилжүүлэх.

56.4. Асран хамгаалуулж, харгалзан дэмжүүлж байгаа хүнд шинээр асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэг тогтоохдоо энэ хуулийн 56.2, 56.3-т заасныг баримтална.

56.5. Сум, дүүргийн Засаг дарга асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэг тогтоосны дараа дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

56.5.1. асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүн нэг бүрд хувийн хэрэг нээж хөтлөх;

56.5.2. хувийн хэрэгт асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэг тогтоосон тухай шийдвэр, эрүүл мэндийн талаарх эмнэлгийн байгууллагын магадлагаа, төрсний гэрчилгээ, эсхүл нас тогтоосон тухай баримт бичиг, оршин суугаа газрын хаяг, төрөл, садангийн хүний тухай

мэдээлэл, хөрөнгийн жагсаалт, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй хийсэн гэрээ болон шаардлагатай бусад материалыг хавсаргах;

56.5.3.асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй гэрээ байгуулах, гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавих;

56.5.4.асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхолд хохирол учирч болзошгүй тохиолдолд асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчээс тодорхой хэлцэл хийхийг хориглох;

56.5.5.асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн буруутай үйл ажиллагааны улмаас асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний хөрөнгөд хохирол учирсан бол хохирлыг нөхөн төлүүлэх тухай нэхэмжлэлийг шүүхэд гаргах;

56.5.6.хүүхдийн асрамж, халамжийн байгууллагад шилжүүлсэн хүүхэд болон төрөлжсөн асрамжийн газарт шилжүүлсэн хүнээс бусад асран хамгаалуулагч, харгалзан дэмжүүлэгчийн хөрөнгийг эрхлэн хамгаалагчийг тогтоож, гэрээ байгуулан биелэлтэд хяналт тавих;

56.5.7.хөрөнгө эрхлэн хамгаалахтай холбоотой гарах зардлыг асран хамгаалуулагч, харгалзан дэмжүүлэгчийн хөрөнгөөс гаргуулах.

57 дугаар зүйл.Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчээр тогтоохыг хориглох этгээд

57.1.Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчээр дараах этгээдийг тогтоохыг хориглоно:

57.1.1.эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан, эсхүл хасуулсан;

57.1.2.өөрөө асран хамгаалуулж, харгалзан дэмжүүлж байгаа;

57.1.3.сүрьеэ, эсхүл хүний дархлал хомсдолын вирусийн халдвар, дархлалын олдмол хомсдол, эсхүл сэтгэцийн өвчтэй;

57.1.4.согтууруулах ундаа, мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодисын хамааралтай;

57.1.5.үрчлэн авсан хүүхдээ өөрийн буруугаас буцаан өгсөн;

57.1.6.хорих ял эдэлж байгаа, эсхүл Эрүүгийн хуульд заасан хүний амь нас, эрүүл мэндийн эсрэг санаатай хүнд гэмт хэрэг,

эсхүл хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг, эсхүл бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, эсхүл хүн худалдаалах гэмт хэрэг үйлдэж, ял шийтгүүлж байсан;

57.1.7.асран хамгаалуулагч, харгалзан дэмжүүлэгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчсөн нь шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон.

58 дугаар зүйл. Асран хамгаалуулагч, харгалзан дэмжүүлэгчийн эрх

58.1. Асран хамгаалуулж, харгалзан дэмжүүлж байгаа хүн дараах эрхтэй:

58.1.1. асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн гэр бүлтэй хамт амьдрах;

58.1.2. эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах;

58.1.3. сурч боловсрох;

58.1.4. хуульд заасны дагуу тэтгэвэр, тэтгэмж, тэтгэлэг бусад олговор авах, хуримтлал, өөрийн хөрөнгийн зарцуулалтын талаар мэдээлэл авах, хүсэлт гаргах, шаардах;

58.1.5. хөрөнгө эзэмших, өмчлөх;

58.1.6. хуульд заасан бусад эрх.

59 дүгээр зүйл. Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн үүрэг, түүнд хориглох зүйл

59.1. Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч дараах үүрэг хүлээнэ:

59.1.1. асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүнийг хоол, хүнс, орон байраар хангах, асран сувилах, хөгжүүлэх, сурч боловсрох нөхцөлөөр хангах, хүчирхийллээс ангид орчинд өсгөн хүмүүжүүлэх;

59.1.2. асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах;

59.1.3. асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний хөрөнгийг өөрт нь зориулан захиран зарцуулах, орон сууц хөлслөх гэрээг цуцлах, асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний нэрийн өмнөөс шинээр аж ахуй эрхлэх, эрхэлж байгаа аж ахуйн ажлыг зогсоохдоо харьяа сум, дүүргийн Засаг даргаас зөвшөөрөл авах;

59.1.4.асран хамгаалах, харгалзан дэмжих үйл ажиллагааны талаар харьяа сум, дүүргийн Засаг даргад жил бүр тайлагнах.

59.2.Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч дараах үйлдэл хийхийг хориглоно:

59.2.1.асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүнтэй хэлцэл хийх;

59.2.2.асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний нэрийн өмнөөс өөрийн гэр бүлийн гишүүн, төрөл, садангийн хүнтэй хэлцэл хийх;

59.2.3.асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгтээ байгаа хүн болон өөрийн гэр бүлийн гишүүн, төрөл, садангийн хүний хооронд үүссэн маргааныг шүүхээр шийдвэрлэхэд тухайн хүнийг төлөөлөх;

59.2.4.асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний хөрөнгийг бэлэглэх, өөрт нь зориулахаас бусад тохиолдолд худалдах, арилжих, барьцаалах болон бусад хэлбэрээр захиран зарцуулах;

59.2.5.сум, дүүргийн Засаг даргын зөвшөөрөлгүйгээр орон сууц хөлслөх болон түүнтэй адилтгах гэрээг цуцлах, асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний нэрийн өмнөөс шинээр аж ахуй эрхлэх, эрхэлж байгаа аж ахуйн ажлыг зогсоох.

59.3.Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь энэ хуулийн 59 дүгээр зүйлд заасан үүргээ биелүүлэхдээ долоон насанд хүрээгүй хүүхэд, сэтгэцийн өвчтэйгээс бусад асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүний саналыг харгалзана.

60 дугаар зүйл.Хүүхдийг гэр бүлдээ авч асран хүмүүжүүлэх үйл ажиллагаа

60.1.Энэ хуулийн 54.1, 54.2-т заасан хүүхдийг иргэн гэр бүлдээ авч асран хүмүүжүүлж /цаашид “асралт гэр бүл” гэх/ болно.

60.2.Асралт гэр бүлийг сонгон шалгаруулах, гэрээ байгуулах, түүний эрх, үүрэг, үйл ажиллагаанд хяналт тавихад Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлд заасан журмыг баримтална.

61 дүгээр зүйл.Асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүүхдэд олгох тэтгэмж, тэтгэлэг, түүнтэй адилтгах орлогыг зарцуулах

61.1.Асран хамгаалуулж, харгалзан дэмжүүлж байгаа хүүхдийг тэжээн тэтгэхэд зориулан асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн⁸ 13, 14, 15, 16 дугаар зүйлд заасны дагуу асаргааны тэтгэмж олгоно.

61.2.Төрөл, садангийн хүний болон асралт гэр бүлийн асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүүхдэд эцэг, эх, бусад этгээдээс олгох тэтгэлэг болон төрөөс олгож байгаа тэтгэвэр, тэтгэмжийг хүүхдийн хэрэгцээнд зарцуулж, үлдэх хэсгийг тухайн хүүхдийн нэр дээрх хадгаламжийн дансанд хуримтлуулна.

61.3.Хүүхдийн асрамж, халамжийн байгууллагын үйлчилгээнд хамрагдаж байгаа хүүхдэд эцэг, эхээс олгох тэтгэлэг, төрөөс олгож байгаа тэтгэвэр, тэтгэмж болон бусад олговрыг тухайн хүүхдийн нэр дээрх хадгаламжийн дансанд хуримтлуулна.

61.4.Энэ хуулийн 61.1, 61.2-т заасан хүүхдийн тэтгэлэг, тэтгэмжийг зарцуулах, хяналт тавих журмыг хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

62 дугаар зүйл.Асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүүхдийн хөрөнгийг захиран зарцуулах, хамгаалах

62.1.Асран хамгаалуулж, харгалзан дэмжүүлж байгаа хүүхдийн хөрөнгийг хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд нийцүүлэн түүний боловсрол, эрүүл мэнд, хүмүүжил, соёл, ахуйн хэрэгцээг хангахад зориулан захиран зарцуулж болно.

62.2.Хүүхдийн хуваарьт хөрөнгөд хамаарах хөрөнгө, мөнгөн хуримтлалыг асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь тухайн хүүхдийн нэр дээр бүртгүүлэх, хадгалуулах үүрэг хүлээнэ.

63 дугаар зүйл.Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн харилцаа дуусгавар болох

63.1.Асран хамгаалуулагч хүүхэд 14 насанд хүрмэгц асран хамгаалагч нь харгалзан дэмжигчийн эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

63.2.Дараах тохиолдолд асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн үүрэг дуусгавар болно:

⁸ Нийгмийн халамжийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2012 оны 8 дугаарт нийтлэгдсэн.

63.2.1.хүүхдийг эцэг, эхэд нь хуульд заасан үндэслэлээр буцаасан;

63.2.2.асран хамгаалуулагч, харгалзан дэмжүүлэгчийг гэр бүлд нь буцаасан;

63.2.3.асран хамгаалуулагч, харгалзан дэмжүүлэгч хүүхдийг хүүхдийн асрамж, халамжийн байгууллагад, хүнийг төрөлжсөн асрамжийн газарт шилжүүлсэн;

63.2.4.хүүхдийг үрчлүүлсэн;

63.2.5.харгалзан дэмжүүлэгч 18 насанд хүрсэн;

63.2.6.асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч үүргээ дуусгавар болгох хүсэлт гаргасан;

63.2.7.шүүхийн шийдвэрээр асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийг иргэний эрх зүйн чадамжгүй гэж тооцсон;

63.2.8.асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, эсхүл асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэгт байгаа хүн нас барсан;

63.2.9.асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчээр тогтоосон шийдвэрийг шүүх хүчингүй болгосон;

63.2.10.хорих ялаар шийтгүүлсэн.

63.3.Асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь асран хамгаалуулагч, харгалзан дэмжүүлэгчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчсөн, эрхээ урвуулан ашигласан, хуульд заасан үүргээ биелүүлээгүй бол асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчээр тогтоосон шийдвэрийг хүчингүй болгох эсэх, учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлэх асуудлыг сонирхогч талын хүсэлтээр шүүх шийдвэрлэнэ.

63.4.Асран хамгаалах, харгалзан дэмжих үүргээс чөлөөлөгдсөн этгээд асран хамгаалж, харгалзан дэмжиж байсан хүний хөрөнгийн тайланг харьяа сум, дүүргийн Засаг даргад, хөрөнгийг өөрт нь, эсхүл түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өв залгамжлагчид 30 хоногийн дотор шилжүүлнэ.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ ХҮҮХЭД ҮРЧЛЭХ

64 дүгээр зүйл.Хүүхэд үрчлэх, үрчлүүлэх зарчим, нөхцөл

64.1.Үрчлэлт нь талуудын сайн дурын үндсэн дээр хийгдэх бөгөөд үрчлэлтийн харилцаанд дараах зарчмыг баримтална:

64.1.1.хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхлыг нэн тэргүүнд хамгаалах;

64.1.2.эцэг, эх төрүүлсэн хүүхдээ хүндэтгэн үзэх шалтгаантайгаас бусад тохиолдолд бусдад үрчлүүлэхгүй байх;

64.1.3.долоо болон түүнээс дээш насны хүүхдийн саналыг харгалзах;

64.1.4.үрчлэгч болон үрчлүүлэх хүүхдийн насны зөрүү нь 21 болон түүнээс дээш байх;

64.1.5.төрсөн ах, эгч, дүү, ихэр хүүхэд биш бол нэг удаа нэг хүүхэд үрчлүүлэх;

64.1.6.нэг гэр бүлд хүүхэд дахин үрчлүүлэх хугацаа гурван жилээс доошгүй байх.

64.2.Төрсөн ах, эгч, дүү, ихэр хүүхдийг нэг гэр бүлд үрчлүүлнэ. Хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд харшлахгүй бол хүүхдийг төлөөлөх этгээдийн зөвшөөрлийг үндэслэн өөр өөр гэр бүлд үрчлүүлж болно.

64.3.Үрчлэгч нь хүүхдийн төрөл, садангийн хүн бол энэ хуулийн 64.1.2-т заасан зарчим хамаарахгүй.

64.4.Ашиг хонжоо олох зорилгоор үрчлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх, зуучлахыг хориглоно.

65 дугаар зүйл.Үрчлэгчийн эрх, үүрэг, түүнд хориглох зүйл

65.1.Үрчлэгч нь эцэг, эхийн нэгэн адил энэ хуульд заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

65.2.Үрчлэгч нь насанд хүрсэн, иргэний эрх зүйн чадамжтай, эрүүл мэндийн болон эдийн засгийн бүрэн чадавхтай хүн байх бөгөөд ашиг олох зорилгоор хүүхэд үрчлэн авахыг хориглоно.

65.3.Хүүхдийг дараах хүнд үрчлүүлэхийг хориглоно:

65.3.1.бусдын асрамж, дэмжлэгт байгаа хүн;

65.3.2.ганц бие 65 болон түүнээс дээш настай хүн;

65.3.3.шүүхийн шийдвэрээр иргэний эрх зүйн чадамжгүй, эсхүл хязгаарлагдмал чадамжтай гэж тогтоогдсон хүн;

65.3.4.эцэг, эх байх эрхээ хязгаарлуулсан, эсхүл хасуулсан хүн;

65.3.5.үрчлэн авсан хүүхдээ өөрийн буруугаас буцаан өгсөн хүн;

65.3.6.согтууруулах ундаа, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хамааралтай хүн;

65.3.7.эрүүл мэндийн болон бусад шалтгаанаар эцэг, эх байх эрх, үүргийг биелүүлж чадахгүй болох нь тогтоогдсон хүн;

65.3.8.хорих ял эдэлж байгаа, эсхүл Эрүүгийн хуульд заасан хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг, эсхүл хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, эсхүл хүн худалдаалах гэмт хэрэг үйлдэж, эсхүл Эрүүгийн хуульд заасан бусад гэмт хэрэгт удаа дараа ял шийтгүүлж байсан хүн;

65.3.9.бүртгэлтэй хаяг дээрээ амьдардаггүй, эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын шаардлага хангахгүй орчинд амьдардаг хүн.

66 дугаар зүйл.Хүүхэд үрчлэх журам

66.1.Аймаг, дүүргийн Засаг даргын дэргэд хүүхдийг үрчлүүлэх эсэх тухай асуудлаар санал, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий орон тооны бус зөвлөл /цаашид “Зөвлөл” гэх/ ажиллана. Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

66.2.Аймаг, дүүргийн хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан байгууллага үрчлэгчийг гэр бүл, эцэг, эх, хүүхдийн харилцааны талаар зохих сургалт, мэргэжлийн зөвлөгөөгөөр хангана.

66.3.Эцэг, эх нь хүүхэд үрчлүүлэх зөвшөөрлийг түүнийг төрсний дараа өгнө.

66.4.Сум, хорооны хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан нийгмийн ажилтан үрчлүүлэх хүүхэд, үрчлэх гэр бүлд Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан нөхцөл байдлын үнэлгээг хийж, Зөвлөлд хүргүүлнэ.

66.5.Зөвлөл энэ хуулийн 66.4-т заасан нөхцөл байдлын үнэлгээнд үндэслэн хүүхэд үрчлүүлэх эсэх талаар санал, дүгнэлт гаргана.

66.6.Зөвлөл зайлшгүй шаардлагатай гэж үзвэл үрчлүүлэх хүүхэд, үрчлэгчийн нөхцөл байдлын талаар нэмэлт үнэлгээ хийлгэж, холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, мэргэжилтнээс мэдээлэл, тайлбар гаргуулан авч болно.

66.7.Хүүхдийг үрчлэх асуудлыг эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн зөвшөөрөл болон Зөвлөлийн санал, дүгнэлтийг үндэслэн шүүх шийдвэрлэнэ.

66.8.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч хүүхдийг үрчлүүлэх тухай шүүхийн шийдвэр гарахаас өмнө хүүхдээ үрчлүүлэх зөвшөөрлөө цуцлах эрхтэй.

66.9.Эцэг, эх байх эрхээ хасуулсан хүний хүүхдийг эцэг, эх байх эрх хассан шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсноос хойш зургаан сарын дараа үрчлүүлж болно.

66.10.Энэ хуулийн 66.9-д заасны дагуу эцэг, эх байх эрхээ хасуулсан хүний хүүхдийг үрчлүүлэх асуудлаар сум, хорооны хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан нийгмийн ажилтан үрчлүүлэх хүүхэд, үрчлэх гэр бүлийн нөхцөл байдлын үнэлгээг хийж, Зөвлөлд хүргүүлэх бөгөөд хүүхдийн хууль ёсны төлөөлөгч, асран хамгаалагчийн зөвшөөрөл болон Зөвлөлийн дүгнэлтэд үндэслэн шүүх шийдвэрлэнэ.

67 дугаар зүйл.Хүүхэд үрчлэлтийн бүртгэл, хяналт

67.1.Хүүхэд үрчлүүлэх эсэх тухай шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш ажлын таван өдрийн дотор тухайн шүүх шийдвэрийн хувийг улсын бүртгэлийн болон хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, албан тушаалтанд хүргүүлнэ.

67.2.Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, албан тушаалтан нь үрчлэлтийн мэдээллийн сан /хүүхэд үрчлэх хүсэлтэй иргэн, үрчлүүлэх хүүхдийн болон үрчлэгдсэн хүүхэд, үрчилж авсан иргэний мэдээлэл/ бүрдүүлнэ.

67.3.Аймаг, дүүргийн хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан байгууллага үрчлэгдсэн хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол хангагдаж байгаа эсэхэд түүнийг 18 насанд хүртэл хагас жил тутамд хяналт тавьж, хүүхдийн хөгжлийн тайланг хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

67.4.Энэ хуулийн 67.2-т заасан мэдээллийн сан бүрдүүлэх, энэ хуулийн 67.3-т заасан үрчлэгдсэн хүүхдэд хяналт тавих журмыг хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

67.5.Аймаг, дүүргийн хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан байгууллага үрчлэгдсэн хүүхдийн эрх зөрчигдсөн нөхцөл

байдал бий болсныг тогтоовол хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага болон холбогдох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтанд мэдэгдэх үүрэгтэй.

67.6. Сонирхогч тал үрчлэгдсэн хүүхдийн эрх зөрчигдсөн гэж үзвэл үрчлэлтийг хүчингүйд тооцуулах тухай хүсэлтийг шүүхэд гаргах эрхтэй.

68 дугаар зүйл. Хүүхэд үрчилснээс үүсэх үр дагавар

68.1. Үрчлэгдсэн хүүхэд төрсөн хүүхдийн адил эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

68.2. Хүүхдийг үрчлүүлснээр төрсөн эцэг, эх хүүхдийн хооронд эцэг, эх, хүүхдийн эрх, үүрэг дуусгавар болно.

68.3. Хүүхдийн үрчлэгдэхээс өмнө өмчилж, эсхүл эзэмшиж байсан хөрөнгийн эрх үрчлэгдсэний дараа хэвээр хадгалагдана.

68.4. Хүүхдээ үрчлүүлсэн эцэг, эх нь хүүхдийг үрчлэн авсан эцэг, эхээс өөрсдийг нь тэжээн тэтгэхийг болон бусад байдлаар хөрөнгө, санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэхийг шаардах эрхгүй.

68.5. Хүүхдийг үрчлүүлсэн эцэг, эх нь үрчлэн авсан эцэг, эхэд аливаа хэлбэрээр дарамт шахалт үзүүлэхийг хориглоно.

69 дүгээр зүйл. Үрчлэлтийн нууц

69.1. Үрчлэлтийн нууцыг мэдэж байгаа албан тушаалтан болон бусад этгээд нууцыг хадгалах үүрэгтэй.

69.2. Үрчлэлтийн нууцыг задруулсан этгээд холбогдох хуулийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

70 дугаар зүйл. Үрчлэлтийг хүчингүйд тооцох

70.1. Үрчлэгдсэн хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол зөрчигдсөн гэж үзвэл үрчлэлтийг хүчингүйд тооцуулах тухай сонирхогч талын хүсэлтийг үндэслэн шүүх шийдвэрлэнэ.

70.2. Үрчлэлтийг дараах тохиолдолд хүчингүйд тооцно:

70.2.1. үрчлэгч нь эцэг, эх байх эрхээ урвуулан ашигласан;

70.2.2. тухайн хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг үйлдсэн нь

тогтоогдсон;

70.2.3.үрчлүүлэгч эцэг, эхийг хүүхдээ үрчлүүлэхийг удаа дараа тулган шаардаж, заналхийлж, эсхүл хууран мэхлэх замаар хүүхэд үрчилж авсан нь тогтоогдсон;

70.2.4.хуурамч бичиг баримт бүрдүүлэн үрчлэн авах шийдвэр гаргуулсан;

70.2.5.энэ хуулийн 65.3-т заасан этгээд болох нь тогтоогдсон;

70.2.6.энэ хуулийн 64.4-т заасан үйл ажиллагаа эрхэлсэн, үйлдэл хийсэн нь тогтоогдсон.

70.3.Үрчлэлтийг хүчингүйд тооцох тухай шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн үрчлэлтийг хүчингүйд тооцно.

71 дүгээр зүйл.Үрчлэлтийг хүчингүйд тооцсоноос үүсэх үр дагавар

71.1.Үрчлэлтийг хүчингүйд тооцсон бол хүүхдийг төрүүлсэн эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид буцаах эсэх тухай асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

71.2.Хүүхдийг эцэг, эхэд буцаах нь хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд харшлах, эсхүл хууль ёсны асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч байхгүй бол шүүх хүүхдийг асран хамгаалах байгууллагын асран хамгаалалтад шилжүүлнэ.

71.3.Үрчлэлтийг хүчингүйд тооцсоны улмаас хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд хохирол учирсан бол хохирлыг гэм буруутай этгээдээр нөхөн төлүүлэх асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

71.4.Үрчлэлтийг хүчингүйд тооцох тухай шүүхийн шийдвэрийг үндэслэн улсын бүртгэлийн байгууллага хүүхдийн нэрийг үрчлэгдэхээс өмнөх овог, эцэг/эх/-ийн нэрээр бүртгэнэ.

АРАВДУГААР БҮЛЭГ ОЛОН УЛСЫН ШИНЖТЭЙ ГЭР БҮЛИЙН ХАРИЛЦААНД ХЭРЭГЛЭХ ХУУЛЬ ТОГТООМЖ

72 дугаар зүйл.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гэрлэлтийг бүртгэх

72.1.Гэрлэхийг хүсэгчид хоёулаа, эсхүл хэн нэг нь гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн бол Монгол Улсын олон улсын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу гэрлэлтийг бүртгэнэ.

72.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн гэр бүлийн харилцаанд Монгол Улсын иргэнтэй адил эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

73 дугаар зүйл.Дипломат төлөөлөгчийн газарт гэрлэлтийг бүртгэх

73.1.Монгол Улсын хилийн чандад ажиллаж байгаа Дипломат төлөөлөгчийн газар /цаашид "Дипломат төлөөлөгчийн газар" гэх/ нь Монгол Улсын иргэдийн, эсхүл Монгол Улсын иргэн гадаадын иргэнтэй, эсхүл харьяалалгүй хүнтэй гэрлэх гэрлэлтийг Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу бүртгэнэ.

74 дүгээр зүйл.Гадаад улсад бүртгүүлсэн гэрлэлтийг хүлээн зөвшөөрөх

74.1.Монгол Улсын иргэд хоорондоо, эсхүл гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнтэй гадаад улсын хууль тогтоомжийн дагуу гэрлэсэн нь энэ хуульд заасан нөхцөлийг хангаж, гэрлэхэд харшлах шалтгаангүй бол Монгол Улсад гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр гэж үзэж, хүлээн зөвшөөрнө.

75 дугаар зүйл.Гэрлэлтийг Монгол Улсад хүлээн зөвшөөрөхгүй байх

75.1.Гадаад улсад бүртгэгдсэн гэрлэлт нь Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон энэ хуульд нийцээгүй бол Монгол Улсад гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж үзэж, хүлээн зөвшөөрөхгүй.

76 дугаар зүйл.Гэрлэлт цуцлах

76.1.Монгол Улсын иргэн болон гадаадын иргэн, эсхүл харьяалалгүй хүний Монгол Улсад бүртгэлтэй гэрлэлтийг цуцлахад Монгол Улсын олон улсын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол Монгол Улсын хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөнө.

76.2.Гадаад улсад байнга оршин суугаа Монгол Улсын гэрлэгчид энэ хуульд заасан захиргааны болон шүүхийн журмаар Монгол Улсад гэрлэлтээ цуцлуулж болно.

76.3.Дипломат төлөөлөгчийн газар Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу гэрлэлтийг захиргааны журмаар цуцалж болно.

76.4.Гадаад улсад Монгол Улсын иргэн болон гадаадын иргэн, эсхүл харьяалалгүй хүн гэрлэлтээ цуцлуулсан нь Монгол Улсын олон

улсын гэрээ болон энэ хуульд харшлахгүй бол Монгол Улсад гэрлэлт цуцлалтыг хүчин төгөлдөр гэж тооцно.

77 дугаар зүйл. Гэрлэгчдийн эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус эрх, үүрэг

77.1. Гэрлэгчдийн эрх, үүргийг тэдгээрийн хамт оршин суугаа улсын хууль тогтоомж, эсхүл хамгийн сүүлд хамт амьдарч байсан улсын хууль тогтоомж, эсхүл гэрлэлтийн гэрээнд тохиролцсон улсын хууль тогтоомжийн дагуу тодорхойлж болно.

77.2. Монгол Улсын иргэн гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнтэй гадаад улсад гэрлэлт бүртгүүлэхдээ гэрээ байгуулж, эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус эрх, үүргээ тодорхойлох талаар харилцан тохиролцсон бол эрх, үүргийг гэрээгээр сонгосон улсын хууль тогтоомжоор, сонгоогүй бол тэдгээрийн байнга оршин суугаа улсын хуулиар тодорхойлно.

77.3. Энэ хуулийн 72.1-д заасны дагуу гэрлэлтээ бүртгүүлсэн гэрлэгчдийн эд хөрөнгийн болон эд хөрөнгийн бус эрх, үүргийг тэдгээрийн байнга хамт оршин суугаа улсын хууль тогтоомжоор тодорхойлно. Байнга хамт оршин суугаа улс байхгүй бол эд хөрөнгийн дийлэнх хэсэг байгаа улсын хууль, эсхүл шүүхэд нэхэмжлэл гаргасан улсын хууль тогтоомжийг хэрэглэнэ.

78 дугаар зүйл. Эцэг, эх, хүүхдийн үүрэг, хариуцлага

78.1. Гадаад улсад оршин суугаа хүүхдийн эрх болон эцэг, эхийн хүүхдийн өмнө хүлээх үүрэг, хариулагыг тэдгээрийн байнга хамт оршин суугаа улсын хууль тогтоомж, эсхүл Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу тодорхойлно.

78.2. Эцэг, эх нь хүүхэдтэйгээ хамт амьдардаггүй бол тэтгэлгийн болон бусад эрх, үүргийг хүүхдийн байнга оршин суугаа улсын хууль, эсхүл хүүхдийн эрх, хууль ёсны эрх ашгийг хангахад давуу байдал үүсгэх эцэг, эхийн оршин суугаа улсын хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

79 дүгээр зүйл. Гэр бүлийн гишүүний бие биеэ тэжээн тэтгэх үүрэг

79.1. Гадаад улсад оршин суугаа Монгол Улсын иргэн гэр бүлийн гишүүн бие биеэ тэжээн тэтгэх үүргийг тэдгээрийн байнга хамт оршин суугаа улсын хууль, эсхүл харилцан тохиролцож байгуулсан тэжээн тэтгэх гэрээгээр, эсхүл талуудын харилцан тохиролцсон улсын хууль тогтоомжийн дагуу тодорхойлно.

80 дугаар зүйл.Эцэг, эх тогтоох

80.1.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байнга оршин суугаа гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний эцэг, эх тогтоолгох асуудлыг Монгол Улсын олон улсын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол Монгол Улсын хууль тогтоомжийг баримтлан шийдвэрлэнэ.

80.2.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт эцэг, эх тогтоолгохтой холбоотой маргааныг Монгол Улсын олон улсын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол Монгол Улсын хууль тогтоомжид заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

80.3.Гадаад улсад амьдарч байгаа хүүхдийн эцэг, эхийн хэн нэг нь Монгол Улсын иргэн бөгөөд Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу эцэг, эхийг захиргааны журмаар бүртгэх бол Дипломат төлөөлөгчийн газарт хүсэлт гаргаж болно.

80.4.Гадаад улсын хууль тогтоомжид заасны дагуу Монгол Улсын иргэн хүүхдийн эцэг, эхийг тогтоосон нь энэ хуульд харшлахгүй бол Монгол Улсад хүчин төгөлдөр гэж тооцно.

81 дүгээр зүйл.Асран хамгаалах, харгалзан дэмжих

81.1.Гадаад улсад оршин суугаа Монгол Улсын иргэн, Монгол Улсад байнга оршин суугаа гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнийг асран хамгаалж, харгалзан дэмжихэд энэ хуулийг дагаж мөрдөнө.

81.2.Гадаад улсад оршин суугаа Монгол Улсын иргэнд тухайн улсын хууль тогтоомжид заасны дагуу эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч тогтоосон нь энэ хуульд харшлаагүй бол Монгол Улсад хүчин төгөлдөр гэж тооцно.

82 дугаар зүйл.Монгол Улсын харьяат хүүхдийг гадаадын иргэнд үрчлүүлэх

82.1.Монгол Улсын харьяат хүүхдийг үрчлүүлэхэд Монгол Улсын олон улсын гэрээ, энэ хуулийг дагаж мөрдөнө.

82.2.Монгол Улсын харьяат хүүхдийг Монгол Улсын иргэн үрчлэн авах хүсэлт гаргаагүй бол хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд нийцүүлэн хүүхэд үрчлэн авахаар хүсэлт гаргасан гадаадын иргэн, гэр бүлд үрчлүүлнэ.

82.3.Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын дэргэд Монгол Улсын харьяат хүүхдийг гадаадын иргэнд үрчлүүлэх талаар санал, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий

гадаад үрчлэлтийн орон тооны бус зөвлөл /цаашид “Гадаад үрчлэлтийн зөвлөл” гэх/ ажиллана.

82.4.Гадаадын иргэн Монгол Улсын харьяат хүүхэд үрчлэн авах тухай хүсэлтээ өөрийн орны эрх бүхий байгууллага, эсхүл зөвшөөрөлтэй итгэмжлэгдсэн байгууллагаар дамжуулан Гадаад үрчлэлтийн зөвлөлд гаргана.

82.5.Монгол Улсад 6 сараас доошгүй хугацаанд байнга оршин сууж байгаа гадаадын иргэн Монгол Улсын харьяат хүүхдийг үрчлэн авах хүсэлтээ энэ хуулийн 82.4-т заасан байгууллагаар дамжуулалгүйгээр Гадаад үрчлэлтийн зөвлөлд гаргана.

82.6.Монгол Улсын харьяат хүүхдийг гадаадын иргэн үрчлэн авахад энэ хуулийн 64, 65 дугаар зүйлд заасныг нотлох тайланг өөрийн улсын эрх бүхий байгууллагаас гаргуулж, энэ хуулийн 82.9-д заасан журмын дагуу ирүүлнэ.

82.7.Гадаад үрчлэлтийн зөвлөлийн санал, дүгнэлтийг үндэслэн улс хооронд хүүхэд үрчлүүлэх асуудлыг шүүх шийдвэрлэх бөгөөд үрчлэгдсэн эсэх тухай шийдвэрийг хуулийн хүчин төгөлдөр болсноос хойш ажлын таван өдрийн дотор улсын бүртгэлийн болон гадаадын иргэний асуудал хариуцсан байгууллага, хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

82.8.Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монгол Улсын харьяат хүүхэд үрчлүүлэх тухай шүүхийн шийдвэрийг хүлээн авснаас хойш ажлын таван өдрийн дотор үрчлэгчид мэдэгдэж, шийдвэрийн хувийг хүргүүлнэ.

82.9.Энэ хуулийн 82.3-т заасан Гадаад үрчлэлтийн зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн болон хууль зүйн, гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

82.10.Гадаад улсад оршин суугаа Монгол Улсын харьяат хүүхдийг үрчлүүлэх асуудлыг энэ хуульд заасны дагуу шийдвэрлэнэ. Гадаад улсад оршин суугаа Монгол Улсын харьяат хүүхдийг тухайн улсын хуулийн дагуу үрчлүүлсэн нь Монгол Улсын олон улсын гэрээ, хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхолд харшлаагүй бол хүлээн зөвшөөрч болно.

82.11.Энэ хуулийн 65.3-т зааснаас гадна Монгол Улсаас албадан гаргасан, Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхгүй байхаар тогтоосон хугацаа нь дуусаагүй байгаа гадаадын иргэнд хүүхэд үрчлүүлэхийг хориглоно.

**83 дугаар зүйл. Гадаадын иргэнд үрчлэгдсэн хүүхдэд
хяналт тавих**

83.1. Гадаадын иргэнд үрчлэгдсэн хүүхдийн мэдээллийг энэ хуулийн 67.2-т заасан үрчлэлтийн мэдээллийн санд хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тогтмол нийлүүлнэ.

83.2. Улс хооронд үрчлэгдсэн хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол хангагдаж байгаа эсэхэд тавих хяналтыг Дипломат төлөөлөгчийн газар хэрэгжүүлнэ. Дипломат төлөөлөгчийн газар байхгүй тохиолдолд Гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хяналт тавьж, мэдээлэл авна.

83.3. Монгол Улсын харьяат хүүхэд үрчлэн авсан гадаадын иргэн, гэр бүл нь хүүхдийн хөгжлийн тайланг 18 насанд хүртэл хагас жил тутамд энэ хуулийн 83.2-т заасан байгууллагаар дамжуулан хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад болон гадаадын иргэний харьяатын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

83.4. Гадаад улсад оршин суугаа Монгол Улсын харьяат үрчлэгдсэн хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол зөрчигдсөн байж болзошгүй нөхцөл байдал ажиглагдсан, эсхүл тогтоогдсон бол Дипломат төлөөлөгчийн газар, гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон гадаадын иргэний харьяатын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, холбогдох эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэх үүрэгтэй.

83.5. Гадаад улсад оршин суугаагаас бусад гадаадын иргэнд үрчлэгдсэн Монгол Улсын харьяат хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол хангагдаж байгаа эсэхэд хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуульд заасан хяналт тавьж, хүүхэд хөгжлийн тайланг хагас жил тутамд гаргана.

83.6. Гадаад улсад оршин суугаагаас бусад гадаадын иргэнд үрчлэгдсэн Монгол Улсын харьяат хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол зөрчигдсөн байж болзошгүй нөхцөл байдал ажиглагдсан, эсхүл тогтоогдсон бол хүн, хуулийн этгээд нь хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон холбогдох эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэх үүрэгтэй.

83.7.Монгол Улсын харьяат хүүхдийг гадаадын иргэнд үрчлүүлсний дараа хяналт тавих, үрчлэгч талтай гэрээ байгуулах журмыг хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн болон хууль зүйн, гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

83.8.Сонирхогч тал улс хооронд үрчлэгдсэн хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол зөрчигдсөн гэж үзвэл үрчлэлтийг хүчингүйд тооцуулах тухай хүсэлтийг Монгол Улсын олон улсын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол тухайн хүүхдийг үрчлүүлэх шийдвэр гаргасан шүүхэд гаргаж, шийдвэрлүүлнэ.

84 дүгээр зүйл.Гадаадын харьяат хүүхдийг үрчлэх

84.1.Монгол Улсын иргэн гадаад улсын харьяат хүүхдийг үрчилж авахад тухайн улсын хууль тогтоомж, олон улсын гэрээг дагаж мөрдөнө.

АРВАН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

85 дугаар зүйл.Дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт

85.1.Энэ хууль хүчин төгөлдөр болохоос өмнө тэтгэлэг тогтоолгосон шүүхийн шийдвэрийг тэтгэлэг авагч тал, түүний хууль ёсны асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч энэ хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 12 сарын дотор энэ хуулийн 46 дугаар зүйлд заасантай нийцүүлэн цаашид авах тэтгэлгийн хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай нэхэмжлэлийг шүүхэд гаргана.

85.2.Энэ хуулийн 5.4-т заасныг 2028 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

85.3.Энэ хуулийн 6.2, 9.3, 61.4, 66.1, 67.4, 82.9, 83.7-д заасан журам, энэ хуулийн 46.2-т заасан тэтгэлэг тогтоох аргачлалыг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрийн дотор батална.

86 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

86.1.Энэ хуулийг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

С.БЯМБАЦОГТ

Замчигчид хамтатгалд
 1. Замчигчид хамтатгалд
 2. Замчигчид хамтатгалд
 3. Замчигчид хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

06. Хамтатгалд хамтатгалд хамтатгалд

2330

[illegible][illegible]

١٤٤٢ هـ

[illegible][illegible][illegible]

دعوتنامه

ප්‍රතිචාරය

٢٦ فصل في الصلاة

[illegible][illegible][illegible]

ಈಗಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತಿರುತ್ತದೆ.

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

٦٠٠. بئس . نر نخبير ویر ستمین و ستمسیر ماسر . نیسو سیمسیر و نینر ماسر
 ستمسیر ماسر نیسو ستمسیر و ستمسیر ماسر . ستمسیر ماسر ...

[illegible][illegible][illegible][illegible]

2020年12月31日

وہابیہ کے عقائد کے بارے میں تفصیلی کتاب: *وہابیہ کے عقائد*، مولانا محمد رفیع الدین، دارالحدیث، لاہور، ۱۴۰۳ھ

20. 3. 2017

2023年3月26日
 星期三
 晴
 2023年3月27日
 星期四
 晴
 2023年3月28日
 星期五
 晴
 2023年3月29日
 星期六
 晴
 2023年3月30日
 星期日
 晴

٢٠٢٣.٣.٢٠

Quesito:

[illegible][illegible][illegible]

٣٦
٣٧
٣٨
٣٩
٤٠
٤١
٤٢
٤٣
٤٤
٤٥
٤٦
٤٧
٤٨
٤٩
٥٠
٥١
٥٢
٥٣
٥٤
٥٥
٥٦
٥٧
٥٨
٥٩
٦٠
٦١
٦٢
٦٣
٦٤
٦٥
٦٦
٦٧
٦٨
٦٩
٧٠
٧١
٧٢
٧٣
٧٤
٧٥
٧٦
٧٧
٧٨
٧٩
٨٠
٨١
٨٢
٨٣
٨٤
٨٥
٨٦
٨٧
٨٨
٨٩
٩٠
٩١
٩٢
٩٣
٩٤
٩٥
٩٦
٩٧
٩٨
٩٩
١٠٠

[illegible]

لننظر من يفتقدون لغير الله في الدنيا ولا الآخرة ولا ما بينهما ولا ما بعدهم...!

٢٣. ٥. ١٩٤٠ م. : عبد الحليم عبد الله :
تاريخ مصر من العصور القديمة إلى العصور الحديثة ..

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible]

69 கனம் அமைச்சர் : ஆம்.

[illegible][illegible]

المستشارين في مجلس الدولة في ١٩٤٤.٤.٤٤

Chary Varinathan :

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

١٤٠٠ هـ . بکتاب . امر من ندرنا من مصنفه با مصنفینو من من تفسیر من من زینتو
بکتاب بکتاب ..

[illegible]

... and the following results are obtained:

استفسار: آیا این روش برای همه انواع سنگ‌ها و در تمام مناطق ایران قابل استفاده است؟

۶۶ فصلنامه علمی - تخصصی مطالعات مدیریت و اقتصاد

۶۶. ۳. ۶۶. ۵ - حق تشخیص و حق اختیار در امور اعتباری. صرفاً در امور اعتباری. حق و اختیار در تشخیص و اختیار در اختیار ...

٤٦
٤٧
٤٨
٤٩
٥٠
٥١
٥٢
٥٣
٥٤
٥٥
٥٦
٥٧
٥٨
٥٩
٦٠
٦١
٦٢
٦٣
٦٤
٦٥
٦٦
٦٧
٦٨
٦٩
٧٠
٧١
٧٢
٧٣
٧٤
٧٥
٧٦
٧٧
٧٨
٧٩
٨٠
٨١
٨٢
٨٣
٨٤
٨٥
٨٦
٨٧
٨٨
٨٩
٩٠
٩١
٩٢
٩٣
٩٤
٩٥
٩٦
٩٧
٩٨
٩٩
١٠٠

[illegible]

[illegible][illegible]

১৫.৬.৭০-নিম্নোক্ত নথি

[illegible][illegible]

സംസ്ഥാന സർക്കാർ

٥٤ فصل في الصلاة .. فصل في الصلاة على النبي . فصل في الصلاة على النبي .

[illegible][illegible]

١٠٠٥ : ائله

مقدمہ
 ۱۔ فصل اول
 ۲۔ فصل دوم
 ۳۔ فصل سوم
 ۴۔ فصل چہم
 ۵۔ فصل پنجم
 ۶۔ فصل ششم
 ۷۔ فصل ہفتم
 ۸۔ فصل ہشتم
 ۹۔ فصل نہم
 ۱۰۔ فصل دہم
 ۱۱۔ فصل یازدہم
 ۱۲۔ فصل دوازدہم
 ۱۳۔ فصل سولہم
 ۱۴۔ فصل سولہم
 ۱۵۔ فصل سولہم
 ۱۶۔ فصل سولہم
 ۱۷۔ فصل سولہم
 ۱۸۔ فصل سولہم
 ۱۹۔ فصل سولہم
 ۲۰۔ فصل سولہم
 ۲۱۔ فصل سولہم
 ۲۲۔ فصل سولہم
 ۲۳۔ فصل سولہم
 ۲۴۔ فصل سولہم
 ۲۵۔ فصل سولہم
 ۲۶۔ فصل سولہم
 ۲۷۔ فصل سولہم
 ۲۸۔ فصل سولہم
 ۲۹۔ فصل سولہم
 ۳۰۔ فصل سولہم
 ۳۱۔ فصل سولہم
 ۳۲۔ فصل سولہم
 ۳۳۔ فصل سولہم
 ۳۴۔ فصل سولہم
 ۳۵۔ فصل سولہم
 ۳۶۔ فصل سولہم
 ۳۷۔ فصل سولہم
 ۳۸۔ فصل سولہم
 ۳۹۔ فصل سولہم
 ۴۰۔ فصل سولہم
 ۴۱۔ فصل سولہم
 ۴۲۔ فصل سولہم
 ۴۳۔ فصل سولہم
 ۴۴۔ فصل سولہم
 ۴۵۔ فصل سولہم
 ۴۶۔ فصل سولہم
 ۴۷۔ فصل سولہم
 ۴۸۔ فصل سولہم
 ۴۹۔ فصل سولہم
 ۵۰۔ فصل سولہم
 ۵۱۔ فصل سولہم
 ۵۲۔ فصل سولہم
 ۵۳۔ فصل سولہم
 ۵۴۔ فصل سولہم
 ۵۵۔ فصل سولہم
 ۵۶۔ فصل سولہم
 ۵۷۔ فصل سولہم
 ۵۸۔ فصل سولہم
 ۵۹۔ فصل سولہم
 ۶۰۔ فصل سولہم
 ۶۱۔ فصل سولہم
 ۶۲۔ فصل سولہم
 ۶۳۔ فصل سولہم
 ۶۴۔ فصل سولہم
 ۶۵۔ فصل سولہم
 ۶۶۔ فصل سولہم
 ۶۷۔ فصل سولہم
 ۶۸۔ فصل سولہم
 ۶۹۔ فصل سولہم
 ۷۰۔ فصل سولہم
 ۷۱۔ فصل سولہم
 ۷۲۔ فصل سولہم
 ۷۳۔ فصل سولہم
 ۷۴۔ فصل سولہم
 ۷۵۔ فصل سولہم
 ۷۶۔ فصل سولہم
 ۷۷۔ فصل سولہم
 ۷۸۔ فصل سولہم
 ۷۹۔ فصل سولہم
 ۸۰۔ فصل سولہم
 ۸۱۔ فصل سولہم
 ۸۲۔ فصل سولہم
 ۸۳۔ فصل سولہم
 ۸۴۔ فصل سولہم
 ۸۵۔ فصل سولہم
 ۸۶۔ فصل سولہم
 ۸۷۔ فصل سولہم
 ۸۸۔ فصل سولہم
 ۸۹۔ فصل سولہم
 ۹۰۔ فصل سولہم
 ۹۱۔ فصل سولہم
 ۹۲۔ فصل سولہم
 ۹۳۔ فصل سولہم
 ۹۴۔ فصل سولہم
 ۹۵۔ فصل سولہم
 ۹۶۔ فصل سولہم
 ۹۷۔ فصل سولہم
 ۹۸۔ فصل سولہم
 ۹۹۔ فصل سولہم
 ۱۰۰۔ فصل سولہم

٥٥ فصل في الصلاة .. من صلاتك ما تحيا به

٢٤ قسم الحسابات العامة

١٠٦٤. م. مکتبہٴ قدس، بیروت، لبنان، ١٩٨٢ء، ٢٦٦ ص. (مکتبہٴ قدس، بیروت، لبنان، ١٩٨٢ء، ٢٦٦ ص.)

[illegible]

ಹೊನ್ನೆಗಲ್ಲು ಹೊನ್ನೆಗಲ್ಲು... ಹೊನ್ನೆಗಲ್ಲು ಹೊನ್ನೆಗಲ್ಲು

[illegible][illegible][illegible]

۲۶. **حقیقت حاصل** : بکتابت میں۔ **بکتابت** : بکتابت میں۔ **بکتابت** : بکتابت میں۔

[illegible]

[illegible][illegible]

١٦
فصل اول در بیان مبدء الحروف و تفسیر
الحروف و معانی حروف

[illegible]

٥٦٠
٥٥٩
٥٥٨
٥٥٧
٥٥٦
٥٥٥
٥٥٤
٥٥٣
٥٥٢
٥٥١
٥٥٠
٥٤٩
٥٤٨
٥٤٧
٥٤٦
٥٤٥
٥٤٤
٥٤٣
٥٤٢
٥٤١
٥٤٠
٥٣٩
٥٣٨
٥٣٧
٥٣٦
٥٣٥
٥٣٤
٥٣٣
٥٣٢
٥٣١
٥٣٠
٥٢٩
٥٢٨
٥٢٧
٥٢٦
٥٢٥
٥٢٤
٥٢٣
٥٢٢
٥٢١
٥٢٠
٥١٩
٥١٨
٥١٧
٥١٦
٥١٥
٥١٤
٥١٣
٥١٢
٥١١
٥١٠
٥٠٩
٥٠٨
٥٠٧
٥٠٦
٥٠٥
٥٠٤
٥٠٣
٥٠٢
٥٠١
٥٠٠
٤٩٩
٤٩٨
٤٩٧
٤٩٦
٤٩٥
٤٩٤
٤٩٣
٤٩٢
٤٩١
٤٩٠
٤٨٩
٤٨٨
٤٨٧
٤٨٦
٤٨٥
٤٨٤
٤٨٣
٤٨٢
٤٨١
٤٨٠
٤٧٩
٤٧٨
٤٧٧
٤٧٦
٤٧٥
٤٧٤
٤٧٣
٤٧٢
٤٧١
٤٧٠
٤٦٩
٤٦٨
٤٦٧
٤٦٦
٤٦٥
٤٦٤
٤٦٣
٤٦٢
٤٦١
٤٦٠
٤٥٩
٤٥٨
٤٥٧
٤٥٦
٤٥٥
٤٥٤
٤٥٣
٤٥٢
٤٥١
٤٥٠
٤٤٩
٤٤٨
٤٤٧
٤٤٦
٤٤٥
٤٤٤
٤٤٣
٤٤٢
٤٤١
٤٤٠
٤٣٩
٤٣٨
٤٣٧
٤٣٦
٤٣٥
٤٣٤
٤٣٣
٤٣٢
٤٣١
٤٣٠
٤٢٩
٤٢٨
٤٢٧
٤٢٦
٤٢٥
٤٢٤
٤٢٣
٤٢٢
٤٢١
٤٢٠
٤١٩
٤١٨
٤١٧
٤١٦
٤١٥
٤١٤
٤١٣
٤١٢
٤١١
٤١٠
٤٠٩
٤٠٨
٤٠٧
٤٠٦
٤٠٥
٤٠٤
٤٠٣
٤٠٢
٤٠١
٤٠٠
٣٩٩
٣٩٨
٣٩٧
٣٩٦
٣٩٥
٣٩٤
٣٩٣
٣٩٢
٣٩١
٣٩٠
٣٨٩
٣٨٨
٣٨٧
٣٨٦
٣٨٥
٣٨٤
٣٨٣
٣٨٢
٣٨١
٣٨٠
٣٧٩
٣٧٨
٣٧٧
٣٧٦
٣٧٥
٣٧٤
٣٧٣
٣٧٢
٣٧١
٣٧٠
٣٦٩
٣٦٨
٣٦٧
٣٦٦
٣٦٥
٣٦٤
٣٦٣
٣٦٢
٣٦١
٣٦٠
٣٥٩
٣٥٨
٣٥٧
٣٥٦
٣٥٥
٣٥٤
٣٥٣
٣٥٢
٣٥١
٣٥٠
٣٤٩
٣٤٨
٣٤٧
٣٤٦
٣٤٥
٣٤٤
٣٤٣
٣٤٢
٣٤١
٣٤٠
٣٣٩
٣٣٨
٣٣٧
٣٣٦
٣٣٥
٣٣٤
٣٣٣
٣٣٢
٣٣١
٣٣٠
٣٢٩
٣٢٨
٣٢٧
٣٢٦
٣٢٥
٣٢٤
٣٢٣
٣٢٢
٣٢١
٣٢٠
٣١٩
٣١٨
٣١٧
٣١٦
٣١٥
٣١٤
٣١٣
٣١٢
٣١١
٣١٠
٣٠٩
٣٠٨
٣٠٧
٣٠٦
٣٠٥
٣٠٤
٣٠٣
٣٠٢
٣٠١
٣٠٠
٢٩٩
٢٩٨
٢٩٧
٢٩٦
٢٩٥
٢٩٤
٢٩٣
٢٩٢
٢٩١
٢٩٠
٢٨٩
٢٨٨
٢٨٧
٢٨٦
٢٨٥
٢٨٤
٢٨٣
٢٨٢
٢٨١
٢٨٠
٢٧٩
٢٧٨
٢٧٧
٢٧٦
٢٧٥
٢٧٤
٢٧٣
٢٧٢
٢٧١
٢٧٠
٢٦٩
٢٦٨
٢٦٧
٢٦٦
٢٦٥
٢٦٤
٢٦٣
٢٦٢
٢٦١
٢٦٠
٢٥٩
٢٥٨
٢٥٧
٢٥٦
٢٥٥
٢٥٤
٢٥٣
٢٥٢
٢٥١
٢٥٠
٢٤٩
٢٤٨
٢٤٧
٢٤٦
٢٤٥
٢٤٤
٢٤٣
٢٤٢
٢٤١
٢٤٠
٢٣٩
٢٣٨
٢٣٧
٢٣٦
٢٣٥
٢٣٤
٢٣٣
٢٣٢
٢٣١
٢٣٠
٢٢٩
٢٢٨
٢٢٧
٢٢٦
٢٢٥
٢٢٤
٢٢٣
٢٢٢
٢٢١
٢٢٠
٢١٩
٢١٨
٢١٧
٢١٦
٢١٥
٢١٤
٢١٣
٢١٢
٢١١
٢١٠
٢٠٩
٢٠٨
٢٠٧
٢٠٦
٢٠٥
٢٠٤
٢٠٣
٢٠٢
٢٠١
٢٠٠
١٩٩
١٩٨
١٩٧
١٩٦
١٩٥
١٩٤
١٩٣
١٩٢
١٩١
١٩٠
١٨٩
١٨٨
١٨٧
١٨٦
١٨٥
١٨٤
١٨٣
١٨٢
١٨١
١٨٠
١٧٩
١٧٨
١٧٧
١٧٦
١٧٥
١٧٤
١٧٣
١٧٢
١٧١
١٧٠
١٦٩
١٦٨
١٦٧
١٦٦
١٦٥
١٦٤
١٦٣
١٦٢
١٦١
١٦٠
١٥٩
١٥٨
١٥٧
١٥٦
١٥٥
١٥٤
١٥٣
١٥٢
١٥١
١٥٠
١٤٩
١٤٨
١٤٧
١٤٦
١٤٥
١٤٤
١٤٣
١٤٢
١٤١
١٤٠
١٣٩
١٣٨
١٣٧
١٣٦
١٣٥
١٣٤
١٣٣
١٣٢
١٣١
١٣٠
١٢٩
١٢٨
١٢٧
١٢٦
١٢٥
١٢٤
١٢٣
١٢٢
١٢١
١٢٠
١١٩
١١٨
١١٧
١١٦
١١٥
١١٤
١١٣
١١٢
١١١
١١٠
١٠٩
١٠٨
١٠٧
١٠٦
١٠٥
١٠٤
١٠٣
١٠٢
١٠١
١٠٠
٩٩
٩٨
٩٧
٩٦
٩٥
٩٤
٩٣
٩٢
٩١
٩٠
٨٩
٨٨
٨٧
٨٦
٨٥
٨٤
٨٣
٨٢
٨١
٨٠
٧٩
٧٨
٧٧
٧٦
٧٥
٧٤
٧٣
٧٢
٧١
٧٠
٦٩
٦٨
٦٧
٦٦
٦٥
٦٤
٦٣
٦٢
٦١
٦٠
٥٩
٥٨
٥٧
٥٦
٥٥
٥٤
٥٣
٥٢
٥١
٥٠
٤٩
٤٨
٤٧
٤٦
٤٥
٤٤
٤٣
٤٢
٤١
٤٠
٣٩
٣٨
٣٧
٣٦
٣٥
٣٤
٣٣
٣٢

[illegible][illegible][illegible][illegible]

[illegible]

- [illegible]

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ИРГЭНИЙ УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/6 дугаар зүйлийн 6.1.5, 6.1.6 дахь заалт:

“6.1.5.донорын бэлгийн эс ашиглаж хүүхэд төрсөн бол түүнийг нотлох эмнэлгийн байгууллагын магадлагаа болон хоорондын байгуулсан гэрээ;

6.1.6.донорын бэлгийн эс ашиглан тээгч эхээс хүүхэд төрсөн бол түүнийг нотлох эмнэлгийн байгууллагын магадлагаа болон хоорондын байгуулсан гэрээ.”

2/6 дугаар зүйлийн 6.19, 6.20 дахь хэсэг:

“6.19.Донорын бэлгийн эс ашиглаж төрсөн хүүхдийн төрсний бүртгэлийг Гэр бүлийн тухай хуулийн 27.2-т заасан эцэг, эхийн овог, нэрээр бүртгэж төрсний гэрчилгээ олгоно.

6.20.Донорын бэлгийн эс ашиглан тээгч эхээс төрсөн хүүхдийн төрсний бүртгэлийг Гэр бүлийн тухай хуулийн 27.2-т заасан эцэг, эхийн овог, нэрээр бүртгэж төрсний гэрчилгээ олгоно.”

3/8¹ дүгээр зүйл:

“8¹ дүгээр зүйл.Гэрлэлт хүчин төгөлдөр бус болсны бүртгэл

8¹.1.Гэрлэлтийг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон тухай шүүхийн шийдвэрийг хуулийн хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш ажлын гурван өдрийн дотор тухайн хэргийг шийдвэрлэсэн шүүх иргэний улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр ирүүлнэ.

8¹.2.Улсын бүртгэгч, бүртгэлийн ажилтан энэ хуулийн 8¹.1-д заасан баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш ажлын таван өдрийн дотор гэрлэлт хүчин төгөлдөр бус болсны бүртгэлийг хөтөлнө.”

4/12 дугаар зүйлийн 12.2.6 дахь заалт:

“12.2.6.хүүхэд долоон насанд хүрсэн бол хүүхдийн өөрийн зөвшөөрөл.”

5/12 дугаар зүйлийн 12.10 дахь хэсэг:

“12.10.Хүүхдийн овог, эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэрийг өөрчилсөн шийдвэрийг хүчингүй болсонд тооцсон тухай шүүхийн шийдвэрийг үндэслэн улсын бүртгэгч тухайн бүртгэлд өөрчлөлт оруулж, төрсний бүртгэлийг сэргээнэ.”

2 дугаар зүйл.Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/8 дугаар зүйлийн 8.3 дахь хэсэг:

“8.3.Гэрлэлтийг шүүхийн журмаар цуцалсан бол гэрлэлт цуцалсан тухай шүүхийн шийдвэрийг хуулийн хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш ажлын гурван өдрийн дотор тухайн хэргийг шийдвэрлэсэн шүүх иргэний улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр ирүүлнэ.”

2/9 дүгээр зүйл:

“9 дүгээр зүйл.Гэрлэлт сэргээсний бүртгэл

9.1.Гэр бүлийн тухай хуулийн 18.1-д заасны дагуу иргэн гэрлэлт сэргээсний бүртгэлд бүртгүүлэх бол дараах баримт бичгийг бүрдүүлж, өөрийн биеэр бүртгүүлнэ:

9.1.1.тус тусдаа гаргасан өргөдөл;

9.1.2.иргэний үнэмлэх, эсхүл гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн бол паспорт, эсхүл паспортыг орлох баримт бичиг.

9.2.Гэр бүлийн тухай хуулийн 18.2, 18.3-т заасны дагуу гэрлэлтийг сэргээсэн бол гэрлэлт сэргээсэн тухай шүүхийн шийдвэрийг хуулийн хүчин төгөлдөр болсноос хойш ажлын гурван өдрийн дотор тухайн хэргийг шийдвэрлэсэн шүүх иргэний улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр ирүүлнэ.

9.3.Иргэнийг нас барсан гэж зарласан, сураггүй алга болсонд тооцсон шүүхийн шийдвэрийг хүчингүй болсонд тооцох тухай шүүхийн шийдвэрийг энэ хуулийн 9.2-т заасан баримт бичигт хавсаргана.

9.4. Гэрлэлт цуцлалтыг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон бол гэрлэлт цуцлалтыг хүчин төгөлдөр бус гэж тооцсон тухай шүүхийн шийдвэрийг хуулийн хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш ажлын гурван өдрийн дотор тухайн хэргийг шийдвэрлэсэн шүүх иргэний улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр ирүүлнэ.

9.5. Улсын бүртгэгч, бүртгэлийн ажилтан энэ хуулийн 9.1, 9.2, 9.3, 9.4-т заасан баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш ажлын таван өдрийн дотор гэрлэлт сэргээсний бүртгэлийг хөтөлнө.”

3 дугаар зүйл. Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3 дахь заалтын “8 дугаар зүйлд” гэснийг “5.3-т” гэж, мөн зүйлийн 7.8 дахь заалтын “9 дүгээр” гэснийг “7 дугаар” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн “13 дугаар зүйлд” гэснийг “12.1-д” гэж, мөн зүйлийн 8.6 дахь хэсгийн “Гэрлэгч нас барсны бүртгэлд бүртгэгдсэн” гэснийг “Гэрлэгч нас барсны, эсхүл хүйс өөрчлөгдсөн бүртгэлд, эсхүл нас барсан гэж зарласан, эсхүл сураггүй алга болсонд тооцсон шүүхийн шийдвэр хуулийн хүчин төгөлдөр болсон” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.6 дахь хэсгийн “эрх бүхий этгээдийн” гэснийг “үрчлүүлэх тухай шүүхийн” гэж, мөн хэсгийн “1” гэснийг “таван” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.5 дахь хэсгийг, 14 дүгээр зүйлийн 14.2.1 дэх заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

С.БЯМБАЦОГТ

کتابخانه جامعہ اسلامیہ
پیشکش

ሥ. ሳ. ም. ም.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭВЛЭРҮҮЛЭН ЗУУЧЛАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Эвлэрүүлэн зуучлалын тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“32.4.Шүүх дэх эвлэрүүлэн зуучлагч гэрлэгчдийг эвлэрүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж дараах арга хэмжээг авна:

32.4.1.гэрлэгчидтэй хамтарсан болон ганцаарчилсан уулзалт хийж, гэрлэлт цуцлуулах болсон шалтгаан үндэслэлтэй эсэхийг тогтоох, гэрлэлт цуцалснаас үүсэх үр дагаврыг тайлбарлах;

32.4.2.өмгөөлөгч, нийгмийн ажилтан, сэтгэл зүйч, сурган хүмүүжүүлэгчийг оролцуулж, гэрлэгчдэд зөвлөгөө өгөх;

32.4.3.гэрлэгчдийг шаардлагатай сургалт, мэргэжлийн зөвлөгөө, үйлчилгээнд хамруулах.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

С.БЯМБАЦОГТ

Үндсэн зарчмуудын тухай

Хөгжлийн үйлчилгээний тухай

2009 оны 10 дугаар сарын 10-ны өдөр

Хөгжлийн үйлчилгээний тухай
Үндсэн зарчмуудын тухай

1. Хөгжлийн үйлчилгээний тухай үндсэн зарчмуудын тухай
Үндсэн зарчмуудын тухай:

«2009.10.10-ны өдөр Хөгжлийн үйлчилгээний тухай үндсэн зарчмуудын тухай»

2. Хөгжлийн үйлчилгээний тухай үндсэн зарчмуудын тухай
Үндсэн зарчмуудын тухай:

3. Хөгжлийн үйлчилгээний тухай үндсэн зарчмуудын тухай
Үндсэн зарчмуудын тухай:

4. Хөгжлийн үйлчилгээний тухай үндсэн зарчмуудын тухай
Үндсэн зарчмуудын тухай:

5. Хөгжлийн үйлчилгээний тухай үндсэн зарчмуудын тухай
Үндсэн зарчмуудын тухай:

Үндсэн зарчмуудын тухай
Үндсэн зарчмуудын тухай

4. Үндсэн зарчмуудын тухай

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ИРГЭНИЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Иргэний хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/127 дугаар зүйлийн 127.3 дахь хэсэг:

“127.3.Хүүхдийн хуваарьт хөрөнгийг эцэг, эх нь түүний эрх, ашиг сонирхолд нийцүүлэн ашиглах үүргийг хүлээнэ.”

2/127 дугаар зүйлийн 127.5 дахь хэсэг:

“127.5.Хүүхдийн хуваарьт хөрөнгөөр эцэг, эхийн бусдын өмнө хүлээх үүргийг барагдуулах, нөхөн төлүүлэхийг хориглоно.”

3/517 дугаар зүйлийн 517.3 дахь хэсэг:

“517.3.Өвлүүлэгчийг 18 насанд хүртэл тэжээн тэтгэх үүргээ биелүүлээгүй нь шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон бол өвлөх гэрээслэлд өөрөөр заагаагүй тохиолдолд уг этгээд хуульд заасан өвлөх эрхээ алдана.”

2 дугаар зүйл.Иргэний хуулийн 129 дүгээр зүйлийн 129.4 дэх хэсгийн “хөрөнгийн хэмжээг” гэсний өмнө “оруулсан хөрөнгө оруулалт, өр төлбөр,” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Иргэний хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/129 дүгээр зүйлийн 129.3 дахь хэсэг:

“129.3.Гэрлэлт дуусгавар болсонтой холбоотойгоор гэр бүлийн нэг гишүүнд ногдох эд хөрөнгийг тодорхойлохдоо хүүхдийн эрх, дээд ашиг сонирхол, гэрлэгчдийн эрүүл мэндийн байдал болон хуульд заасан бусад нөхцөлийг харгалзан шүүх өөрөөр тогтоож болно.”

2/132 дугаар зүйл:

“132 дугаар зүйл.Гэрлэлтийн гэрээ

132.1.Гэрлэхийг хүсэгчид болон гэрлэгчид эд хөрөнгийн эрх, үүргийг зохицуулах гэрлэлтийн гэрээг харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр байгуулж болох бөгөөд энэхүү гэрээг байгуулахад Гэр бүлийн тухай хуульд заасан шаардлагыг хангах үүрэгтэй.”

3/133 дугаар зүйл:

“133 дугаар зүйл.Гэрлэлтийн гэрээг өөрчлөх, дуусгавар болох

133.1.Гэрлэлт хүчин төгөлдөр байх хугацаанд гэрлэгчид харилцан тохиролцож гэрлэлтийн гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, дуусгавар болгож болно.

133.2.Гэрлэгчдийн хэн нэгний гаргасан нэхэмжлэлийн дагуу гэрлэлтийн гэрээг цуцлах, эсхүл энэ хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу бүхэлд нь хүчингүй болгох эсэх асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.”

4 дүгээр зүйл.Иргэний хуулийн 127 дугаар зүйлийн 127.3 дахь хэсгийн дугаарыг “127.4” гэж өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

С.БЯМБАЦОГТ

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

Бүтээгдэхүүн үнэмлэх 2026 он 12-р сард

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭД ХӨРӨНГИЙН ЭРХИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 31.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“31.5.Гэр бүлийн тухай хуулийн 22.4-т заасан урьдчилсан тэмдэглэлийг гэрлэгчид улсын бүртгэлийн байгууллагад хүсэлт гаргаж, эсхүл нотариатчаар дамжуулан эрхийн улсын бүртгэлд бүртгүүлнэ.”

2 дугаар зүйл.Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.5, 31.6 дахь хэсгийн дугаарыг “31.6, 31.7” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

С.БЯМБАЦОГТ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧИЛ ШАЛГАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6.9 дэх заалтын “6.20 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг” гэснийг “6.20 дугаар зүйлийн 6, 14, 15 дахь хэсэг” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

С.БЯМБАЦОГТ

Үндэсний хууль

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 6.20 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/6.20 дугаар зүйлийн 1.4 дэх заалт:

“1.4.хүүхдээ үе тэнгийн дээрэлхэлт үйлдэхээс урьдчилан сэргийлэх үүргээ биелүүлээгүй;”

2/6.20 дугаар зүйлийн 14, 15 дахь хэсэг:

“14.Хүүхдээс тусдаа амьдарч байгаа эцэг, эсхүл эх хүүхэдтэй уулзах үүргээ удаа дараа биелүүлээгүй бол хүнийг хоёр зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

15.Хүүхдээс тусдаа амьдрах эцэг, эсхүл эхийн хүүхэдтэйгээ уулзах эрх, үүргээ хэрэгжүүлэхэд удаа дараа саад учруулсан бол хүнийг хоёр зуун нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

2 дугаар зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 6.20 дугаар зүйлийн 1.4 дэх заалтын дугаарыг “1.5” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

С.БЯМБАЦОГТ

Үндэстний хамтын ажиллагаа

Монгол Улсын иргэд

2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30

Монгол Улсын иргэд
Монгол Улсын иргэд

6. Хүний нэгж... Монгол Улсын иргэд 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30
Тусгай зориулалт:

6.1. Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30

6.2. Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30

6.3. Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30

6.4. Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30
«Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30»

6.5. Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30
«Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30»

6.6. Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30

6.7. Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30

6.8. Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30
«Хүний нэгж 2026 он 12 сар 30 - 2026 он 12 сар 30»

Үндэстний хамтын ажиллагаа
Монгол Улсын иргэд

Монгол Улсын иргэд

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХҮҮХЭД ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.12 дахь заалтын “эрсдэлт нөхцөлд байгаа” гэсний дараа “болон Гэр бүлийн тухай хуулийн 54.1, 54.2-т заасан асран хамгаалалт, харгалзан дэмжлэг шаардлагатай” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

С.БЯМБАЦОГТ

Урьдчилсан үзэл

Урьдчилсан үзэл 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр

Урьдчилсан үзэл 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр

Урьдчилсан үзэл 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр

Урьдчилсан үзэл 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр

Урьдчилсан үзэл 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр

Урьдчилсан үзэл 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГААС
ОЛГОХ ТЭТГЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.1 дэх заалтын “7.1-д” гэснийг “8.1, 73.1, 74.1-д” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

С.БЯМБАЦОГТ

Үндсэн хууль

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬД 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬД 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬД 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Үндсэн хууль

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СЭТГЭЦИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.5 дахь заалтын “63, 64 дүгээр зүйлд” гэснийг “54.1, 54.2-т” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

С.БЯМБАЦОГТ

Үндэсний хууль

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль 2026 оны 07 сарын 03-ны өдөр баталсан

Үндэсний хууль

Үндэсний хууль

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУВЬ ХҮНИЙ ОРЛОГЫН АЛБАН
ТАТВАРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1.6 дахь заалтын “3.1.4-т” гэснийг “4.1.6-д” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

С.БЯМБАЦОГТ

Үргэлжлэл 1-р хуудал

2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр
Улаанбаатар хот

Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1.6 дахь заалтын “3.1.4-т” гэснийг “4.1.6-д” гэж өөрчилсүгэй.

Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Үргэлжлэл 2-р хуудал

Улаанбаатар хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭХ, ЭЦЭГ, ОЛОН ХҮҮХЭДТЭЙ ӨРХ ТОЛГОЙЛСОН ЭХ, ЭЦЭГТ ТЭТГЭМЖ ОЛГОХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Эх, эцэг, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцэгт тэтгэмж олгох тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1 дэх заалтын “67.1.1-д” гэснийг “56 дугаар зүйлд” гэж, мөн зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын “55 дугаар зүйлд” гэснийг “64, 66 дугаар зүйлд” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

С.БЯМБАЦОГТ

Үндсэн хууль, 1-р зүйл

67.1.1-д — 56 дүгээр зүйл, 64, 66 дүгээр зүйл

Эх, эцэг, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцэгт тэтгэмж олгох тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1 дэх заалтын “67.1.1-д” гэснийг “56 дугаар зүйлд” гэж, мөн зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын “55 дугаар зүйлд” гэснийг “64, 66 дугаар зүйлд” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Эх, эцэг, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцэгт тэтгэмж олгох тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1 дэх заалтын “67.1.1-д” гэснийг “56 дугаар зүйлд” гэж, мөн зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын “55 дугаар зүйлд” гэснийг “64, 66 дугаар зүйлд” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Эх, эцэг, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцэгт тэтгэмж олгох тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1 дэх заалтын “67.1.1-д” гэснийг “56 дугаар зүйлд” гэж, мөн зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын “55 дугаар зүйлд” гэснийг “64, 66 дугаар зүйлд” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Үндсэн хууль, 1-р зүйл

Үндсэн хууль, 1-р зүйл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны 07 дугаар
сарын 03-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/44 дүгээр зүйлийн 44.2.18 дахь заалт:

“44.2.18.хүүхдийн тэтгэлэг төлөх үүргээ гурван сараас дээш хугацаагаар биелүүлээгүй бол зээлийн мэдээллийн санд энэ талаарх мэдээллийг нийлүүлэх;”

2/47 дугаар зүйлийн 47.3 дахь хэсэг:

“47.3.Хүүхдийн тэтгэлэг төлөх үүргээ хугацаанд нь биелүүлээгүй төлбөр төлөгчийн энэ хуулийн 47.1-д заасан мэдээлэл нээлттэй байна.”

2 дугаар зүйл. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийн 44 дүгээр зүйлийн 44.2.18 дахь заалтын дугаарыг “44.2.19” гэж, 59 дүгээр зүйлийн 59.1 дэх хэсгийн “3 сараас дээш хугацаагаар” гэснийг “хоёр сараас дээш хугацаагаар” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2026 оны 07 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Гэр бүлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

С.БЯМБАЦОГТ

Үсэлтэй үзвэл мэр үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 - 40 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт
Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт
Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

Үсэлтэй үзвэл мэр 30 үсэлт

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2026 оны 06 дугаар
сарын 02-ны өдөр

Дугаар 29

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын хөгжлийн 2027 оны төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 7 дахь заалт, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Монгол Улсын хөгжлийн 2027 онд баримтлах бодлогын тэргүүлэх чиглэл”-ийг 1 дүгээр хавсралтаар, “Монгол Улсын хөгжлийн 2027 оны төлөвлөгөө”-г 2 дугаар хавсралтаар, “Монгол Улсын хөгжлийн 2027 оны төлөвлөгөөний хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт”-ийг 3 дугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2.Монгол Улсын хөгжлийн 2027 оны төлөвлөгөөг баталсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Н.Учрал/-т даалгасугай:

1/Монгол Улсын хөгжлийн 2027 оны төлөвлөгөөнд туссан улсын төсвийн эх үүсвэрээр санхүүжүүлэх шаардлагатай төсөл, арга хэмжээг эдийн засгийн ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн өндөр үр өгөөжтэй төсөл, арга хэмжээг тэргүүн ээлжид Монгол Улсын 2027 оны төсвийн тухай хуулийн төсөлд тусгах;

2/Монгол Улсын хөгжлийн 2027 оны төлөвлөгөөнд төр, хувийн хэвшлийн түншлэл болон гадаадын зээл, тусламжийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр туссан төсөл, арга хэмжээний бэлтгэл ажлыг хангаж ажиллах;

3/Монгол Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөнд туссан төсөл, арга хэмжээний үр нөлөөг үнэлэх, хөтөлбөрийн зорилт, шалгуур үзүүлэлт, хүрэх үр дүнд үзүүлэх нөлөөллийг хэмжих аргачлал, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулж, 2026 оны намрын ээлжит чуулганы хугацаанд Монгол Улсын Их Хуралд танилцуулах;

4/“Монгол Улсыг 2026-2030 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн үр дүн, үр дүнгийн хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшин”-ийг жил бүрийн улсын хөгжлийн төлөвлөгөө болон улсын төсвийн төслийг боловсруулахдаа бүрэн тусгаж байх;

5/Монгол Улсын хөгжлийн 2027 оны төлөвлөгөөний биелэлтийг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн зохион байгуулж, биелэлтийг нэгтгэн гаргаж, Монгол Улсын Их Хуралд танилцуулах.

3.Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо /Б.Заяабал/-нд даалгасугай.

4.Энэ тогтоолыг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

С.БЯМБАЦОГТ

Монгол Улсын Их Хурлын 2026 оны
29 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖЛИЙН 2027 ОНД БАРИМТЛАХ БОДЛОГЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛ

Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөө нь Монгол Улсыг хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлд тусгагдсан зорилго, зорилтыг тухайн жилд хэрэгжүүлэх, төсөв, санхүүгийн эх үүсвэрийг тусгасан төсөл, арга хэмжээ бүхий төлөвлөлтийн баримт бичиг байхаар хуульчилсан бөгөөд Улсын Их Хурлын 2025 оны 109 дүгээр тогтоолоор батлагдсан Монгол Улсыг 2026-2030 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийг хэрэгжүүлэхэд чиглэгдэнэ.

Монгол Улсын Засгийн газрын “ЧӨЛӨӨЛБЕ” санаачилга, эдийн засгийн чөлөөлөлт, эрх зүй, дүрэм журмын чөлөөлөлт, ногоон хөгжлийн чөлөөлөлт, авлигын эсрэг чөлөөлөлт зэрэг эрх чөлөөний дөрвөн зам, дөрвөн чөлөөлөлтийн бодлогыг ажил хэрэг болгон түүнийг үр дүнтэй хэрэгжүүлнэ.

1.Зээлийн хүүг бууруулж, санхүүгийн зах зээлийг өрсөлдөөнтэй болгон төрийн оролцоог багасгаж, хувийн хэвшлийг дэмжих, бизнесийн орчныг тогтвортой эрх чөлөөтэй болгож, татвар, төсвийн шинэчлэлийг хийж, ажил эрхлэлт, үйлдвэрлэлийг дэмжин, болзошгүй эрсдэлийг хохирол багатай даван туулах үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавх бүхий эдийн засгийн чөлөөлөлтийг хэрэгжүүлнэ.

2.Зөвшөөрлийн тогтолцоог хялбарчлан, төрийн үйлчилгээг цахимжуулж, төрийн албаны бүтцийг шинэчилж, шийдвэр гаргалтыг оновчлон хүнд суртлыг бууруулж, суралцагчийг мэдлэг, ур чадварын хоцрогдлоос чөлөөлж, эрүүл мэндийн тогтолцоог шинэчилж, ил тод болгон эрх зүй, дүрэм журмыг чөлөөлнө.

3.Эрчим хүчний хараат байдлыг бууруулан, сэргээгдэх эрчим хүчний тархмал эх үүсвэр, айл өрхийн нарны хавтан зайн хураагуур, бага оврын нарны эх үүсгүүрийг нэмэгдүүлж, ногоон дэд бүтцийг хөгжүүлэн, иргэдийн орлогыг нэмэгдүүлэх шинэ боломжийг бий болгох, ногоон дата төв байгуулах, ногоон хөгжлийн чөлөөлөлтийг хэрэгжүүлнэ.

4.Мэдээллийн технологийн үйлдвэрлэлийг дэмжиж, үндэсний хиймэл оюуныг хөгжүүлж, өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргалтыг нэвтрүүлж, цахим засаглал, ил тод байдлыг бодитоор нэмэгдүүлж, хариуцлагын механизмыг сайжруулан, шударга ёсны тогтолцоог

		АХ-2.1.14, ЗТҮАХ- 2.2.1.15	1.1.2.1.10 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдад шим тэжээлэг хоолны үйлчилгээг үзүүлэх	Бад бэлдэн нэг суралцагчийн сургуулийн хоолны үйлчилгээний санхүүжилтийн хэмжээ	Төрөг	2026	2500/ 3400	3500/ 4000	65,448.4	65,448.4	Урлын төсөв	Боловсролын яам	Сангийн яам
		АХ-2.1.14, 2.1.20, ЗТҮАХ- 2.2.1.15	1.1.2.1.11 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдад шим тэжээлэг хоолны үйлчилгээг үзүүлэх	Дотуур байрны нэг мүүхдийн хоолны тухай хяналт үйлчилгээний санхүүжилтийн хэмжээ	Төрөг	2026	6000/ 6300	8000/ 8300	7,342.5	7,342.5	Урлын төсөв	Боловсролын яам	Сангийн яам
		АХ-2.1.18, МҮХТЖҮЧ- 1.1.2.2, ЗТҮАХ- 2.2.4.2	1.1.2.2.1 Балшийн аклын ачааллыг багасгах үйлчилгээний хөдөлгөөнд хиймэл оюунд суурилсан оюун туслалц-ыг нэвтрүүлэх	Балшийн ачааллыг багасгах үйлчилгээний хөдөлгөөнд ашиглаж байгаа бэлш	Тоо	2025	7300	15000	3,100.00	3,100.00	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Боловсролын яам	-
		АХ-2.1.34, 2.1.35, МҮХТЖҮЧ- 1.1.2.2, ЗТҮАХ- 2.2.1	1.1.2.2.2 Балшийн аклын ачааллаас чөлөөлөх арга хэмжээний хүрээнд цахим ур чадварыг сайжруулах	Цахим ур чадварын хуралдааныг хамрагдсан бэлш	Тоо	2025	3893	10000	-	-	Урлын төсөв	Боловсролын яам	-
	1.1.2.2 Мэргэжлийн бэлтгэл, хангалт, чадварыг сайжруулах	АХ-2.1.34, 2.1.35, МҮХТЖҮЧ- 1.1.2.2, ЗТҮАХ- 2.2.1	1.1.2.2.3 Бага анги, ерөнхий боловсролын сургууль, тусгай хэрэгцээт суралцагчид оруулаад, англи хэлний бэлтгийг гадаад, дотоодын их, дээд сургууль, коллежид бэлтгэж, мэргэшсэн бэлш	Бага ангийн бэлшвэр бэлтгэж, мэргэшсэн бэлш	Тоо	2025	3070	3570	780.00	255.00	Урлын төсөв	Боловсролын яам	-
		АХ-2.1.34, 2.1.35, МҮХТЖҮЧ- 1.1.2.2, ЗТҮАХ- 2.2.1	1.1.2.2.4 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдад виртуал туслалц	Ерөнхий боловсролын багш /тусгай хэрэгцээт боловсролын багш/ хэрэгцээт боловсролын багш/дотуур бэлтгэж, мэргэшсэн бэлш	Тоо	2025	10194	12694	4,620.00	1,560.00	Урлын төсөв	Боловсролын яам	-
		АХ-2.1.34, 2.1.35, МҮХТЖҮЧ- 1.1.2.2, ЗТҮАХ- 2.2.1	1.1.2.2.5 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдад виртуал туслалц	Ерөнхий боловсролын багш /тусгай хэрэгцээт боловсролын багш/ хэрэгцээт боловсролын багш/дотуур бэлтгэж, мэргэшсэн бэлш	Тоо	2025	1500	2000	675.00	225.00	Урлын төсөв	Боловсролын яам	-
		АХ-2.1.34, 2.1.35, МҮХТЖҮЧ- 1.1.2.2, ЗТҮАХ- 2.2.1	1.1.2.2.6 Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчдад виртуал туслалц	Ерөнхий боловсролын багш /тусгай хэрэгцээт боловсролын багш/ хэрэгцээт боловсролын багш/дотуур бэлтгэж, мэргэшсэн бэлш	Тоо	2025	2700	1100	-	-	Урлын төсөв	Боловсролын яам	-
	1.1.3.1 Хөдөлмөрийн өрсөлдөх чадвартай мэргэжлийн	АХ-2.1.28, МҮХТЖҮЧ- 1.1.3.1, ЗТҮАХ- 2.2.2.10	1.1.3.1.1 Бүс, орон нутгийн хөгжлийн тэргүүлэх чадвартай бэлтгэж, мэргэшсэн бэлш	"ЮОСЭН" хөдөлмөрийн хэрэгжүүлэгч буй политикайг логотип	Тоо	2025	2	4	1,350.00	300.00	Урлын төсөв	Боловсролын яам	-

		AX-2.2.14, 2.2.27, МҮХТЖҮЧ- 1.2.1.3, 2.3.2.1	1.2.1.3.3.Эс. эд. эрхтэн шилжүүлэн суулгах төв барих	Барилгын аклын гүйцэтгэл	Хувь	2025	50	100	140,000.00	23,056.40	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	-
		AX-2.2.14, 2.2.27, МҮХТЖҮЧ- 1.2.1.3, 2.3.2.1	1.2.1.3.4.Хавдар судлалын үндэсний төв 2-ыг барих	Барилгын аклын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	60	312,000.00	99,093.92	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	-
	1.2.1.4. Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний хэрэгжлийг нэмэгдүүлнэ.	AX-4.6.10, МҮХТЖҮЧ- 1.2.1.3, 3ТҮАХ- 2.3.2.6	1.2.1.4.1.Арсны зайн аналгах хаан төлөмдөгийн эрүүл тусламж, үйлчилгээ тусламж, үрүүлэг бүр эргэлтэнд ашиглах боломжийг өргөжүүлэх байгууллага	Төлөмдөгийн ашигласан эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ тусламж, үрүүлэг бүр эргэлтэнд ашиглах боломжийг өргөжүүлэх байгууллага	Тоо	2025	280	335	2,500.00	500.00	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	-
	1.2.1.5. Эмнэлгийн бүс нас барилгын бууруулна.	AX-2.2.14, 1.2.1.6, 3ТҮАХ- 2.3.2	1.2.1.5.1.Эрх судасны өрөнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлж эмнэлгийн амч нарыг нэвтрүүлэх тусламжийн сургалтад хамруулах, гэмтлийн тусламжийн чиглэр хэрэгжүүлэх	Сургалтад амрагдсан гэмтлийн амч нараатай тусламжийн сургалтын хамруулах, гэмтлийн тусламжийн чиглэр хэрэгжүүлэх	Тоо	2025	10	20	1,000.00	1,000.00	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	-
	1.2.1.6.Ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд урт хугацааны тусламж үйлчилгээний хэрэгжлийг нэмэгдүүлнэ.	AX-2.2.5, МҮХТЖҮЧ- 1.2.1.7, 3ТҮАХ- 2.3.2.2, 2.3.2.8	1.2.1.6.1.Ажам шатанд хөгжлийн хэрэгжлийг үйлчилгээг хөгжүүлж ахмад настан эрт хугацааны тусламж, үйлчилгээний чиглэлээр хэрэгжүүлэх	Сургалтад хөгжлийн эмнэлгийн мэргэжилтэн	Тоо	2025	3000	5000	-	-	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	Гэр бүл, хөдөлмөр, нигэмийн хамгааллын яам
		AX-2.2.14, 1.2.1.6, 3ТҮАХ- 2.3.1.2	1.2.1.7.1.Эрх судасны үндэсний төвийн барилгын ахлыг залуулах бэлтгэл ахлыг хангах	Барилгын аклын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	25	125,296.21	31,324.05	Гадаадын зээл	Эрүүл мэндийн яам	-
		AX-2.2.3, 2.2.5, МҮХТЖҮЧ- 1.2.1.8, 3ТҮАХ- 2.2.1, 2.3.1.1	1.2.1.8.1.Эрт илрүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Хорт хавдрын эрт илрүүлэх хамрагдсан хүн ам	Хувь	2025	30	50	280,000.00	35,000.00	Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	-
		1.2.1.8. Урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх тогтмолуудна.	1.2.1.8.1.Эрт илрүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Нярай эрт илрүүлэх үндэсний хамрагдсан	Хувь	2025	60	80			Улсын төсөв	Эрүүл мэндийн яам	-

		Сургуульд суралцсан эрт иргэдийн үзэлийн хамрагдалт	Хувь	2025	80	85			Улсын төсөв	Эзрүүл мэндийн яам	-
	1.2.1.9. Зайлсхийж болох нас баралтыг бууруулах.	АХ-2.1.17. МҮХТЖНЧ. 1.2.1.12. ЗТГАХ-2.3.2.2	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	30	80	15,345.00	3,069.00	Гадаадын зээл	Эзрүүл мэндийн яам	-
	Ихавтгай хөдөлгөөн, спортоор тоглолт, хөдөлгөөн, дадалтай хүн амьжиргаа	АХ-3.5.1. МҮХТЖНЧ. 1.2.2.1. ЗТГАХ-2.3.1	Хамрагдсан хүн ам	Тоо	1,960,752	1,960,000	7,825.00	7,825.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	-
1.2.2. Хүн амын бие бялдрын хөгжлийн нэмэгдүүлэх	1.2.2.2. Биеийн тамирчдын орчны хүртээмжийг сайжруулах.	АХ-3.5.1. МҮХТЖНЧ. 1.2.2.2. ЗТГАХ-2.3.1	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	0	45	413,654.80	82,731.00	Гадаадын тусламж	Сангийн яам	-
	1.2.2.3. Олимп, дэлхийн наадам, Азийн наадам, амжилтыг дээшлүүлэх.	АХ-3.5.1. МҮХТЖНЧ. 1.2.2.3. ЗТГАХ-2.1.4	Огноу улсын тэмцээнээс авсан медаль	Тоо	148	185	27,445.00	27,445.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	-
		АХ-3.5.1. МҮХТЖНЧ. 1.2.2.3. ЗТГАХ-2.1.5	Шинжилгээнд хамрагдсан тамирчид	Тоо	126	400	1,873.00	1,873.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	-
Үндэсний үрдүг-2.Дундаж хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүний тоог нэмэгдүүлнэ.											
Салбарын үр дүн-2.1.Зөвхөн хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүний тоог нэмэгдүүлнэ.											
2.1.1. Хөдөлмөр эрхэлтийг дэмжих үйл ажиллагааны сайжруулна.	2.1.1.1. Албан бус хөдөлмөр эрхэлтийг бууруулах.	АХ-2.6.3.3. МҮХТЖНЧ. 2.1.2.1. ЗТГАХ-2.1.2.5. ЗТГАХ-2.1.3.12	Жижиг зээл, санхүүгийн үйлчилгээ эрхэлж хамрагдсан иргэн	Тоо	5363	5903	46,000.00	46,000.00	Бусад эх үүсвэр	Гэр бүл, хөдөлмөр, ажиллагааны хамгааллын яам	-
	2.1.1.2. Зорилт бүтцийн иргэдийн хөдөлмөр эрхэлтийг	АХ-2.6.3.3. МҮХТЖНЧ. 2.1.2.2. ЗТГАХ-2.1.1.2.2	Үйл ажиллагаанд хамрагдахад элсэх хэмжээ	Хувь	50.7	51.5	5,700.00	5,700.00	Бусад эх үүсвэр	Гэр бүл, хөдөлмөр, ажиллагааны хамгааллын яам	-

2.1.2. Хөдөлмөрийн үндэслэлийн шинэчлэл.	2.1.2.1. Хөдөлмөрийн үндэслэлийн шинэчлэл	2.1.1.3.1. Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтэй ахлах ажилтан хэрэглүүлэх	2.1.1.3.1. Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтэй ахлах ажилтан хэрэглүүлэх	Удир ажиллагаанд хамрагдсан ахлах ажилтан хэрэглүүлэх	Хувь	2025	37	39	9,300.00	9,300.00	Бусад эх үүсвэр	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын нам	-
		2.1.2.1.1. Салбарын хамтын хэлэлцээрийн санг	2.1.2.1.1. Салбарын хамтын хэлэлцээрийн санг	Мэдээллийн санд бүртгэгдсэн салбарын хяналцар, хамт агт гарга	Тоо	2025	36	38	500.00	500.00	Бусад эх үүсвэр	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын нам	-
2.1.3. Жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдийн хөгжлийн нэмэгдүүлнэ.	2.1.3.1. Жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдийн хөгжлийн нэмэгдүүлнэ.	2.1.3.1.1. Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгчдийн хөгжлөлттэй ахлах ажилтан хэрэглүүлэх	2.1.3.1.1. Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгчдийн хөгжлөлттэй ахлах ажилтан хэрэглүүлэх	Зөвлөд хамрагдсан аж ахуйн нэгж	Тоо	2025	0	2	-	-	Улсын төсөв	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын нам	-
		2.1.3.1.2. Тэтгэврийн нөөц сангийн хөдөлмөр эрхлэлтэй ахлах ажилтан хэрэглүүлнэ.	2.1.3.1.2. Тэтгэврийн нөөц сангийн хөдөлмөр эрхлэлтэй ахлах ажилтан хэрэглүүлнэ.	Хөрөнгө хамрагдсан аж ахуйн нэгж	Тоо	2025	343	783	145,000.0	100,000.0	Бусад эх үүсвэр	Хүн, хөрөнгө ахуй, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын нам	-
Салбарын үр дүн 2.2.Өндөр насны тэтгэврийн дундаж хэмжээг 70 хувиар нэмэгдүүлнэ.													
2.2.1. Нийгмийн хамгааллын нэмэгдүүлнэ.	2.2.1.1. Нийгмийн хамгааллын нэмэгдүүлнэ.	2.2.1.1.1. Тэтгэврийн нөөц сангийн хөдөлмөр эрхлэлтэй ахлах ажилтан хэрэглүүлнэ.	2.2.1.1.1. Тэтгэврийн нөөц сангийн хөдөлмөр эрхлэлтэй ахлах ажилтан хэрэглүүлнэ.	Хөрөнгө оруулах хэмжээ	Тэрбум төгрөг	2025	215.3	450.3	-	-	Улсын төсөв	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын нам	Сангийн яам
		2.2.1.1.2. Иргэд хувийн нэмэлт тэтгэвэрт хамрагдах хөдөлмөр эрхлэлтэй ахлах ажилтан хэрэглүүлнэ.	2.2.1.1.2. Иргэд хувийн нэмэлт тэтгэвэрт хамрагдах хөдөлмөр эрхлэлтэй ахлах ажилтан хэрэглүүлнэ.	Хувийн нэмэлт тэтгэвэрт хамрагдах иргэд	Хувь	2025	0	5	-	-	Улсын төсөв	Саяхуурийн хамгааллах хөрсө	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын нам

Бүтээн гэрэнийг мийм хөгжил, үндэсний нэгдмэл үнэт зүйл											
Үндэсний үр дүн: 3. Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйлсийг бэхжүүлнэ.											
Салбарын үр дүн: 3.1 Үндэсний соёлын дараагаг бэхжүүлнэ.											
3.1.1. Нийтийн газрын соёл нэмэгдүүлнэ.	3.1.1.1. Соёлын боловсролын түвшнийг нэмэгдүүлнэ.	3.1.1.1.1. Бүх нийтийн хэмжээг хөгжүүлнэ.	Арга хэмжээний хэрэгжилт	Хувь	2025	0	50	2,000.00	1,000.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
3.1.1. Нийтийн газрын соёл нэмэгдүүлнэ.	3.1.1.1. Соёлын боловсролын түвшнийг нэмэгдүүлнэ.	3.1.1.1.1. Бүх нийтийн хэмжээг хөгжүүлнэ.	Арга хэмжээний хэрэгжилт	Хувь	2025	0	50	2,000.00	1,000.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
		3.1.1.1.2. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	25	60,700.00	15,175.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
3.1.2. Нийтийн газрын соёл нэмэгдүүлнэ.	3.1.2.1. Соёлын боловсролын түвшнийг нэмэгдүүлнэ.	3.1.2.1.1. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	30	335,000.00	101,550.00	Гадаргын тусламж	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
		3.1.2.1.2. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	70	62,670.00	43,869.00	Гадаргын тусламж	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
3.1.2. Нийтийн газрын соёл нэмэгдүүлнэ.	3.1.2.1. Соёлын боловсролын түвшнийг нэмэгдүүлнэ.	3.1.2.1.1. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	70	100	302,200.00	65,345.56	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
		3.1.2.1.2. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Улаан, оролцоочид /мөнгө/	Тоо	2025	269	350	12,000.00	2,400.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
3.1.2. Нийтийн газрын соёл нэмэгдүүлнэ.	3.1.2.1. Соёлын боловсролын түвшнийг нэмэгдүүлнэ.	3.1.2.1.1. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Оролцоочид /мөнгө/	Тоо	2025	260	300	12,000.00	2,400.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
		3.1.2.1.2. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Шавь, суургагчид хамрагдсан өвлөл, уламжлал	Тоо	2025	100	150	12,000.00	2,400.00	Улсын төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
3.1.2. Нийтийн газрын соёл нэмэгдүүлнэ.	3.1.2.1. Соёлын боловсролын түвшнийг нэмэгдүүлнэ.	3.1.2.1.1. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Бүтээл, өнгөт	Тоо	2025	0	5	2,000.0	2,000.0	Бусад эх үүсвэр	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам
		3.1.2.1.2. Үндэсний соёлын оролцооны нэмэгдүүлнэ.	Бүтээл, өнгөт	Тоо	2025	0	5	2,000.0	2,000.0	Бусад эх үүсвэр	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын нам

		4.1.3.1. ЭТҮАХ- 2.1.1.26	Жижгийн төвүрхэн хэвчин үйл амьталаага хангах	Үйлчилгээнд хамрагдах иргэд	Тоо	2025	4500	5000			Урьдчилан хамгаалтын нам
		4.1.2.2. Ахмад настдад чилгэсэн цоц МХТЖҮНЧ- ЭТҮАХ- 2.1.3.5	наасныг дэмжих хүний үйлчилгээ байгууллага	Үйлчилгээ хүний үйлчилгээ байгууллага	Тоо	2025	37	45	25,000.00	4,000.00	Урьдчилан хамгаалтын нам
		4.1.2.2. МХТЖҮНЧ- ЭТҮАХ- 2.1.3.5	4.1.2.2.2. Асраагч хүний үйлчилгээ байгууллага	Үйлчилгээ хүний үйлчилгээ байгууллага	Тоо	2025	23	30	20,000.00	3,000.00	Урьдчилан хамгаалтын нам
		4.2.1.1. Улс терийн болон боллого болгоулах МХТЖҮНЧ- ЭТҮАХ- 4.2.2.1. Эмтгэлтний амьтгалуудын орлоогог нэмэгдүүлнэ.	4.2.1.1.1. Төрийн албан дахь хүсийн тэвшэрт хүний үйлчилгээ байгууллага	Жижгийн эрх тэй байдлыг хангах туай хүний үйлчилгээ байгууллага	Хувь	2025	35	70	500.00	50.00	Засгийн газрын Хэрэг эрхтэх газар
4.2.1. Жижгийн н эрх тэйш байдлыг нэмэгдүүлнэ.		4.2.1.2. Эрх тэйш төлөвшилд дэмжлэг 4.1.1.4	4.2.1.2.1. Эмтгэлт хүний дундаж наслалтын хүний үйлчилгээ байгууллага	Батлагдсан төлөвлөгөөний хэрэгжилт	Хувь	2025	0	50	-	-	Засгийн газрын Хэрэг эрхтэх газар
		4.2.2.1. МХТЖҮНЧ- ЭТҮАХ- 2.1.1.34	4.2.2.1.1. Залуучуудын үр сүргэлт, дадлагажуулах байгууллага	Хамрагдсан залуучууд	Тоо	2025	350	1500	3,841.00	1,210.00	Бусад эх үүсээр
4.2.2. Залуучуудын чадварыг дээшлүүлнэ.		4.2.2.2. МХТЖҮНЧ- ЭТҮАХ- 2.1.1.30	4.2.2.2.1. Залуучуудын хүний үйлчилгээ байгууллага	Хамрагдсан залуучууд	Тоо	2025	2583	5000	2,784.60	600.00	Соёл, спорт, албан жуулчлал, залуучуудын нам
		4.2.3.1. МХТЖҮНЧ- ЭТҮАХ- 2.1.1.6	4.2.3.1.1. Гэр бүлийн болон хүний үйлчилгээ байгууллага	Хамрагдсан хүн	Тоо	2025	0	1000	-	-	Гэр бүл, хүний үйлчилгээ нам
4.2.3. Хүний эрэг хүний үйлчилгээ байгууллага.		4.2.3.2. МХТЖҮНЧ- ЭТҮАХ- 2.1.1.6	4.2.3.2.1. Түр хамгаалах байр, хэрэгжүүлэн зохион байгуулах	Төрлөгжүүлсэн хамгаалах байр	Тоо	2026	1	3	1,000.00	1,000.00	Нийслэлийн Засаг даргын нийслэлийн хамгаалтын нам

4.2.3.2 Гэмт хэргийн хэргийг холбогдсон хуучийг нийгэмлүүг, хуучийн хуучид хуучид хамгаалсан үйлчилгээг шуудай, шүүрхай, шүүрхайн хуучийг хуртээхтэй үзүүлнэ	АХ-2.3.2, МУХТЖНЧ-4.2.4.3, ЗТГАХ-2.1.2	4.2.3.2.1 "Нийгэмлүүг" арга хэмжээ хэрэгжүүлэх	Хамгаалсан хуучид, зүг эх, аран хамгаалагч	Хувь	2025	97.8	100	-	-	Улсын төсөв	Гэр бүл, хамгаалсан, нийгмийн хамгаалсан яам	Хуучийг, дотоод хэргийн яам
	АХ-7.3, МУХТЖНЧ-4.2.4.3, ЗТГАХ-4.2.8	4.2.4.1.1 Аналогич радио систем системээс тоон систем рүү үе шаттай шилжих ажлыг эхлүүлэх	Үйл ажиллагааны хэрэгжилт	Хувь	2025	0	40	313,636.00	78,409.00	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Хуучь зүй, дотоод хэргийн яам	-
	АХ-7.3, МУХТЖНЧ-4.2.5.2, ЗТГАХ-4.2.10	4.2.4.2.1 "Х" хангамжийн эх үүсвэрийн барилга хамгаалалтад авах	Хамгаалалтад авсан барилга, байгууламж	Тоо	2025	12	16	-	-	Улсын төсөв	Хуучь зүй, дотоод хэргийн яам	-
	АХ-7.3, МУХТЖНЧ-4.2.5.3, ЗТГАХ-4.2.12	4.2.4.3.1 Улсын хэмээнд камерын хангалтын системийг мэдээллийн цаг алдалгүй авч шинжилгээ хийх төвийг байгуулах	Арга хэмжээний хэрэгжилт	Хувь	2025	100 /10-ас доошгүй объект/	100 /Камерын хяналтын нэгдсэн төвийг байгуулан байх/	9,000.00	3,500.00	Улсын төсөв	Хуучь зүй, дотоод хэргийн яам	-
4.2.4 Гэмт хэргийг бууруулах	АХ-7.4.13, МУХТЖНЧ-4.2.5.4, ЗТГАХ-4.1.3	4.2.4.4.1 Сорилга зөвгийн Шүүх шинжилгээний барилгыг ашиглахад	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	60	100	-	-	Улсын төсөв	Хуучь зүй, дотоод хэргийн яам	-
	АХ-7.4.21, МУХТЖНЧ-4.2.5.5, ЗТГАХ-4.1.5.6	4.2.4.4.2 Шүүх шинжилгээний байгуулалтын хүчин чадлыг сайжруулах МОН-22 төслийн Шүүх анагаах төслийн Шүүх анагаах газрын барилга байгууламжийн дэд бүтцийг шийдвэрлэх	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	20	100	49,674.80	49,674.80	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Хуучь зүй, дотоод хэргийн яам	-
	АХ-7.3, МУХТЖНЧ-4.2.5.5, ЗТГАХ-4.1.3	4.2.4.5.1 Иргэдэд туурж байгаа цахим холборт шилжүүлэг, мэдээллийн нэг дороос хуудан авах виртуал ажлын үргэлжлүүлэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт	Хувь	2025	50	70	1,560.00	1,300.00	Улсын төсөв	Хуучь зүй, дотоод хэргийн яам	-
	4.2.4.5 Цахим орныг цахим холборт эрхийг хамгаална											

4.3.1.Хүсний бүтээгдэхүүний хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	4.3.1.1.Олон улсын стандарт, шаварлага хангаан хүсний бүтээгдэхүүнийг нэмэгдүүлнэ.	АХ-4.2, МУХТЖЧ-4.3.1.1, ЗТГАХ-4.4.1.9	4.2.4.6.1 Мансуруулах эм, сэтгэлд нөлөөт бодисыг урьдчилан саргилгах суртал, соён гэгээрүүлэх ажлыг эрсдэлт бүлэгт зохион байгуулах	Сурталд хамрагдан ирдэг	Тоо	2025	4800	6000	500.00	500.00	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	-
		АХ-4.2, МУХТЖЧ-4.3.1.1, ЗТГАХ-4.4.1.10	4.2.4.6.2 Мансуруулах эм, сэтгэлд нөлөөт бодисын хамраатай, дотох эмэлгээт хүд хууль зүй, сэтгэлд нөлөөт бодисын зүйн урсгалыг үйлдвэрлэх төв байгуулах	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хууль	2025	0	50	6,000.00	6,000.00	Бүтэц эх үүсвэр	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	-
		АХ-4.2, МУХТЖЧ-4.3.1.1, ЗТГАХ-4.4.1.11	4.2.4.6.3 Мансуруулах эм, сэтгэлд нөлөөт бодисын хамраатай, дотох эмэлгээт хүд хууль зүй, сэтгэлд нөлөөт бодисын зүйн урсгалыг үйлдвэрлэх төв байгуулах	Сурталд хамрагдан ирдэг	Тоо	2025	21	200	200.00	200.00	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	-
		Салбарын үрдүн-4.3.Хүсний аюулгүй байдлыг сайжруулна.											
4.3.1.Хүсний бүтээгдэхүүний хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	4.3.1.1.Олон улсын стандарт, шаварлага хангаан хүсний бүтээгдэхүүнийг нэмэгдүүлнэ.	АХ-8.3.33, МУХТЖЧ-4.3.1.1, ЗТГАХ-3.3.4.2	4.3.1.1.1 "Хүсний хангамж, аюулгүй байдлыг хангах үйлдвэрлэлтэй уулзах эхлүүлэх	Хүсний гол нэрийн бүтээгдэхүүний дотоодын хангамж	Хууль	2025	77	78	-	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	-
		АХ-8.3.33, МУХТЖЧ-4.3.1.1, ЗТГАХ-3.3.4.2	4.3.1.1.2 Хүсний хувьсал хөдөлгөөний хүрээнд органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн хэмжээг нэмэгдүүлэх	Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлд эзлэх багтаагдсан органик бүтээгдэхүүн	Хууль	2025	1	3	2,000.0	500.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	-
		АХ-4.2.21, МУХТЖЧ-4.3.1.1, ЗТГАХ-3.3.4.3	4.3.1.1.3 Сургууль, цацаргал, эмэлгэйн хоол үйлдвэрлэлийн хүсний бүтээгдэхүүнийг нэмэгдүүлнэ.	Ерөнхий газраар нийлүүлсэн аж ахуйн нэгж	Тоо	2025	14	20	-	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	-
		АХ-4.2.21, МУХТЖЧ-4.3.1.2, ЗТГАХ-3.3.4.15	4.3.1.2.Малын дайвар бүтээгдэхүүнийг экспортлох эрх зүйн орныг бүрдүүлэх, хөрийг цэвэр, шаварлагын тухай протокол байгуулах	Байгуулсан протокол	Тоо	2025	0	1	-	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	-

		АХ-8.3.8, МҮХТЖҮН-4.4.1.1, ЗТҮАХ-3.4.3.4	4.3.1.2.2 Мэлт төсөрхөг ажиллагаанд технологийн шинэчлэлт сийхээд зориулалт саяхуугийн дамжлаг үзүүлэх	Дайвар бүтээгдэхүүний болон оруулалт	Хувь	2025	20	25	80,000.0	5,000.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, тусгай үйлдвэр, уйлдвэрийн нам	-
		АХ-8.3.7	8.3.3.4, 4.3.1.2.3 Саруний улирын түүхий сүүний нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх	Нийлүүлэн түүхий ашигтай хэмжээ	Сая литр	2025	19.6	25	25,000.0	25,000.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, тусгай үйлдвэр, уйлдвэрийн нам	-
		АХ-8.3.7, МҮХТЖҮН-4.3.1.2, ЗТҮАХ-3.4.3.4	4.3.1.2.4 Хөдөөийн түүхийг ааж, сүүний шинжилгэний багас, хэрэгслээр ханах	Хамрагдсан хөдлийн төв	Тоо	2025	0	70	1,750.00	1,750.00	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, тусгай үйлдвэр, уйлдвэрийн нам	-
Салбарын үр дүн-4.4 Орчны эрсдэлийн түвшнийг бууруула													
4.4.1 Инженерийн дэд бүтцийн хуртамийг сайжруула.	4.4.1.1 Хүн амыг шаардлага хангасан ариун цэврийн байршил, шаар хангана.	АХ-4.2.6.3, МҮХТЖҮН-4.4.1.1, ЗТҮАХ-3.4.3.4	4.4.1.1.1 Болор ус цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөл шинэчлэх, шинээр барих /дорнод аймаг/	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	33	70	32,337.80	11,964.99	Гадаргын зээл	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын нам	-
		АХ-4.2.6.4, МҮХТЖҮН-4.4.1.2, ЗТҮАХ-2.4.3.4	4.4.1.2.1 Бүсүүдийн хөгжлийг дэмжих инженерийн шулам төлөвлөгөө, ус, аймаг, сумд хэрэгжүүлэх	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	30	100	167,595.60	103,080.63	Улсын төсөв	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын нам	-
		АХ-4.2.6.4, МҮХТЖҮН-4.4.1.2, ЗТҮАХ-2.4.3.4	4.4.1.2.2 Икелерийн дэд бүтцийг хөгжлийг нэмэгдүүлэх	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	60	85	531,171.41	65,325.18	Улсын төсөв	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын нам	-
		АХ-3.2, МҮХТЖҮН-4.4.1.3, ЗТҮАХ-1.1.3	4.4.1.3.1 "Солонс-1, II" ажиллагааг ашиглалта оруулах	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	60	100	856,000.00	44,500.00	Гадаргын зээл	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын нам	-
		АХ-3.2, МҮХТЖҮН-4.4.1.3, ЗТҮАХ-2.4.1.2	4.4.1.3.2 "Залуус-1" орон сууцны хорооллын хангамжийг эх үүсвэрийн урсгалын ажлыг хэрэгжүүлэх	Дэд бүтцийн ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	25.5	63	17,652.40	6,575.50	Улсын төсөв	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын нам	-
		АХ-3.2, МҮХТЖҮН-4.4.1.3, ЗТҮАХ-2.4.1.4	4.4.1.3.3 Төрийн албан хаагчид ажиллах дот, төлөвлө, 1 болон 2 дугаар үе шатгы аймаг, сумд хэрэгжүүлэх	Түрээсийн орон сууцанд хамрагдсан өрх	Тоо	2025	15	717	88,713.30	34,806.61	Улсын төсөв	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын нам	-

4.4.2.3 Шадар, үнийн бэлэн, утгийн үерээс Улсдаг хохирлыг хохирыг бууруула.	АХ-9.9.8, МХХТЖЧ-4.4.1.3, ЗГТАХ-1.3.1.1, МХХТЖЧ-4.4.1.3, ЗГТАХ-1.1.3, АХ-4.1.4, МХХТЖЧ-4.4.1.4, ЗГТАХ-2.4.2.5	4.4.1.3.4 Хархрум хотын хөдлөлийн өрөөнийг хамгаалах ажлыг гүйцэтгэх	Арга хэмжээний хэрэгжилт	Хувь	2025	0	100	12,152.60	4,526.84	Улсын төсөв	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудтайг нам	-
		4.4.1.3.5 Иргэдийн оролцоогийн эсэлгэн төлөвлөлийг бий болгож, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх										
		4.4.1.4.1 Улсын хэмжээнд барилгын мэдээлэлтэй зааварчлалыг нэвтрүүлэх										
4.4.3 Байгалийн учир барууны өсний улсаас хохирлыг хохирыг бууруула.	АХ-7.5.20, МХХТЖЧ-4.4.3.1, ЗГТАХ-4.4.4	4.4.3.1.1 Гамшгийн аюулыг өргөснийг багасгах системийг байгуулах	Тестийн хэрэгжилт	Хувь	2025	30	40	113,817.92	17,769.00	Гаднадын зээл	Шадар савданы Ажлын алба /Бусчилсан ажлын алба, онгой байрдын асуудал зэрэгсэл/	-
		4.4.3.1.2 Могод Улсын гамшгийн өрөөн тусгаарлах чадварыг бэхжүүлэх төслийг эхлүүлэх										
		4.4.3.1.3 Гамшгийн аюулыг өргөснийг багасгах системийг байгуулах										
4.4.3.2 Шадар, үнийн бэлэн, утгийн үерээс Улсдаг хохирлыг хохирыг бууруула.	АХ-7.3.16, МХХТЖЧ-4.4.3.1, ЗГТАХ-4.4.4	4.4.3.2.1 Гамшгийн аюулыг өргөснийг багасгах системийг байгуулах	Тестийн хэрэгжилт	Хувь	2025	0	10	399,000.00	71,800.00	Гаднадын зээл	Шадар савданы Ажлын алба /Бусчилсан ажлын алба, онгой байрдын асуудал зэрэгсэл/	-
		4.4.3.2.2 Могод Улсын гамшгийн өрөөн тусгаарлах чадварыг бэхжүүлэх төслийг эхлүүлэх										
		4.4.3.2.3 Гамшгийн аюулыг өргөснийг багасгах системийг байгуулах										
4.4.3.3 Шадар, үнийн бэлэн, утгийн үерээс Улсдаг хохирлыг хохирыг бууруула.	АХ-7.3.14, МХХТЖЧ-4.4.3.1, ЗГТАХ-4.4.4	4.4.3.3.1 Гамшгийн аюулыг өргөснийг багасгах системийг байгуулах	Тестийн хэрэгжилт	Хувь	2025	77	82	98,900.00	18,372.83	Улсын төсөв	Шадар савданы Ажлын алба /Бусчилсан ажлын алба, онгой байрдын асуудал зэрэгсэл/	-
		4.4.3.3.2 Могод Улсын гамшгийн өрөөн тусгаарлах чадварыг бэхжүүлэх төслийг эхлүүлэх										
		4.4.3.3.3 Гамшгийн аюулыг өргөснийг багасгах системийг байгуулах										

	4.4.3.3 Онцгой байдал, тээвэр, байгаль орчин болон бусад чиглэлд хүний амьжиргаа, хөгжлийг зохион бүтээх, ашиглалтыг нэмэгдүүлэх.	АХ-7.3.3, МХТЖНЧ-4.4.3.3, ЗГҮАХ-4.4.4.1	4.4.3.3.1 Гамшигтай тэмцэх, зом хаях, аярах амьдраланд хүнийг техник хэрэгслийг нэвтрүүлэх	Хүнийг техник хэрэгсэл	Тоо	2024	10	20	18,200.00	3,300.00	Улсын төсөв	Шадар сайдын Ажиллагаа/Бүтэцтэй онцгой байдлын үр дүнд эрхлэх/ардсн/	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
4.4.4.3ам тээврийн ослын шалтгаанг нэс бэрлэлтийг бууруулах.	4.4.4.1 Замын хөдөлгөөнийг бууруулах байдлыг сайжруулах.	АХ-7.3, МХТЖНЧ-4.4.4.1, ЗГҮАХ-1.1.4.4	4.4.4.1.1 Сургууль, цэцэрлэг орчмын замын орончт хүүхдэд зөлтэй байдлаар дахин төлөвлөх	Дахин төлөвлөх бэршил	Тоо	2025	0	20	-	-	Улсын төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Зам тээврийн нам
		АХ-7.3, МХТЖНЧ-4.4.4.1, ЗГҮАХ-1.1.4.4	4.4.4.1.2 Осл их гэрлэг цагуудад хрд сааруулагч, хамгаалалтын хашлага, гаргилүүлэг, тэмдэг сааруулагч, хамгаалалтын зэрэг инженерийн шийдлийг үе шаттайгаар хэрэглүүлэх	Замын орчин нөхцөлийг сайжруулан бэршил	Тоо	2025	0	3	300.00	300.00	Улсын төсөв, Орон нутгийн төсөв	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Зам тээврийн нам
Бүлгийн нэр-эдийн засагт дэд-бүтцийн хөргжил													
Үндэсний үр дүнд-5.Эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг хадгалах.													
Салбарын үр дүнд-5.1 Боловсруулах үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.													
	АХ-2.14, МХТЖНЧ-5.1.1.1, ЗГҮАХ-3.3.1.6	5.1.1.1.1 Гэрчин тоо боловсруулах үйлдвэр байгуулах	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	36	90	6,013,400.00	2,387,769.15	Гдавадын зээл	Аж үйлдвэр, эрдс баялгийн яам		-
	АХ-2.1, МХТЖНЧ-5.1.1.1, ЗГҮАХ-3.3.1.11	5.1.1.1.2 Зөөвч-Оюо төсөлт боловсруулах-ын бүтээн байгуулалтыг эрмжжүүлэх	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	20	40	5,925,480.00	326,876.00	Гдавадын хөрөнгө оруулалт	Аж үйлдвэр, эрдс баялгийн яам		-
5.1.1.1. Боловсруулах үйлдвэрлэлийн тогтвортой хөгжилтэй бүрдүүлнэ.	АХ-2.1, МХТЖНЧ-5.1.1.1, ЗГҮАХ-3.3.1.5	5.1.1.1.3 Ган үйлдвэрлэлийн байгуулалтын бэлтгэл ажлыг хангах	Бэлтгэл ажлын явц	Хувь	2025	0	10	189,280.00	94,640.00	Гдавадын хөрөнгө оруулалт	Аж үйлдвэр, эрдс баялгийн яам		-
5.1.1. Боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэмжүүлнэ.	АХ-2.14, МХТЖНЧ-4.2.1.1, ЗГҮАХ-3.3.1.10	5.1.1.1.4 Алт цавсруулгах үйлдвэрлэлийн үсрэлтийн бэлтгэл ажлыг хангах	Бэлтгэл ажлын явц	Хувь	2025	0	30	-	-	Гдавадын хөрөнгө оруулалт	Аж үйлдвэр, эрдс баялгийн яам		-
	АХ-2.14, МХТЖНЧ-5.1.1.1, ЗГҮАХ-1.3.4.1	5.1.1.1.5 "Төрдэл говь" үйлдвэрлэл, технологийн паркийн коос, эрчим хүчний үйлдвэрийн бүтээн байгуулалтыг эрмжжүүлэх	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	25	75	487,310.00	120,447.33	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Аж үйлдвэр, эрдс баялгийн яам		Эрчим хүчний нам

		АХ-4.2.14. МУХТЖУЧ- 5.1.1.1, ЗТГАХ- 1.3.4.1	5.1.1.1.6 "Энгийнхэрэг" ийлвэрлэл технологийн байгуулалтыг орoszлуулгах	Барилгын аклын гүйцэтгэл	Хувь	2025	15	50	1,598,700.00	254,329.85	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Аж үйлдвэр, эрдэс бэлгийн яам	-
		АХ-4.2.14. МУХТЖУЧ- 5.1.1.1, ЗТГАХ- 1.3.4.1	5.1.1.1.6 "Энгийнхэрэг" ийлвэрлэл технологийн байгуулалтыг орoszлуулгах	Барилгын аклын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	30	-	-	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Засгийн газрын Хүрэг эрхлэх газар	Аж үйлдвэр, эрдэс бэлгийн яам
	5.1.2.1. Малын гаралтай түүхий эрийг Аж ахуйн бүрэн боловруулах хүчин чадалыг нэмэгдүүлнэ	АХ-4.2.2. МУХТЖУЧ- 5.1.2.1, ЗТГАХ- 3.3.4.14	5.1.2.1.1 "Шинэ Хөд" парийн дэд бүтцийг байгуулах	Барилгын аклын гүйцэтгэл	Хувь	2025	91	100	36,242.8	2,874.3	Угсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Сангийн яам
		АХ-4.2.23. МУХТЖУЧ- 5.1.2.2, ЗТГАХ- 3.3.4.14	5.1.2.2.1 Цэвэр аут хөдөлгөөний хүрээнд ноос, ноолуур, арьс ширийн бэлтгэл, үйлдвэрлэл, экспортыг нэмэгдсэн аж хөрөнгийн зээл, зээлийн хүргийн дэмжлэгт үзүүлэх	Дэмжлэгт хамрагдах хүчин чадал нь нэмэгдсэн аж хөрөнгийн зээл, зээлийн нэгж	Тоо	2025	93	93	-	-	Угсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Сангийн яам
5.1.2. Хөнгөн үйлдвэрийн салбарын үйлдвэрлэл, аж ахуйн хүчин чадалыг нэмэгдүүлж, төрийн хурдан хурдан дэмжинэ	5.1.2.2. Хөнгөн үйлдвэрийн түүхий эрийн боловруулалтын нэмэгдүүлнэ	АХ-4.2.23. МУХТЖУЧ- 5.1.2.2, ЗТГАХ- 3.3.4.15	5.1.2.2.2 Шинэ, дэвшилтэт технологий бүхий оргуулалтын хөрөнгө оргуулалтын зээл, зээлийн хүргийн дэмжлэгт үзүүлэх	Дэмжлэгт хамрагдах хүчин чадал нь нэмэгдсэн аж хөрөнгийн зээл, зээлийн нэгж	Тоо	2025	17	17	-	-	Угсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Сангийн яам
		АХ-4.2.23. МУХТЖУЧ- 5.1.2.2, ЗТГАХ- 3.3.4.15	5.1.2.2.3 Арьс ширийг боловруулах хүчин чадалыг нэмэгдүүлнэ	Дэмжлэгт хамрагдах хүчин чадал нь нэмэгдсэн аж хөрөнгийн зээл, зээлийн нэгж	Тоо	2025	15	15	-	-	Угсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Сангийн яам
		АХ-4.2.23. МУХТЖУЧ- 5.1.2.2, ЗТГАХ- 3.3.4.5	5.1.2.2.4 Шинэ, дэвшилтэт технологий бүхий ноос боловруулах хүчин чадалыг нэмэгдүүлнэ	Дэмжлэгт хамрагдах хүчин чадал нь нэмэгдсэн аж хөрөнгийн зээл, зээлийн нэгж	Тоо	2025	24	24	-	-	Угсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Сангийн яам
Санбарын үр дүн: 5.2. Уул уурхайн нийт үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.													
		АХ-4.2.24. МУХТЖУЧ- 5.2.1.1, ЗТГАХ- 3.3.1.2	5.2.1.1.1 Агаарын хамруулсан технологийн 120000-ны маштагайтай цэцэрлөр судалгааны ажлыг хийх	Судалгаанд хамруулсан талбайн нийт уурхайн үйлдвэр эрхлэх хэмжээ	Хувь	2025	4.4	26	43,000.00	14,380.00	Угсын төсөв	Аж үйлдвэр, эрдэс бэлгийн яам	-
5.2.1. Баяжуулах бүтээгдэхүүний жоргорын нэмэгдүүлнэ	5.2.1.1. Ашигт материалыг нөөц бэлтгэж	АХ-4.2.24. МУХТЖУЧ- 5.2.1.1, ЗТГАХ- 3.3.1.2	5.2.1.1.2 100000-ны маштагайтай цэцэрлөр судалгааны ажлыг хийх	Судалгааны талбайн нийт уурхайн үйлдвэр эрхлэх хэмжээ	Хувь	2025	47	49	59,979.54	17,529.14	Угсын төсөв	Аж үйлдвэр, эрдэс бэлгийн яам	-

5.3.1 Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн нэмэгдүүлнэ	Сайжруулна.	АХ-4.2.24. МҮХТЖҮН-5.2.1.1. ЗГҮАХ-3.3.1.2	5.2.1.1.3.1.25000-ны мөстлөгийн нэрийнчилсэн төслийн зураглалын эхлэх хэмжээ	Хуьв	2025	0	0.1	8,273.55	3,121.08	Улсын төсөв	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	-
		АХ-4.2.24. МҮХТЖҮН-5.2.1.1. ЗГҮАХ-3.3.1.2	5.2.1.1.4. Германий 1-20000-ны мөстлөгийн зураг зохиох ажлыг хийх	Хуьв	2025	0	10	34,543.50	12,435.27	Улсын төсөв	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	-
		АХ-4.2.24. МҮХТЖҮН-5.2.1.1. ЗГҮАХ-3.3.1.2	5.2.1.1.5. Гарын ховор хэрэгжүүлсэн төсөл	Тоо	2025	1	2	13,000.00	4,000.00	Улсын төсөв	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	-
		АХ-4.2.24. МҮХТЖҮН-5.2.1.1. ЗГҮАХ-3.3.1.2	5.2.1.1.6. Үнэт, өнгөт, хар, ховор, хөлиймөг металл хэрэгжүүлсэн төсөл	Тоо	2025	2	2	17,000.00	4,300.00	Улсын төсөв	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	-
5.3.1 Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн нэмэгдүүлнэ	5.2.1.2 Ашигт орнуудыг эдийн засгийн аргэлтэд оруулна.	АХ-4.2.24. МҮХТЖҮН-5.2.1.2. ЗГҮАХ-3.3.1.2	5.2.1.2.1 Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгохыг нэмэгдүүлж, ашигт малтмалын эдийн засгийн аргэлтийг өсгөх	Тоо	2025	80	80	-	-	Улсын төсөв	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	-
		АХ-4.2.21. МҮХТЖҮН-5.3.1.1. ЗГҮАХ-3.3.4	5.3.1.1.1. Мал, амьтныг эрсдэл ихтэй 19 нэрийн халдварт өвчөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулахад хамруулах	Хуьв	2025	95	97	7,373.0	7,373.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	-
		АХ-4.2.21. МҮХТЖҮН-5.3.1.1. ЗГҮАХ-3.3.4	5.3.1.1.2. Зорилгот бүсэд зоонос халдварт буцелоз өвчөөс сэргийлэх ажлыг зохицуулахад хамруулах	Хуьв	2025	94	96	7,056.0	7,056.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	-
		АХ-4.2.21. МҮХТЖҮН-5.3.1.1. ЗГҮАХ-3.3.4	5.3.1.1.3. Шүлхий, бог малын нянзан, хонины цайраг өвчөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулахад хамруулах	Хуьв	2025	93	95	31,951.0	31,951.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	-
5.3.1 Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн нэмэгдүүлнэ	АХ-4.2.21. МҮХТЖҮН-5.3.1.1. ЗГҮАХ-3.3.4	5.3.1.1.4. Олон улсын худалдааны хоригтой уурын цээж, уурын тархи халдварт өвчөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулахад хамруулах	Тоо	2025	5	6	-	-	-	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	-

	АХ-4.2.21. МУХТЖНЧ- 5.3.1.1. ЗТУАХ- 3.3.4.28	5.3.1.1.5.Биохимбиаг үйлдвэрийн дэд бүтэц, технологийн шинэчлэлийг гүйцэтгэл	Дэд бүтцийн бүтэцэн байгуулалтын гүйцэтгэл	Хувь	2025	10	100	12,000.0	12,000.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
	АХ-8.3.19. МУХТЖНЧ- 5.3.1.1. ЗТУАХ- 3.3.4.10	5.3.1.1.6.Бүсийн төвүүрийн мал, хонь, үхэр оношилсоны лабораторийг өргөтгөн шинэчлэх/Хөд, Хэнтий, Дундговь	Өргөтгөн мал эмнэлгийн лабораторийн тоо	Тоо	2025	0	3	15,000.0	15,000.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
	АХ-8.3.12. МУХТЖНЧ- 5.3.1.2. ЗТУАХ- 3.3.4.8	5.3.1.2.1.Бэлчэрийн хоньтой мароогч амьтад, цавчтай тэмдэг, судалгаа хийх	Хийгдсэн судалгаа	Тоо	2025	16	31	0	0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
5.3.1.2. Малын чанарыг савхууна.	АХ-4.2.21. МУХТЖНЧ- 5.3.1.2. ЗТУАХ- 3.3.4.29	5.3.1.2.2."Хөдөө аж ахуй, хөдөөгийн хөдлийн төсөл II-ыг хэрэгжүүлэх	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	50	204,825.70	47,673.20	Гадаадын зээл	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
	АХ-4.2.21. МУХТЖНЧ- 5.3.1.2. ЗТУАХ- 3.3.4.11	5.3.1.2.3.Таван төрлийн урклин малын төлөв байрллын үнэлгээг хийх	Үнэлгээний тайлан	Тоо	2025	0	1	2,000.00	2,000.00	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
	АХ-8.3.29. МУХТЖНЧ- 5.3.1.3. ЗТУАХ- 2.1.2	5.3.1.3.1."Агар IV" аяны хэрэгчд газар тариалагийн үйлдвэрлэл эрхлэлчдэд самхуугийн дэмжлэг үзүүлэх	Дэмжлэг хамрагдах тогтвортой үйлдвэрлэл эрхлэлчдэд	Тоо	2025	598	500	65,000.0	65,000.0	Бусад аж Узвэр	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
5.3.1.3. Газар чанарыг үйлдвэрлэлийн тогтвортой хөгжлийг хангана.	АХ-8.3.23. МУХТЖНЧ- 5.3.1.3. ЗТУАХ- 3.4.23	5.3.1.3.2.Газар тариалагийн бүс нутагт шинэ технологийг нэвтрүүлж, нөхөн сэргээлт болгон аялалд, эвдрэлээс хамгаалах ойн зураас байгуулах	Ойн зураас	Км	2025	4100	4600	10,000.0	10,000.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
	АХ-8.3.23. МУХТЖНЧ- 5.3.1.3. ЗТУАХ- 3.4.2	5.3.1.3.3.Сол нөр төрлийн тариалагын үйлдвэрлэлд самхуугийн дэмжлэг олгох	Дэмжлэг хамрагдах тогтвортой үйлдвэрлэл эрхлэлчдэд	Тоо	2025	0	5	20,000.0	5,000.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
	АХ-8.3.29. МУХТЖНЧ- 5.3.1.3. ЗТУАХ- 3.4.2	5.3.1.3.4.Тариалагийн бүс нутагт барилгын элеваторын байгуулалтын бөгтгөлийг нэмэгдүүлэх	Элеваторын байгуулалт	мян. тонн	2025	182	202	22,000.0	22,000.0	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөдөө үйлдвэрийн ям	-
Салбарын үр дүн-5.4.Гадаад жуулчдын тоог нэмэгдүүлнэ.												

5.4.1. Аялал жуулчлалын үйлчилгээний чадварыг дээшлүүлнэ.	5.4.1.1. Аялал жуулчлалын үйлчилгээний чанар, хүрээлэн дотоод орчныг нэмэгдүүлнэ.	АХ-3.3.21, МУХТЖУН-5.4.1.1, ЗТГАХ-3.3.5.2	5.4.1.2.1. Орон нутаг болон нийслэл дэх тээврийн хэрэгслийг цагаар хангасан үйлчилгээний цогцолбор	Тоо	0	10	-	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Соёл, спорт, аялал жуулчлалын засаг даргын яам, Эрчим хүчний яам
5.4.2. Соёлын уламжлалыг үйлдвэрлэлийн нэмэгдүүлнэ.	5.4.2.1. Соёлын уламжлалыг эрхэлчнэ.	АХ-3.3.21, МУХТЖУН-5.4.2.1, ЗТГАХ-3.3.6.14	5.4.2.1.1. Соёлын бүтээгч үйлдвэрлэлийг дэмжих	Тоо	0	50	30,000.00	Урсан төсөв	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудан яам	-
Салбарын үр дүн:5.5.Санхүүгийн зах зээлийн багтаамжийг нэмэгдүүлнэ.										
5.5.1.Санхүүгийн хөрөнгийг хэрэглээний нэмэгдүүлнэ. Бага хугацаа бүхий хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	5.5.1.1. Хөрөнгийн зах зээл дэх ирээдүйн өрсөлдөгч орлогоог нэмэгдүүлнэ.	АХ-4.3.3, МУХТЖУН-5.5.1.1, ЗТГАХ-3.1.3.5	5.5.1.1.1. Монголын хөрөнгийн зах зээлийг олон улсын санхүүгийн төв болгон үйлдвэрлэлийн гадаргаан дээрх орлогоог нэгжийн хийсэн арилгаж	Хувь	2025	1.17	70.00	Бусад эх үүсвэр	Санхүүгийн засаг даргын хороо	-
Салбарын үр дүн:5.6.Эрчим хүчний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.										
5.6.1.Эрчим хүчний нийдвэрийг тогтвортой, хэрэглээний хангаа.	5.6.1.1. Цөмийн энергийн хэрэглээний нэмэгдүүлнэ.	АХ-4.2.34, МУХТЖУН-5.6.1.1, ЗТГАХ-1.3.4.4	5.6.1.1.1. Төвлөлтөөн 450 МВт-ын хүчин чадалтай дулааны цөмийн станц барих төслийг хэрэгжүүлэх	Хувь	2025	20	40	2,093,805.00	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ	Эдийн хүний яам
		АХ-4.2.34, МУХТЖУН-5.6.1.1, ЗТГАХ-1.3.4.5	5.6.1.1.2.Төв аймгийн Баян суманд 660 МВт-ын хүчин чадалтай дулааны станц барих төслийг хэрэгжүүлэх	Хувь	2025	50	80	4,304,737.50	Гадаадын оруулалт	Эрчим хүчний яам
		АХ-4.2.34, МУХТЖУН-5.6.1.1, ЗТГАХ-1.3.4.6	5.6.1.1.3.Далавдарадын 50 МВт-ын хүчин чадалтай дулааны цөмийн станц барих төслийг хэрэгжүүлэх	Хувь	2025	6	30	500,000.00	Орон нутгийн төсөв	Эрчим хүчний яам
		АХ-4.2.34, МУХТЖУН-5.6.1.1, ЗТГАХ-1.1.2.6	5.6.1.1.4.Дулааны II бүсийг түшиглэн 300 МВт-ын хүчин чадалтай "Дулааны тавдугаар цөмийн станц, ДЦС-5" төслийг хэрэгжүүлэх	Хувь	2025	0	40	1,855,768.16	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ	Эрчим хүчний яам
		АХ-4.2.34, МУХТЖУН-5.6.1.1, ЗТГАХ-3.3.3.13	5.6.1.1.5.Баянхонгорын цөмийн станцын 300 МВт-ын станцын төслийг хэрэгжүүлэх	Хувь	2025	0	50	1,968,657.90	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Эрчим хүчний яам
				Хувь	2025	0	35	4,954,317.12	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Эрчим хүчний яам

		АХ-4.2.34, МУХТЖЧ- 5.6.1.1, ЗТУАХ- 1.1.2.9	5.6.1.1.7.Дугаар IV цахилгаан станцыг 500 тонндагийн уур үндэрлэх хүчин цацгаан нэг зуувар хэрэглэх хэрэглүүлэх	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	5	30	319,837.60	91,794.15	Бусад эх Уузаар	Эрчим хүчний ям	Сангийн нам
		АХ-4.2.34, МУХТЖЧ- 5.6.1.1, ЗТУАХ- 3.3.3.29	5.6.1.1.8.Багажур-Чойр чиглэлийн 220 кВ-ын 2 хэлсээ 188 км урт цахилгаан дамжуулах агаарын шугамыг барьж, "Чойр" дэд станцыг өргөтгөх	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	10	70	170,747.90	55,298.53	Гадаадын зээл	Эрчим хүчний ям	Сангийн нам
		АХ-4.2.35, МУХТЖЧ- 5.6.1.1, ЗТУАХ- 3.3.3.40	5.6.1.1.9.Чойр-Сайшанд чиглэлийн 220 кВ-ын 2 хэлсээ 220.04 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам барьж, "Сайшанд", "Чойр" дэд станцыг өргөтгөх	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	55	247,126.30	83,082.17	Гадаадын зээл	Эрчим хүчний ям	Сангийн нам
		АХ-4.2.35, МУХТЖЧ- 5.6.1.1, ЗТУАХ- 1.3.2.4	5.6.1.1.10.Эрдэнэбузрын- Мяндаг чиглэлийн 220 кВ-ын 2 хэлсээ 69 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, 220/110/35 кВ-ын дэд станц барих төслийг хэрэгжүүлэх	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	55	108,595.40	46,797.70	Урсан төсөв	Эрчим хүчний ям	Сангийн нам
		АХ-4.2.35, МУХТЖЧ- 5.6.1.1, ЗТУАХ- 3.3.3.29	5.6.1.1.11.Мандагтовь- Арайсаар чиглэлийн 220 кВ-ын 2 хэлсээ 287 км урт цацгаан дамжуулах агаарын шугам, "Өвөрхангай" дэд станцыг барих төслийг хэрэгжүүлэх	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	8	60	241,991.80	17,935.70	Гадаадын зээл	Эрчим хүчний ям	Сангийн нам
		АХ-4.2.34, МУХТЖЧ- 5.6.1.1, ЗТУАХ- 1.1.2.5	5.6.1.1.12.110/10 кВ-ын цахилгаан дамжуулах дэд станц, 110 кВ-ын 2 хэлсээ цацгаан дамжуулах агаарын шугам барих	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	10	50	60,981.40	12,196.30	Гадаадын зээл	Эрчим хүчний ям	-
	5.6.1.2. Цацгаан, эрчим хүчний нэгдсэн системийн үндэсний томируулыг эх уузаарыг нэмэгдүүлнэ	АХ-4.2.39, МУХТЖЧ- 5.6.1.2, ЗТУАХ- 3.3.3.11	5.6.1.2.1.Говьин томируулын уураг цацгаан дамжуулах дэд станцыг барих төслийг хэрэгжүүлэх	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	20	1,672,900.80	167,290.08	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Эрчим хүчний ям	-
	5.6.1.3.Хот, оум, дугаарын дугаарын халгажгийн чанар.	АХ-4.2.39, МУХТЖЧ- 5.6.1.3, ЗТУАХ- 1.1.2.10	5.6.1.3.1.Налайх дүүргийн дугаарын 216 МВТ-ын хүн чаддагтай шон эх уузаар дэний зэлт 79 МВТ-ийг барих	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	100	56,354.90	23,730.70	Урсан төсөв	Эрчим хүчний ям	Сангийн нам

	Хүртээмжиг байгууллага	АХ-4.2.09. МҮХТЖҮЧ-5.6.1.3. ЭГҮАХ-3.3.3.37	5.6.1.3.2.Улаанбаатар хотын далаана 10а, 10б магистраль шуугаан бүртгэлтэй шилжлэх	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	50	53,714.50	13,697.20	Улсын төсөв	Эрчим хүчний нам	-
	5.6.1.4. Цөмийн энергийн зах зээлд оролцогчдын тоог нэмэгдүүлэх зорилготой эдийн засгийн үр ашгийг сайжруулах	МҮХТЖҮЧ-5.6.1.4. ЭГҮАХ-3.3.3.1	5.6.1.4.1.Эрчим хүчний үнэ тархыг индексжүүлэх	Эрчим хүчний салбарын үйл ажиллагааны дашг	Хувь	2025	0	5	-	-	Улсын төсөв	Эрчим хүчний нам	Эрчим хүчийг зохицуулах хороо Сангийн нам
		АХ-4.2.41. МҮХТЖҮЧ-5.6.1.1. ЭГҮАХ-3.3.3.1	5.6.1.4.2.Эрчим хүчний хөрөнгө оруулалт татах зорилгоор шалтгаан стандарт тогтог барилгын хангамжт муруулах эх зүйн орныг бүрдүүлэх	Арга зэмжээний хэрэгжилт	Хувь	2025	0	100	-	-	Улсын төсөв	Эрчим хүчний нам	Эрчим хүчийг зохицуулах хороо Сангийн нам
Салбарын үр дүн:5.7.Завар, логистикийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.													
		АХ-8.1.1. МҮХТЖҮЧ-5.7.1.1. ЭГҮАХ-3.3.2.23	5.7.1.1.Хөдд - Улаангом чиглэлийн 163 км авто зам барих	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	50	234,462.00	60,637.50	Гавардын зээл	Зам, тээврийн нам	-
		АХ-8.1.1. МҮХТЖҮЧ-5.7.1.1. ЭГҮАХ-3.3.2.23	5.7.1.1.2.Улаастай - Алтай чиглэлийн 100 км авто зам барих	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	8.72	50	171,810.00	34,362.00	Гавардын зээл	Зам, тээврийн нам	-
		АХ-8.1.1. МҮХТЖҮЧ-5.7.1.1. ЭГҮАХ-3.3.2.23	5.7.1.1.3.Нөмрөг - Улаангом чиглэлийн А18 дугаартай авто замаас Арсгуурь хилийн боомт барих зорилготой авто замын эхлэл 20.5 км зам барих	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	40	100	43,966.10	15,523.80	Улсын төсөв	Зам, тээврийн нам	-
5.7.1.Бүх төрлийн хэрэгсэл, хамжигт нэмэгдүүлнэ.	5.7.1.1.Олон улсын хатуу хучилттай чиглэлтэй авто замын оулкэнд злэх хатуу хучилттай авто замын бүсгүйний уртгыг нэмэгдүүлнэ.	АХ-8.1.1. МҮХТЖҮЧ-5.7.1.1. ЭГҮАХ-3.3.3.2.23	5.7.1.1.4.Өмнөговь аймагын Хавсгатор оуман чиглэлийн 32 км авто замын төгсөлөөс "Цагаандэл-Уул" хилийн боомт хүртэлх 270 км авто замын бүсгүйний авто зам барих	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	30	879,651.00	439,825.50	Төр, хурийн хэргийн гаварын гэрээ	Зам, тээврийн нам	Эдийн засаг, далайгай нам
		АХ-8.1.1. МҮХТЖҮЧ-5.7.1.1. ЭГҮАХ-3.3.2.23	5.7.1.1.5.Дорнод аймгийн Харлон оумас "Хавида"-ын боомт чиглэлийн 124.5 км авто замын бүсгүйний авто зам барих	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	49	100	185,514.90	49,480.65	Улсын төсөв	Зам, тээврийн нам	-
		АХ-8.1.1. МҮХТЖҮЧ-5.7.1.1. ЭГҮАХ-3.3.2.16	5.7.1.1.6.Орхон - Хшиг-Өндөр - Гурванбулаг чиглэлтэй хатуу хучилттай авто замын бүсгүйн уртгыг барих, 69.2 км зам барих	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	12	70	101,370.60	31,494.70	Улсын төсөв	Зам, тээврийн нам	-

			АХ-8.1.1. МУХРЧУЧ. 5.7.1.1. ЗГҮАХ- 3.3.2.16	5.7.1.1.7.Өндөр - Сондай - Улаанхус - Цэнгэл сум - чиглэлийн хунттай авто - замыг дуусгах, 66 км зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	15	70	150,926.60	27,735.03	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-
			МУХРЧУЧ. 5.7.1.1. ЗГҮАХ- 3.3.2.16	5.7.1.1.8.Бор-Өндөр - Хэрлэн чиглэлийн хатуу хатуу хунттай авто зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	20	100	186,000.60	36,494.93	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-
			МУХРЧУЧ. 5.7.1.1. ЗГҮАХ- 3.3.2.16	5.7.1.1.9.Жаргалцан - Өмнөдэлзэс чиглэлийн авто замаас Билдэр - чиглэлийн 152.5 км хатуу хунттай авто зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	24.6	100	202,137.90	55,786.90	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-
			МУХРЧУЧ. 5.7.1.1. ЗГҮАХ- 3.3.2.16	5.7.1.1.10.Орхонтуул - Цэл чиглэлийн 62.56 км хатуу хунттай авто зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	25	70	117,450.00	32,427.40	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-
			АХ-8.1.1. МУХРЧУЧ. 5.7.1.1. ЗГҮАХ- 3.3.2.23	5.7.1.1.11.Улаангом сумаас Тэс - Малчин - Хяргас - Зуунговь - Цагаанхайрхан - Баянхонгор сумд Хэрлэн чиглэлийн 164.5 км хатуу хунттай авто замыг эхлүүлэх	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	70	30,000.00	10,000.00	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-
			АХ-8.1.1. МУХРЧУЧ. 5.7.1.1. ЗГҮАХ- 3.3.2.23	5.7.1.1.12.Банконгор авилын Шинэжинст сумын Хэрлэн чиглэлийн 180 км хатуу хунттай авто зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	12	70	508,384.86	193,178.65	Дотоодын жерлөг орүүлалт	Зам, тээврийн лам	-
			АХ-8.1.1. МУХРЧУЧ. 5.7.1.2. ЗГҮАХ- 3.3.2.24	5.7.1.1.13.Хатгал - Ханх чиглэлийн 180 км хатуу хунттай авто зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	70	41,350.10	16,492.10	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-
			МУХРЧУЧ. 5.7.1.2. ЗГҮАХ- 3.3.2.24	5.7.1.1.14.Өгийр - Мянгын замын хавтгай тэнгэр - чиглэлийн 28.5 км хатуу хунттай авто зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	18	100	44,973.40	13,994.60	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-
			МУХРЧУЧ. 5.7.1.2. ЗГҮАХ- 3.3.2.24	5.7.1.1.15.Банконгор - Алхалуут чиглэлийн 54.16 км хатуу хунттай авто зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	36	100	66,766.50	6,559.50	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-
			МУХРЧУЧ. 5.7.1.1. ЗГҮАХ- 3.3.2.23	5.7.1.1.16.Баяндайла - Гуравтэс чиглэлийн 80 км хатуу хунттай авто зам барих	Барилгын актын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	70	106,869.40	60,410.38	Урьан төсөв	Зам, тээврийн лам	-

	АХ-8.1.1. МАНДЛАХ 5.7.1.1. ЗГҮАХ-3.3.2.23	5.7.1.1.17 Банкнот-орлогын үнэмлэх хатуу хуучилттай авто замын эзэл	Барилгын аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	70	45,885.00	17,119.50	Улсын төсөв	Зам, тээврийн яам	-
	АХ-8.1.1. МАНДЛАХ 5.7.1.1. ЗГҮАХ-3.3.2.17	5.7.1.1.18 Хөшигийн хөндий-Мандлагов чиглэлийн авто зам	Төслийн болтлол аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	100	-	-	Гадаадын зээл	Зам, тээврийн яам	-
	АХ-8.1.1. МАНДЛАХ 5.7.1.1. ЗГҮАХ-3.3.2.17	5.7.1.1.19 Хөшигийн хөндий-Ковд чиглэлийн авто замыг 4 эгнээ болгон өргөтгөл шинэчлэх	Төслийн болтлол аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	100	-	-	Төр, хуулийн хэргийн туушлэлийн газра	Зам, тээврийн яам	-
	АХ-8.1.1. МАНДЛАХ 5.7.1.1. ЗГҮАХ-3.3.2.16	5.7.1.2.1 Улаанбаатар - Ховд чиглэлийн авто замыг 6 эгнээ болгон өргөтгөл шинэчлэх	Аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	10	1,410,430.71	141,043.07	Гадаадын зээл	Зам, тээврийн яам	-
5.7.1.2.Олон улс, урсан чиглэлийн хатуу хуучилттай авто замыг 4 эгнээ болгон өргөтгөл шинэчлэх, бүсийн төв, нийслэл зэрэг зориох хуацааг буурууна.	АХ-8.1.1. МАНДЛАХ 5.7.1.2. ЗГҮАХ-3.3.2.16	5.7.1.2.2 Улаанбаатар-Мандлагов чиглэлийн хөндий-Арвусдан чиглэлийн авто замыг өргөтгөл шинэчлэл	Аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	10	170,889.70	99,854.00	Улсын төсөв	Зам, тээврийн яам	-
	АХ-8.1.1. МАНДЛАХ 5.7.1.2. ЗГҮАХ-3.3.2.24	5.7.1.2.3 Алтанбулаг - Замын-Уул чиглэлийн авто замыг 4 эгнээ болгон өргөтгөл шинэчлэх	Аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	100	-	-	Төр, хуулийн хэргийн туушлэлийн газра	Зам, тээврийн яам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
	АХ-8.1.1. МАНДЛАХ 5.7.1.2. ЗГҮАХ-3.3.2.24	5.7.1.2.4 Могойн Улсын хөндий-Богдотой чиглэлийн авто замыг өргөтгөл шинэчлэх	Барилгын аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	55	374,000.00	160,791.17	Гадаадын зээл	Зам, тээврийн яам	-
5.7.1.3.Төмөр замын сууцсэний уртгыг нэмэгдүүлж, зориох хуацааг буурууна.	АХ-8.1.3. МАНДЛАХ 5.7.1.3. ЗГҮАХ-3.3.2.18	5.7.1.3.1 Гашуунсухайт - Ганцмод боомтын хил дамнанс 19.5 км төмөр зам барих	Барилгын аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	8	100	980,000.00	627,200.00	Дотоодын хөрөнгийн оруулалт	Зам, тээврийн яам	-
	АХ-8.1.3. МАНДЛАХ 5.7.1.3. ЗГҮАХ-3.3.2.18	5.7.1.3.2 Хариу-Мандал боомтын хил дамнанс төмөр зам барих	Барилгын аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	100	3,907.70	3,907.70	Төр, хуулийн хэргийн туушлэлийн газра	Зам, тээврийн яам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
	АХ-8.1.3. МАНДЛАХ 5.7.1.3. ЗГҮАХ-3.3.2.18	5.7.1.3.3 Шивээхүрэн-Смэх боомтын хил дамнанс төмөр зам барих	Барилгын аялал гүйцэтгэл	Хувь	2025	50	100	207,700.00	207,700.00	Төр, хуулийн хэргийн туушлэлийн газра	Зам, тээврийн яам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам

[illegible]

6.2.1.2.Усны боирдлыг буурууна.	АХ-6.3.4. МУХТЖУЧ- 6.2.1.2. ЗТГАХ- 2.4.3.7	6.2.1.3.1.Усандарх, үлчилгээ зориулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын урьдчилан цэвэрлэх бодол, үйлдвэр, ажлаагийн боирдлын багц хүчин чадалын цэвэрлэх байгууламжаас гарч байгаа хандал усны боирдлын шавьрдлыг хангуулах.	Стандартын хэрэгжилт	Хувь	2025	17.1	60	280.00	140.00	Урсгын төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	6.2.1.3.Хөрсний чавирхай буурууна.	АХ-6.2.17. МУХТЖУЧ- 6.2.1.3. ЗТГАХ- 3.4.3.3	Төхөөрмийнөөр хангагдсан бүс	Тоо	2025	1	2	3,600.00	900.00	Урсгын төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
		АХ-6.2.10. МУХТЖУЧ- 6.2.1.4. ЗТГАХ- 3.4.3.3	Арга хэмжээний хэрэгжилт	Хувь	2025	0	100	800.00	200.00	Орон нутгийн төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	6.2.1.5. Байгаль, цаг агаарын асуулт	АХ-6.2.1.5. МУХТЖУЧ- 6.2.1.4. ЗТГАХ- 3.4.3.9	Төслийн бэлтгэл ажлын явц	Хувь	2025	5	100	1,047,200.00	2,094.40	Төр, хуулийн хэргийн түшлэлийн гэсэв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
6.2.2.Эрчим хүчний хувиар хийн ялгарлыг буурууна.	6.2.1.5. Байгаль, цаг агаарын асуулт	АХ-6.2.10. МУХТЖУЧ- 6.2.1.4. ЗТГАХ- 3.4.3.9	Шинээр байгуулах явууллын радар	Тоо	2025	1	2	9,151.20	2,900.00	Урсгын төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
		6.2.2.1. Сэргээгдэх эрчим хүчний үйлдвэр, хувиар хийн ялгарлыг буурууна.	Сургагдсан нийлбэр хүчин чадал	МВт	2025	0.1	1	-	-	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Эрчим хүчний нам	-
	6.2.2.2.Эрчим хүчний хувиар хийн ялгарлыг буурууна.	АХ-6.2.41. МУХТЖУЧ- 6.2.2.2. ЗТГАХ- 3.3.3.5	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	6	40	359,337.00	35,933.70	Гадаадын зээл	Эрчим хүчний нам	Сангийн нам

		АХ-4.2.41. МУХТЖҮН- 6.3.1.1. ЭГҮАХ- 3.3.3.6	6.2.2.2.2.Уламбаатар хот дэмжүүлэх, түгээх сүлжээний өргөтгөл, шинэчлэлийн төслийг дэмжүүлэх	Төслийн хэрэгшилт	Хуви	2025	2	10	3,560,000.00	356,000.00	Гадаргын зээл	Эрчим хүчий нам	Сангийн яам
	6.2.2.3.Эрчим хүний хэмжээнийг хоргожүүлна.	АХ-4.2.34. МУХТЖҮН- 6.3.1.1. ЭГҮАХ- 3.3.3	6.2.2.3.1.Эрчим хүчийг хэрэглээг өндөгтөлж үүрэг хүлээхээ хэрэглэгчдийн хөгжсөөлөг шилжүүлэн хэрэглэхийг дэмжүүлж хэмжээг өлж амьдралаа, сүлжээнийг, сурталчлалаа, таниулыг өргөжүүлэн зохион байгуулах	Үйл амьдралыг хэрэгшилт	Хуви	2025	0	100	-	-	Урлын төсөв	Эрчим хүчий нам	Эрчим хүчий зохиуулах яам
Сансрын үр дүн-6.3.Багийн нөөцийг судалж, хамгаалж, нөхөн сэргээлт, зохион ашиглалтыг сайжруулна.													
6.3.1.Багийн байлтай нөхөн сэргээлт хөндсөөлөг бууруулна.	Доройтсон ойг сэргээлт орхон, хөндсөөлөг хамгаалж ахлын үр дүн, чанарыг сайжруулна.	АХ-6.1.3. МУХТЖҮН- 6.3.1.1. ЭГҮАХ- 3.4.1.4	6.3.1.1.1.Тэрбум мод 10.0 мянган га талбай ойжуулж, нөхөн сэргээх	Ойжуулж, нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн хэмжээ	Мянган га	2025	14.9	10	-	9,421.90	Урлын төсөв	Багийн орчин, уур амьдралын өөрчлөлийн нам	-
		АХ-6.1.3. МУХТЖҮН- 6.3.1.1. ЭГҮАХ- 3.4.1.4	6.3.1.1.2.Тэрбум мод хөдөлгөөний хүрээнд ой урин нөөцийг бүртгүүлэх	Бүртүүлэн урин нөөцийн хэмжээ	Кг	2025	1000	1000	250.00	65.00	Урлын төсөв	Багийн орчин, уур амьдралын өөрчлөлийн нам	-
				Ойг хөндөлт шилжүүлэн судалгаа хийсэн талбайн хэмжээ	Сая га	2025	2.4	2	4,000.00	430.86	Урлын төсөв	Багийн орчин, уур амьдралын өөрчлөлийн нам	-
		АХ-6.1.3. МУХТЖҮН- 6.2.4. ЭГҮАХ- 3.4.1.5	6.3.1.1.3.Тэрбум мод хөндсөөлөг, ой хөндсөөлөг, шавьжийн тархалтын судалгаа, тэмдгийн ажил хийх	Ойг хөндөлт шилжүүлэн судалгаа хийсэн талбайн хэмжээ	Мянган га	2025	247.3	112.7				Багийн орчин, уур амьдралын өөрчлөлийн нам	-
				Давшилтат технологийг ашиглан тэмдгийн ажил явуулсан талбайн хэмжээ	Мянган га	2025	4.2	22.3	58,015.00	8,879.96	Урлын төсөв	Багийн орчин, уур амьдралын өөрчлөлийн нам	-
				Ой зохион байгуулалт явуулсан талбай	Га	2025	1,504.5	970.3	3,849.20	420.41	Урлын төсөв	Багийн орчин, уур амьдралын өөрчлөлийн нам	-
		АХ-6.1.3. МУХТЖҮН- 6.3.1.1. ЭГҮАХ- 3.4.1.4	6.3.1.1.4.Тэрбум мод хөдөлгөөний хүрээнд ой урин нөөцийг бүртгүүлэх аргачааг илэрхийлж арга хэмжээг хоргожүүлэх	Аричлага, цавэрлал хийсэн талбайн хэмжээ	Мянган га	2025	1.3	1.2	5,500.00	3,140.00	Урлын төсөв, Бусад эх үүсвэр	Багийн орчин, уур амьдралын өөрчлөлийн нам	-

6.3.1.2.Усны хамгаалалт, үр ашгийг хамгаалж, нэмэгдүүлэх	АХ-6.3.13.6.2.4.6.2.9. МҮХТЖҮЧ-3.1.1. ЗТГАХ-3.4.2.4	6.3.1.15.Ойн тогтвортой менежмент, био-эдийн нөөцийг хамгаалах, ургуулахыг төсөв хэрэгжүүлэх	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	0	10	407,000.00	40,000.00	Гадаадын тусламж	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	АХ-6.3.13.6.3.1.2. МҮХТЖҮЧ-3.1.1. ЗТГАХ-3.4.2.4	6.3.1.2.1.Хот, суурин газрын нун амын ус хангамжийг эх үүсвэрийн нөөцийг тогтоох хайгуул, судалгаа, дахин үнэлгээ хийх	Хайгуул, судалгаа, дахин үнэлгээ хийх Хот, суурин газрын нун амын ус хангамжийг эх үүсвэрийн нөөцийг тогтоох	Тоо	2025	1	7	7,150.00	4,550.00	Урсан төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	АХ-6.3.13.6.3.1.2. МҮХТЖҮЧ-3.1.1. ЗТГАХ-3.4.2.4	6.3.1.2.2.Гидросферийн дүнд машдабын урсгалын аялгыг эрүүлжүүлж, усны нөөцийн тархалтыг тогтоох	Гидросферийн дүнд машдабын урсгалын аялгыг эрүүлжүүлж, усны нөөцийн тархалтыг тогтоох	Хувь	2025	17.8	23	5,200.00	3,800.00	Урсан төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	АХ-6.3.10.6.4.1.1. МҮХТЖҮЧ-3.1.2. ЗТГАХ-3.4.2.4	6.3.1.2.3.Усны хэрэглээ, суурьшуулсан ус хэрэглээний тоолуур	Суурьшуулсан ус хэрэглээний тоолуур	Тоо	2025	4378	5278	440.00	330.00	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	АХ-6.3.11.6.3.1.2. МҮХТЖҮЧ-3.1.2. ЗТГАХ-3.4.1.7. 3.4.2.4	6.3.1.2.4.Гоьв, хээр, цэцэрлэг, буудал газрын доторх усны ордны нөөцийг нөхөн сэргээх байгууламжийн төслийг хэрэгжүүлэх	Төслийн хэрэгжилт	Тоо	2025	1	2	1,600.00	800.00	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	Эдийн засаг, хөдөлмөрний нам
	АХ-6.3.9.6.3.1.2. МҮХТЖҮЧ-3.1.2. ЗТГАХ-3.4.3.11	6.3.1.2.5.Усны нөөцийг хуримтлуулж, ус хангамжийг нэмэгдүүлэх "Эртлэн-Тоноо" төслийн болон байдлыг хангах	Төслийн болтол ажилан явц	Хувь	2025	12	15	-	-	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	АХ-6.3.9.6.3.1.2. МҮХТЖҮЧ-3.1.2. ЗТГАХ-3.4.3.11	6.3.1.2.6.Усны нөөцийг хуримтлуулж, ус хангамжийг нэмэгдүүлэх "Орлон-Ониг" төслийн болон байдлыг хангах	Байгаль орчны байдлын өөрчлөлтөд нэрийнчилсэн үнэлгээ хийх "Орлон-Ониг" төслийн болон байдлыг хангах	Хувь	2025	10	100	-	-	Урсан төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	АХ-6.3.11.6.3.1.2. МҮХТЖҮЧ-3.1.2. ЗТГАХ-3.4.3.11	6.3.1.2.7.Усны нөөцийг хуримтлуулж, ус хангамжийг нэмэгдүүлэх "Орлон-Ониг" төслийн болон байдлыг хангах	Байгаль орчны байдлын өөрчлөлтөд нэрийнчилсэн үнэлгээ хийх "Орлон-Ониг" төслийн болон байдлыг хангах	Хувь	2025	10	20	-	-	Урсан төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	АХ-6.3.2.2.6.2.3. МҮХТЖҮЧ-3.1.3. ЗТГАХ-3.4.2.4	6.3.1.3.1.Ашиглалтад өргөтгөлийг ургамал, тогтоосон ургамлын зүйл тогтоох	Тархалт, нөөцийг тогтоосон ургамлын зүйл	Тоо	2025	700	150	750.00	250.00	Урсан төсөв	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлийн нам	-
	6.3.1.3. Биологийн олон янз байдлыг хамгаалж, нэмэгдүүлэх											

				2025	0	501	-		Улсын төсөв	Төрийн албаны зардал	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
				2025	0	1					
				Хувь	2025	0	100	-	Улсын төсөв	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	-
				Хувь	2025	50	90	2,805.25	Говдлын тусламж	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	-
				Хувь	2025	40	100	701.31	Улсын төсөв	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	-
				Хувь	2025	63	65	-	Улсын төсөв	Ес зүйн хороо	-
				Хувь	2025	97.1	100	-	Улсын төсөв	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	-
				Хувь	2025	60	90	360.00	Улсын төсөв	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	-
				Хувь	2025	20	80	-	Улсын төсөв	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	-

7.4.2.Хувьцаа эзэмшдэг хувьцаачийг хураамттай албан ёсны статистикийн чадварыг бэхжүүлнэ.	7.4.2.1.Төрийн бичгийн статистикийн чадварыг бэхжүүлнэ.	АХ-5.1.1. МҮХТЖҮЧ-7.4.1.1. ЗТГАХ-4.1.1.18	7.4.1.1.2.Олон улсын жилийн эдийн засагчид Парламентын боловсрол олгох, сурталчлан таниулах	Хамрагдсан окулан	Тоо	2025	100	100	-	Урлын төсөв	Урлын Их Талмын газар	-
		АХ-5.1.1. МҮХТЖҮЧ-7.4.2.1. ЗТГАХ-4.2.2.5. ЗТГАХ-4.3.3.6. 4.2.3.7	7.4.2.1.1.Төрийн албан хаагчид статистикийн сургалт зохион байгуулах	Сургалтад хамрагдсан албан хаагч	Хувь	2025	0	30	-	Урлын төсөв	Үндэсний статистикийн хороо	-
7.4.3.Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийг сайжруулна.	7.4.3.1.Төрийн бичгийн статистикийн чадварыг бэхжүүлнэ.	АХ-5.3. МҮХТЖҮЧ-7.4.2.2. ЗТГАХ-4.3.3.2. 2.1.2.6	7.4.2.2.1.Тооллого, түвшэр судалгаа зохион байгуулах	Арга хэмжээний хэрэгжилт	Хувь	2025	100	100	-	Урлын төсөв	Үндэсний статистикийн хороо	-
		АХ-5.3. МҮХТЖҮЧ-7.4.3.1. ЗТГАХ-4.2.3.2	7.4.3.1.1.Гүйцэтгэсэн аудитын мөрсөөр шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих	Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийн дундаж	Хувь	2024	76.48	79.51	-	Урлын төсөв	Үндэсний аудитын газар	-
Салбарын үр дүнг 7.5.Улс төрийн тогтвортой байдлыг нэмэгдүүлнэ.												
7.5.1.Шуударга ардчилсан онгуулийн төлөвшүүлнэ.	7.5.1.1.Харилцаатай улс төрийн сонголыг бэхжүүлнэ.	АХ-5.1.1. МҮХТЖҮЧ-7.5.1.2. ЗТГАХ-4.2.1.7	7.5.1.1.1.Сонгуулийн автоматжуулсан системийг шинэчлэх	Машин тоног төвөрэмж /Салал тоолох системийг бүрдүүлж хамт/	Тоо	2025	1000	2000	27,809.00	Урлын төсөв	Сонгуулийн ерөнхий хороо	-
		АХ-5.1.1. МҮХТЖҮЧ-7.5.1.2. ЗТГАХ-4.2.1.7	7.5.1.1.2.Сонгуулийн боловсрол олгохтой холбоотой арга хэмжээ хэрэгжүүлэх	Тоног төвөрэмж /Старлиик төлөвлөгөө бүрдүүлж хамт/	Тоо	2025	600	600	792.00	Урлын төсөв	Сонгуулийн ерөнхий хороо	-
		АХ-5.1.1. МҮХТЖҮЧ-7.5.1.2. ЗТГАХ-4.2.1.7	7.5.1.2.1.Сонгуулийн боловсрол олгохтой холбоотой арга хэмжээ хэрэгжүүлэх	Арга хэмжээнд хамрагдсан залуунд	Тоо	2025	1560	1620	364.00	Урлын төсөв	Сонгуулийн ерөнхий хороо	-
Салбарын үр дүнг 7.6.Гадаад талтай орныг бэхжүүлнэ.												
7.6.1.Олон улсад Монгол худийг өсгөнө.	7.6.1.1.Монгол иргэдийн гадаад улсу-руу агаарын зорих визуал зорих нэмэгдүүлнэ.	АХ-4.2.4.4. 4.2.4.7. 4.5.8. МҮХТЖҮЧ-7.6.1.1. ЗТГАХ-4.4.2.21	7.6.1.1.1."Хүнчирэг Монгол" паспортуудыг хэрэгжүүлэх	Визуал зорих хяналт хийхээр хүргүүлсэн салал	Тоо	2025	2	2	120.00	Урлын төсөв	Гадаад харилцааны яам	-

Салбарын үр дүн: 7.7. Батлан хамгаалах чадавхыг бэхжүүлнэ.

Байрныг нэмэгдүүлнэ.	8.1.2.3 Баруун бүс: Эрчим хүчийг хуурайтуулах хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	АХ-4.2.39. МҮХТЖУЧ-5.6.1.1. ЗТҮАХ-1.3.2.4	8.1.2.2.1.Эрдэсбүрэнгийн 90 МВт-ын хүчин чадалтай байрны төслийг барилдүүлж	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	18	60	865,800.00	121,124.00	Гадаадын зээл	Эрчим хүчийг яам	Сангийн яам
		АХ-4.2.37. МҮХТЖУЧ-5.6.2.1. ЗТҮАХ-3.3.3.6	8.1.2.2.2.Сэргэлдэх эрчим хүчний 15 МВт-ын хуучин чадалтай багариу хуримтлуурын станц-ийн барилдүүлж	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	60	682,200.00	8,507.50	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Эрчим хүчийг яам	-
		АХ-4.2.14. МҮХТЖУЧ-8.1.2.3. ЗТҮАХ-4.2.6.1.3.5	8.1.2.3.1.Эрчим бөөмөр хайлуулах, боловсруулах үйлдвэрийн барилга урсгалтын болгтол ажлыг хөгжүүлж	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	10	2,749,042.80	644,296.14	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
		АХ-6.1.1. МҮХТЖУЧ-8.1.2.4. ЗТҮАХ-1.3.5	8.1.2.4.1.Төвийн бүсийн хүнс, хөнгөн үйлдвэрлэл төвслогийн цогцолборын дэд бүтцийг байгуулах	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	8	20	23,814.7	7,064.8	Улсын төсөв	Хүнс, хөдөө аж ахуйн хөгжлийн үйлдвэрийн яам	Сангийн яам
	8.1.2.4 Төвийн бүсийн эрчим хүчийг хуурайтуулах хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	АХ-6.1.1. МҮХТЖУЧ-8.1.2.4. ЗТҮАХ-1.3.5	8.1.2.4.2."Зөх зээл ба болонзрын"диралага бүтэцлэх зорилготой үе шатыг хэрэгжүүлж	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	35	36,715.89	12,238.63	Гадаадын зээл	Хүнс, хөдөө аж ахуйн хөгжлийн үйлдвэрийн яам	-
		АХ-4.2.2. МҮХТЖУЧ-8.1.2.4. ЗТҮАХ-3.3.2.22	8.1.2.4.3.Дархан-Уул аймагт байгуулах бүсийн тээвэр болжистийн төв байгуулах	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	30	-	-	Төр, улсын хэвшлийн түншлэлийн гэрээ	Зам, тээврийн яам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
	8.1.2.5 Зүүн бүс: Хил дамнах ажил, жуулчлыг хөгжүүлнэ.	АХ-4.2.45. МҮХТЖУЧ-8.1.2.5. ЗТҮАХ-3.3.3	8.1.2.5.1."Тогтвортой аялал жуулчлал" төсөл хэрэгжүүлж	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	90	100	130,000.00	13,000.00	Гадаадын зээл	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудан яам	-
		8.1.2.6 Төвийн бүсийн эрчим хүч, дулаан, үйлдвэрлэл, гүний болон хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	8.1.2.6.1.Мандагшод 100 МВт-ын салхин цахилгаан станцын төслийг төслийн сонгон шалгаруулалтаар хэрэгжүүлж	Төслийн хэрэгжилт	Хувь	2025	20	60	360,000.00	180,000.00	Гадаадын хөрөнгө оруулалт	Эрчим хүчийг яам	-

		АХ-4.4.1, МҮХТЖҮЧ-9.4.3.1, 3.2.2.11	8.1.2.6.2 Гэвсэмбэр амгийн Чэр хотод хүнс, хөнгөн үйлдвэрлэл, тээвэр логистикийн хурал босомт хөнгөн үйлдвэрлэл, тээвэр байгуулах бэлтгэл ажлыг хангах	Бэлтгэл ажлын явц	Хувь	2025	10	100	5,000.00	5,000.00	Тоо хурлын хэвлэлийн туншлагын гэрээ	Шадар сайдын Ажлын алба /Бүснслэн хөгжлийн байдлын асуудал эрэлсгэн/	Зам, тээврийн хэрэгсэл, хөнгөн үйлдвэрийн яам
		АХ-6.4.7, МҮХТЖҮЧ-9.4.3.1, 3.2.2.11	8.1.2.6.3 Ногоон эрчим хүчний үйлдвэрлэлийн олон улсын хамтын ажиллагааны парийн төслийн бэлтгэл ажлыг хангах	Бэлтгэл ажлын явц	Хувь	2025	0	100	-	-	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
		АХ-3.2.3, МҮХТЖҮЧ-8.1.2, 3.2.2.11, 1.3.1	8.1.2.7.1 Баянхошууд төв орон сууцуулах төслийг хэрэгжүүлэх	Барилгын ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	63	90	1,444,900.00	216,735.00	Гадварын зээл	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцуулалтын яам	-
	8.1.2.7 Хувьцаачдын бус Ажиллагсан дүүрүүдэд бизнес эрхлэхийн нэмэгдүүлнэ	9.7.1.4.3, 3.2.2.11, БХТБ-3.7.3	8.1.2.7.2 Улаанбаатар хотын гэр хорооллын хамтын ажиллагааны тусгай бүс байгуулах бэлтгэл ажлыг хангах	Ажлын гүйцэтгэл	Хувь	2025	0	100	5,000.00	5,000.00	Улсын Овоо, Орон сууцны нутгийн төсөв	Шадар сайдын Ажлын алба /Бүснслэн хөгжлийн байдлын асуудал эрэлсгэн/	Нийслэлийн засаг дарга Тамгын газар
	8.1.2.8 Хориодын үйлдвэрлэл, үйлдвэрлэл, үйлдвэрлэл нэмэгдүүлнэ	АХ-3.3.1, МҮХТЖҮЧ-8.1.2, 3.2.2.11, 1.4.2.1	8.1.2.8.1 Малын гаралтай түүхийг эд бэлтгэх анхан шатны боловсруулалт хийх дүүрэг хариоог бүтээх төслийг байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх	Байгуулсан дүүдэн хөршөө	Тоо	2025	27	33	-	-	Дотоодын хөрөнгө оруулалт	Ажлын алба /Бүснслэн хөгжлийн байдлын асуудал эрэлсгэн/	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам
Бүлгийн нэгтгэгдсний өрсөлдөх чадвар													
Удасний үр дүн:5.Монгол Улсын өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлнэ.													
Салбарын үр дүн:8.1.Эдийн засгийн эрх чөлөө сайжруулна.													
8.1.1.Байрны итгэмжлэгдсэн аж ахуйн нэгжийг нэмэгдүүлнэ	8.1.1.1.Байрны бүрэлдэхүүн зарцуулах хугацааг бууруулна.	АХ-9.4.16, МҮХТЖҮЧ-9.1.2.1	8.1.1.1.1.Ажлын тээврийн зорчигчийн далагдах ачаанд тавих гаалийн хяналтыг сайжруулах	Программ хөгжүүлэлт	Хувь	2025	0	100	-	-	Улсын төсөв	Сангийн яам	-

9.1.2.Амжилттай байгуулагдсан худалдаан авах амилдааны залх хувийг нэмэгдүүлнэ.	9.1.2.1. Худалдаан авах амилдааны үр ашгийг нэмэгдүүлнэ.	АХ-4.1.20, МҮХТЖҮЧ-9.4.1.3, ЗГҮАХ-4.4.2.15	9.1.2.1.1. Гадаадын хөрөнгө оруулагчдад үзүүлэх төрийн бүх хэлбэр, "Цахим ага орчим" үйлчилгээ-г сайжруулах	Үйлчилгээний нэр төрөл, шийдвэргэлт	Хувь	2025	30	90	800.00	800.00	800.00	Төр, хувийн хэвшлийн түүнийг бүрдүүлдэг газар	Шадар сайдын Аглын алба /Бусынслсан хөрөнгө оруулагчид, худалдаан авах амиллагаа эзэлсэн/	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
	9.1.3.1. Стандартчилал, үйлчилгээний үйлдвэр, итгэмжлэлийн чанар хүртээмжийг сайжруулна.	АХ-2.5, МҮХТЖҮЧ-9.1.6.1, ЗГҮАХ-3.3.4.25	9.1.3.1.1. Стандартын болон лабораторийн үйл амиллагааг түргэчилсэн үйлдвэр, лаборатори ашиглан автоматуулах	Арга зэмжээний хэрэглит	Хувь	2025	10	100	2,000.00	2,000.00	2,000.00	Дотоодын хөрөнгө оруулагчид, худалдаан авах амиллагаа эзэлсэн/	Аглын алба /Бусынслсан хөрөнгө оруулагчид, худалдаан авах амиллагаа эзэлсэн/	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
9.1.3. Бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд ирдэдийн итгэх нэмэгдүүлнэ.	9.1.3.2. Хүсний асуулгүйн үзүүлтийг бүрэн шинэчлнэ.	АХ-2.5, МҮХТЖҮЧ-9.1.6.2, ЗГҮАХ-3.3.4.2	9.1.3.2.1. Хүсний асуулгүйн үзүүлтийг шинжилгээний чадамжийг төстийдийн үлдэгдэл, хүсний нөөцл, лаборатори, мисрбиологийн бөмбдлын чиглэлээр нэмэгдүүлэх	Нийт асуулгүйн үзүүлэлт	Тоо	2025	397	434	-	-	-	Улсын төсөв	Аглын алба /Бусынслсан хөрөнгө оруулагчид, худалдаан авах амиллагаа эзэлсэн/	-
		АХ-2.5, МҮХТЖҮЧ-9.1.6.2, ЗГҮАХ-3.3.4.25	9.1.3.2.2. Итгэмжлэгдсэн лабораториудад үйлдвэрлэлийн удирдлагын тогтолцоонд нэгдсэн мэдээллийн нэгдсэн санг бий болгох	Арга зэмжээний хэрэглит	Хувь	2025	70	75	-	-	-	Улсын төсөв	Шадар сайдын Аглын алба /Бусынслсан хөрөнгө оруулагчид, худалдаан авах амиллагаа эзэлсэн/	-
Салбарын үр дүн:9.2.Засгийн газрын өрийг бууруулна.														
9.2.1. Төсвийн алдлагыг бууруулна.	9.2.1.1. Төсвийн урсгал зардлыг бууруулна.	АХ-4.1.7, МҮХТЖҮЧ-9.3.1.1, ЗГҮАХ-3.1.1.2	9.2.1.1.1. Төсвийн урсгал зардлыг зохистой түвшинд хамаарулах	-	-	-	-	-	-	-	-	Улсын төсөв	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	-
	9.2.1.2. Урсгал дансны алдлагыг үе шаттай бууруулна.	АХ-4.1.7, МҮХТЖҮЧ-9.3.1.2, ЗГҮАХ-3.1.1.3	9.2.1.2.1. Басларийн ний нийлүүлэх хоорой барих төслийн болтгал аялыг хангах	Төслийн хэрэглит	Хувь	2025	0	100	-	-	-	Улсын төсөв	Аж үйлдвэр, эрдэс баягийн яам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
Салбарын үр дүн:9.3.Гадаад худалдааны зэмжээг нэмэгдүүлнэ.														

2455

	нэмэгдүүлнэ.	АХ-2.2.31. 4.3.1.3. МУХТЖУЧ- 10.2.1.1	10.2.1.1.2 Дэвшилтэт ашигтай байдлаа хөгжүүлэх нэмэгдүүлэх сандбоос орсныг байгуулах	Байгуулсан сандбоосын тоо	Тоо	2025	0	1	-	-	Улсын төсөв	Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны яам	-
	10.2.1.2.Ес зүтгэлтэй хөгжлийн хөдөлгөөн хиймэл оюуны хөгжлөгч нэмэгдүүлнэ.	АХ-2.6.8. МУХТЖУЧ- 10.2.1.1. ЗТГАХ- 4.3.3.1	10.2.1.2.1 Хиймэл оюуны чиглэлээр иргэдийн мэдлэг, ойлголтыг нэмэгдүүлэх орталт зохион байгуулах	Сургалтад хамрагдсан иргэд	Тоо	2025	0	200	-	-	Гадаадын тусламж	Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны яам	-

00

МОНГОЛ УЛСЫН ХӨГЖЛИЙН 2027 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

Д/д	Салбар/ГЕЗ/хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалтруу үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үүлдэр	Хэмжих нэгж	Сурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цутгуулах арга зүй	Мэдээлэл цутгуулах давтамж	Харуулах байгууллага
Бүлгийн нэр-ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ												
1	Үндэсний үр дүн	Хүний хөгжлийн түвшний нэмэгдүүлнэ	Хүний хөгжлийн үзүүлэлт	-	Индекс	2024	0.756	0.781	Үндэсний Статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, Хөгжлийн яам
1.1	Боловсрол	Боловсролын чанар, хүргэжигийг сайжруулна.	Боловсролын индекс	-	Индекс	2024	0.755	0.777	Үндэсний Статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.1	Боловсролын яам	5 настай хүүхдийн суруулууд бэлтгэгдсэн байдлыг сайжруулна.	Суруулах бэлтгэгдсэн байдлын үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2025	69.5	71.0	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.1.1	Суруулийн өмнөх боловсрол	Суруулах эхлэл орчим хүүхдийн нэг жилд, зохион байгуулалттай суралцаад хамрагдсан суруулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтын цагын жил /2-5 нас/	Суруулах эхлэл орчим хүүхдийн нэг жилд, зохион байгуулалттай суралцаад хамрагдсан суруулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтын цагын жил /2-5 нас/	4.2.2	Хувь	2025	96.0	96.0	Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.1.1.1	71801 Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Мэргэжлийн бэлшин бүрэн хангагдсан суруулийн эзлэх хувь	4.с.1	Хувь	2025	35.0	35.5	Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндсэн аргын үлсрэн бүхэлд хамрагдсан суруулийн эзлэх хувь	4.с.1	Индекс	2025	1559	1559	Үндэсний Статистикийн хороо, Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл, салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндэсний үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2024	88.6	89.5	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндэсний үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2025	Тооцох	T+10%	Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндэсний үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2025	Тооцох	T+10%	Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндэсний үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2025	66.0	68	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндэсний үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2025	76.0	96.0	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндэсний үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2022	53	-	Суурьчин олон улсын үйлдвэрийн хөгжлөгч, Эдийн засаг, Хөгжлийн яам	Олон улсын аргачлал	3 жил тутам	Боловсролын яам
1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндэсний үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2025	6.7	3.7	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.2	Суруулийн өмнөх боловсрол	Мэргэжлийн бэлшин хангалт, чанарыг сайжруулна.	Бэлшин үндэсний үзүүлэлтийн индекс	-	Хувь	2025	2.1	1.9	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам

Дд	Салбар/ГЭЗ/ хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үзүүлдэг	Хэмжээ нэгж	Сүүрш он	Сүүрш түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээлэл эх сүлжээ	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах бичиглүүлэгч
			Ерөнхий боловсролын сургуульд, суралцах байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эзлэх хувь	-	Хувь	2025	76.3	78.6	Боловсролын яам Нийт өрхийн боловсролын сургуулийн насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эзлэх хувь	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Төрийн өмчийн өрхийн боловсролын сургуулийн бүгд суралцтай байгаа бүтцийн нийт булзт эзлэх хувь /Нисдэл/	-	Хувь	2025	42.1	48.8	Боловсролын яам	Жил тутам	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.2.1	71802 Ерөнхий боловсрол	Стандартын шаардлагыг хангасан өрхийн суралцтай байгаа бүтцийн нийт булзт эзлэх хувь /Орсон нутаг/	Ерөнхий боловсролын сургуулийн бүгд суралцтай байгаа бүтцийн нийт булзт эзлэх хувь /Орсон нутаг/	-	Хувь	2025	82.3	87.7	Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Боловсролын яам
		Стандартын шаардлагыг хангасан өрхийн сургуулийн бүгд суралцтай байгаа бүтцийн нийт булзт эзлэх хувь /Орсон нутаг/	Стандарт, техникийн зохицуулалтын шаардлага хангасан өрхийн сургуулийн бүгд суралцтай байгаа бүтцийн нийт булзт эзлэх хувь	4.э.1	Хувь	2025	80	82	Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Боловсролын яам
			Сургуулийн үндийн хоолны хангалтын хувь	-	Хувь	2025	75	85	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Мэргэжлийн бэлтгэл бүрэн хангалттай өрхийн боловсролын сургуулийн эзлэх хувь	4.с.1	Хувь	2025	40.0	50.0	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.2.2	71802 Ерөнхий боловсрол	Мэргэжлийн бэлтгэл хангалт, чадварыг сайжруула.	Бэлтгэл бүрэн хангалттай өрхийн боловсролын сургуулийн эзлэх хувь	4.с.1	Индекс	2025	1484	2026 оны түвшнээр дүгнээр	Үндэсний статистикийн үйлдвэр, Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл, салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Бэлтгэл бүрэн хангалттай өрхийн боловсролын сургуулийн эзлэх хувь	-	Хувь	2025	81	82	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Бэлтгэл бүрэн хангалттай өрхийн боловсролын сургуулийн эзлэх хувь	-	Хувь	2025	Тооцох	T+10%	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Бэлтгэл бүрэн хангалттай өрхийн боловсролын сургуулийн эзлэх хувь	-	Тоо	2025	83.9	85.0	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Бэлтгэл бүрэн хангалттай өрхийн боловсролын сургуулийн эзлэх хувь	-	Тоо	2024	4	12	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Бэлтгэл бүрэн хангалттай өрхийн боловсролын сургуулийн эзлэх хувь	-	Хувь	2025	Тооцох	T+1%	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Бэлтгэл бүрэн хангалттай өрхийн боловсролын сургуулийн эзлэх хувь	-	Хувь	2025	Тооцох	T+10%	Боловсролын яам	Статистик, тоон мэдээлэл, салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.3	Боловсролын яам	Хөдөлмөрийн эрх зээлд эрэлтэй болон гэрүүлэх төлөвлөгөөний хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшинг нэмэгдүүлнэ	Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын төсөвчин мэдлээр эрхлэлтийн түвшин	-	Хувь	2025	68.9	70	Боловсролын яам	Мөшгөх судалгаа	Жил тутам	Боловсролын яам
			Дэдэд боловсролын төсөвчин мэдлээр эрхлэлтийн түвшин	-	Хувь	2025	79.1	80	Боловсролын яам	Мөшгөх судалгаа	Жил тутам	Боловсролын яам

Дд	Салбар/ГЭЗ/хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үзүүлэлт	Хамжих нэгж	Суурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
1.1.3.1	71804 Мэргээлийн боловсрол	Хөдөлмөрийн зах зээлд өрсөлдөх чадвартай мэргэзлийн болон төвийн боловсролтой иргэдийн хувь нэмэгдүүлнэ.	Мэргээн дасгалуулсан мэргэзлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын эзлэх хувь	-	Хувь	2025	66.2	79.7	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
		Хөдөлмөрийн зах зээлд эрэлттэй болон тэргүүлэх мэргэзлийн болон техникийн төсөлчлөг нэмэгдүүлнэ.	КОССОН хөтөлбөр хэрэгжүүлж байгаа технологийн коллеж	-	Тоо	2025	4	4	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
		71803 Дээд боловсрол	Инженер, технологийн чиглэлээр төгсгөчдийн нийт төсгөчлөг эзлэх хувь	-	Хувь	2025	16.5	32.0	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
1.1.3.3	71806 Насан туршийн суралцахуй оролцохуй иргэдийн хувийг нэмэгдүүлнэ.	Албан ба албан бус эзэмшсэн, сургалтад оролцсон бусад насны эрхэд ОУБ-ын 12-24 насны иргэд албан ба албан бус боловсрол, сургалтад хамрагдсан 15-24 насны залуучуудын хувь	Албан ба албан бус боловсрол эзэмшсэн, сургалтад оролцсон бусад насны эрхэд ОУБ-ын 12-24 насны иргэд албан ба албан бус боловсрол, сургалтад хамрагдсан 15-24 насны залуучуудын хувь	-	Хувь	2025	33.2	34.0	Боловсролын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Боловсролын яам
			Хорт хавдраар нас барсан хүний тоо /100,000 хүнд ногдох/	3.4.1	Прогнастимиль	2025	12.9	10.1	Амгалах хүний судалгаа, Үүрсний статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Боловсролын яам
			Эрхх судсны өвчнөөр нас барсан хүний тоо /10,000 хүнд ногдох/	3.4.1	Прогнастимиль	2025	16.8	15.7	Эрүүл мэндийн мөндийн хөгжлийн төв	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2	Эрүүл мэнд	Халдварт бус өвчлөлийг бууруулна.	Чирхийн шалхингээр нас барсан хүний тоо /10,000 хүнд ногдох/	3.4.1	Прогнастимиль	2025	1.0	1.0	Эрүүл мэндийн мөндийн хөгжлийн төв	Замхиргааны статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Амьслалтын замын эрхт өвчнөөр нас барсан хүний тоо /10,000 хүнд ногдох/	3.4.1	Прогнастимиль	2024	1.4	1.3	Эрүүл мэндийн мөндийн хөгжлийн төв	Замхиргааны статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Бүх нийтийн эрүүл мэндийн хамралт	3.8.1	Хувь	2024	65	66.5	Үүрэгшлтийн түүвэр судалгаа, статистикийн хороо	Салбарын статистик	2 жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1	Эрүүл мэндийн яам		Хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалт	-	Хувь	2024	0	10	Эрүүл мэндийн мөндийн хөгжлийн төв	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.1	71601 Нийгмийн эрүүл мэнд	Эрүүл яадагт хашимтэй, идэвхтэй амьдралын хав маргашуудийг таларшуулна.	Нэрийн эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалт	-	Хувь	2024	16	25	Эрүүл мэндийн мөндийн хөгжлийн төв	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Сургуульд суурицсан эрт илрүүлэг, үзлэгийн хамрагдалт	-	Хувь	2024	0	10	Эрүүл мэндийн мөндийн хөгжлийн төв	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам

Дд	Салбар/ГЭЗ/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжээ нэгж	Суурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
			Тамхины хэрэглээг элсэр бүр тахил татдаг хүмүүсийн эзлэх хувь /15-аас дээш насны хүн амын дунд/	3.а.1	Хувь	2024	22	20	Нийтийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Архины хэрэглээг борлуулалтын мэдээлэлд оруулах үндэсний хэмжээ /15-аас дээш насны хүн амын дунд/	3.5.2	Лигр	2024	7.9	7.2	Нийтийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Таргалалт-бөхийн жингийн индекс /BMI/ 230 дээш хүн амын эзлэх хувь /15-аас дээш насны хүн амын дунд/	3.4.1	Хувь	2024	18.5	16.7	Нийтийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Орчны агаарын бохирдол-орчны тосгондор, ялангуяа PM 2.5 /100,000 хүнд ногдох-ын улмаас үүдэлтэй нас баралт	3.9.1	Хувь	2024	132	119	Нийтийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Үндэсний хөгөлбөрт тусгагсаан бүх төрлийн вакцинуудад хамрагдсан зорилгот хүн амын эзлэх хувь	3.б.1	Хувь	2023	60.9	-	Нийтийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	Түүвэр судалгаа	5 жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Анхан шатны тусламж үйлчилгээг хүртсэн хүн ам	3.б.2	Хувь	2025	Тооцох	T+2%	Эрүүл мэндийн яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.2	71602 Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Анхан шатны тусламж, үйлчилгээг бэхжүүлж, халдварт бус өвчлөлийг сайжруулах	Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг нийт зардал анхан шатны тусламж, үйлчилгээнд зарцуулж байгаа зардал	3.б.2	Хувь	2025	Тооцох	T+3%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Алслагдмал бүс нутгийн анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллын тоо, нөхдийн хамгаалж	3.б.2	Хувь	2025	Тооцох	T+2%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Анхан шатны тусламж, үйлчилгээг "хүргэмжгүй", "борхээлгүй" гэж үнэлсэн хүн ам	3.б.2	Хувь	2025	Тооцох	T-10%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Уламжлалт эмчид уламжлалт амбулаторийн тусламж үйлчилгээг үзүүлэх тоо /10,000 хүн амд/	-	Продажимиль	2025	126	176	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Захиалааны статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Артерийн даралт ихсэх өвчний хангалт орж тогтворсон, артерийн даралт ихсэх өвчний даралт ихсэх өвчтэй иргэдэд затах хувиар/	3.4.1	Хувь	2025	1066	T+8%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.3	71603 Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг сайжруулж, үр ашгийг нэмэгдүүлнэ	Амбулаториор эмчлэх боломжтой, эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэх шаардлагагүй өвчтөний тоо	3.8.1	Хувь	2025	Тооцох	T+5%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Артерийн даралтын улмаас эмнэлэгт хэвтэх /18 ба түүнээс дээш насны 100,000 хүн амд ногдох цусны даралт ихсэх өвчний үндсэн оноштой эмнэлэгт хэвтэн тохотдлын тоо/	3.4.1	Тоо	2024	1928	1720	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам

Д/д	Салбар/ГЭЗ/хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хамжих нэгж	Суурь ол	Суурь түшиг	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хяриуцах байгууллага
			Тодорхойгүй ушгууны хатгалгааны улмаас эмнэлэгт хэвтэх/18 ба түүнээс дээш насны 100,000 хүн амд ногдох нянгийн гаралтай ушгууны хатгалгааны үндсэн оноштойгоор эмнэлэгт хэвтсэн тохиолдлын тоо/	3.4.1	Тоо	2024	382.7	340.5	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Тодорхойгүй ушгууны хатгалгааны улмаас эмнэлэгт хэвтэх/18 ба түүнээс дээш насны 100,000 хүн амд ногдох нянгийн гаралтай ушгууны хатгалгааны үндсэн оноштойгоор эмнэлэгт хэвтсэн тохиолдлын тоо/	3.4.1	Хувь	2025	Тооцох	T-5%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Хорт хавдраар өсч/аажимд амьдарсан иргэдийн тоо /нийт хорт хавдрын яналгад байгаа иргэдэд эзлэх хувьд/	3.4.1	Хувь	2025	61.4	44	Хавдраар судалсан үндэсний төв	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний дамхардал	3.8.1	Хувь	2025	Тооцох	T+4%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.4	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний хэрэгсэлгүй нэмэгдүүлнэ	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний хэрэгсэлгүй нэмэгдүүлнэ	Эрүүл мэндийн зайлшгүй үйлчилгээний хамралтын хувь	3.8.1	Хувь	2024	65	66.5	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.5	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Хөдөө орон нутгаас төрөлхсөн мэргэшлийн эмнэлэгт ирж тусламж, үйлчилгээ авсан иргэд	-	Хувь	2025	30	23	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.6	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Сэргийлэх боломжтой эмнэлгийн бус нас баралтын нийт нас баралтад эзлэх хувь	-	Хувь	2025	56.5	62	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Замхиргааны статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.7	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Цочмог цочмоггүй үеийн эмнэлгийн сэргээн засах тусламж үйлчилгээг үзүүлэх тоо/10,000 хүн амд/	3.1.18	Хувь	2025	Тооцох	T+5%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Замхиргааны статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.8	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Шаварлагатай тусламж үйлчилгээний хэрэгсэлгүйг нэмэгдүүлнэ	3.1.18	Хувь	2025	Тооцох	T+15%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.9	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Өрхийн зардалын дийлэнх хувийг эрүүл мэнддээ зарцуулдаг хүн ам	3.8.1	Хувь	2025	Тооцох	T+5%	Нийгмийн эрүүл мэндийн түүвэр судалгаа	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.10	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Уламжлалт анагаах ухааны амбулаторийн тусламж, үйлчилгээний үзүүлэх тоо /10,000 хүн амд/	-	Продактив	2025	126	176	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
1.2.1.11	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ	Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний нийт санхүүжилтэд затах уламжлалт анагаах ухааны тусламж, үйлчилгээний санхүүжилт	-	Хувь	2025	Тооцох	T+5%	Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам

2462

2463

Дд	Салбар/ГЗ/Хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжих нэгж	Суурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
Бүтээн хэрэгжүүлгийн хөгжил, үндэсний нэгдмэл үнэт зүйл												
3	Үндэсний үр дүн	Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйл, зорилго, бодлого	Үндэсний нэгдмэл үнэт зүйлийн индекс	-	Хувь	2021	49	52	Үндэсний соёл-нэгдмэл үнэт зүйлийн индексийн судалгаа	Түүвэр судалгаа	3 жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
3.1	Соёл	Үндэсний соёл, дараагаар баяжуулна	Үндэсний соёл-нэгдмэл үнэт зүйлийн индекс	-	Хувь	2021	64	67	Үндэсний соёл-нэгдмэл үнэт зүйлийн индексийн судалгаа	Түүвэр судалгаа	3 жил тутам	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам
3.1.1	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам	Нийтийн соёл газартай нэмэгдүүлнэ	Нийтийн соёл газартай үнэ	-	Хувь	2021	56	-	Соёл, урлаг судалгааны хүрээлэн	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам
3.1.1.1	71702 Соёл, урлаг	Соёлын боловсролын түвшний нэмэгдүүлнэ	Соёлын боловсролын түвшин	-	Хувь	2025	Тооцох	-	Соёл, урлаг судалгааны хүрээлэн	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам
3.1.1.2	71702 Соёл, урлаг	Иргэдийн соёл оролцооны түвшнийг нэмэгдүүлнэ	Соёлын оролцооны индекс	-	Хувь	2025	Тооцох	-	Соёл, урлаг судалгааны хүрээлэн	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам
3.1.2	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам	Нүүдлийн соёл нийтийн соёл, оролцооны түвшнийг нэмэгдүүлнэ	Нүүдлийн соёл ирэнцлийн индекс	-	Хувь	2021	70	71	Үндэсний соёл-нэгдмэл үнэт зүйлийн индексийн судалгаа	Түүвэр судалгаа	3 жил тутам	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам
3.1.2.1	71706 Соёлын өв	Соёлын өвийг хамгаалах, зохицот ашиглалтыг нэмэгдүүлнэ	Бүртгэн баримтжуулалт, судалгаа, шинжилгээнд хамрагдсан өвийн тоо	11.4.1	Тоо	2024	15	50	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам	Захираганы статистик	Жил тутам	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам
3.1.2.2	71706 Соёлын өв	Соёлын биет бус өв өвлөн уламжлагчийн тоог нэмэгдүүлнэ	Соёлын биет бус өв өвлөн уламжлагч	-	Тоо	2025	10,530	10,924	Үндэсний соёл-нэгдмэл үнэт зүйлийн индексийн судалгаа	Захираганы статистик	Жил тутам	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам
3.1.2.3	71706 Соёлын өв	Үндэсний хэл, бичгийн боловсролыг нэмэгдүүлнэ	Монгол хэл, бичгийн индекс	-	Хувь	2021	56	58	Үндэсний соёл-нэгдмэл үнэт зүйлийн индексийн судалгаа	Түүвэр судалгаа	3 жил тутам	Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яам
4	Үндэсний үр дүн	Нийтийн сайн сайхан байдлыг дээшлүүлнэ	Үндэсний сайн сайхан байдлын индекс	-	Хувь	2025	Тооцох	T+5%	Статистикийн хороо	Олон улсын аргаарчлал	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
4.1	Нийтийн хамгаалал	Хүн амын жилийн дундаж өсөлтийг нэмэгдүүлнэ	Ядуурлын хамралтын хүрээ	1.2.1	Хувь	2022	27.1	-	Орхон нийгэм, эдийн засгийн судалгааны үндэсний статистикийн хороо	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
4.1.1	Эрүүл мэндийн яам	Эх, хүүхдийн эндэгдлийг бууруулна	Хүн амын жилийн дундаж өсөлтийг нэмэгдүүлнэ	-	Хувь	2024	1.1	>1.1	Хүн амын статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
			Эдийн засгийн харьцаа 100,000 амьд төрөлтөд ногдох	3.1.1	Прогнозм	2025	31.4	19.0	Эрүүл мэндийн статистикийн хороо	Захираганы статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Нерийн эндэгдлийн түвшин /1,000 амьд төрөлтөд ногдох/	3.2.2	Прогнозм	2025	8.5	6	Эрүүл мэндийн статистикийн хороо	Захираганы статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам
			Тав хурталх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин /1,000 амьд төрөлтөд хүйсээр/	3.2.1	Прогнозм	2025	16.9	14	Эрүүл мэндийн статистикийн хороо	Захираганы статистик	Жил тутам	Эрүүл мэндийн яам

2465

Д/д	Салбар/ГЗ/Хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын эрэлтийн үндэс	Хажих хязгаар	Суурь өсн	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хяриуцах байгууллага
4.2.1	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	Жендерийн эрх тэгш байдлыг нэмэгдүүлнэ.	Жендерийн тэгш бус байдлын индекс		Индекс	2024	0.218	0.195	Үндэсний статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
4.2.1.1	72301 Жендерийн тэгш байдлыг хангах	Улс төрийн болон бодлого боловсруулах түвшинд эмэгтэйн эрхийн оролцоог нэмэгдүүлнэ.	УИХ, орон нутгийн эрх барих хуралд суудалтай эмэгтэйн хувь	5.5.1	Хувь	2024	27.6	27.6	Төлөөлөгчийн Хурлын мэдээлэл, Сонгуулийн Ерөнхий хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
			Уялдаж албан тушаалд ажиллах чаддаг эмэгтэйнхний эзлэх хувь	5.5.2	Хувь	2024	41.3	42.5	Ажиллах хүчний судалгаа, Индексний статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
4.2.1.2	72301 Жендерийн тэгш байдлыг хангах		15 ба түүнээс дээш насны хүн амын дундаж эрэгтэйнхний /15-49 нас/ тахил татагдлын төрөгч	3.а.1	Хувь	2023	59.3	-	Нийслэлийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа, Үндэсний статистикийн хороо	Түүвэр судалгаа	5 жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
			Илүүдэл жинтэй эрэгтэйнхний	-	Хувь	2023	39.1	37	Насны хүрээний үзүүлэлт бус өвчний эрсдэлийн тархалтын судалгаа, Эрх зүйн үйлдвэр	Салбарын статистик	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
4.2.2	Солд, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Залуучуудын хөгжил, төлөвшилд дэмжлэг үзүүлнэ.	Эрэгтэйнхний амьжиргаа, хорт бодлого, хорт нас баралтын түвшин /100,000 хүнд ногдох/	3.4.2	Прогнастийн	2024	27.3	23.6	Эрүүл мэндийн статистик, Эрүүл мэндийн мөндрийн хөгжлийн төв	Захиргааны статистик	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
4.2.2.1	72309 Залуучууд	Залуучуудын амьдрах өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлнэ.	Залуучуудын амьдрал, хорт бодлого, хорт нас баралтын түвшин /100,000 хүнд ногдох/	3.9.3	Прогнастийн	2024	33.3	28.2	Эрүүл мэндийн статистик, Эрүүл мэндийн мөндрийн хөгжлийн төв	Захиргааны статистик	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
4.2.2.2	72309 Залуучууд	Залуучуудын амьдрах өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлнэ.	Залуучуудын амьдрал, хорт бодлого, хорт нас баралтын түвшин /100,000 хүнд ногдох/	-	Эрэмбэ	2023	61	59	Датхийн залуучуудын хөгжлийн индекс, нөөцлөлийн өрсөлд	Салбарын тайлан	4 жил тутам	Солд, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам
4.2.2.3	72309 Залуучууд	Залуучуудын амьдрах өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлнэ.	Залуучуудын амьдрал, хорт бодлого, хорт нас баралтын түвшин /100,000 хүнд ногдох/	-	Хувь	2025	Тооцох	-	Солд, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Солд, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам
4.2.3	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	Хүүхдийн эрхийг хамгаална.	Хүүхдийн эрхийн индекс	-	Хувь	2025	Тооцох	-	Солд, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Солд, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам
4.2.3.1	72307 Хүүхдийн хөгжил, хамгаалал	Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийг бууруулна.	Гэр бүлийн хэвдрийн индекс болж хохирсон хүүхэд	-	Тоо	2025	192	182	Хүүхдийн эрхийн индекс, нөөцлөлийн өрсөлд	Олон улсын аргачлал	Жил тутам	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам

Д/д	Салбар/ГЭЗ/хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалтлуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хамжих тэгж	Суурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Харихаас байгуулаа
			Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлж, хүүхдийн амьт нутгаас элэх, буюу	-	Хувь	2025	11.0	75	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам
4.2.3.2	72207 Хүүхдийн төлөв, хамгаалал үйлчилгээг шуурхай, оновчтой, хөгжмэлтэй, гүйцэтгэж	Гэмт хэрэг, зөрчилд хохирсон хүүхдэд хамгааллын үйлчилгээг шуурхай, оновчтой, хөгжмэлтэй гүйцэтгэж	Гэмт хэрэг, зөрчилд хохирсон хүүхдэд хамгааллын үйлчилгээг шуурхай, оновчтой, хөгжмэлтэй гүйцэтгэж	-	Хувь	2025	Тооцох	T-10%	Цагдаагийн ерөнхий газар	Бүртгэл, талшан	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
			16 ба түнхээс дээш насны 10,000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	-	Продажи	2025	203	177	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн, статистикийн цагдаагийн ерөнхий газар	Захирааны статистик	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
4.2.4	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Гэмт хэрэг, зөрчилд хохирсон хүүхдэд хамгааллын үйлчилгээг шуурхай, оновчтой, хөгжмэлтэй гүйцэтгэж	16 ба түнхээс дээш насны 10,000 хүнд ногдох бүртгэгдсэн зөрчил	-	Продажи	2022	14,978	13,500	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн, статистикийн цагдаагийн ерөнхий газар	Захирааны статистик	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
4.2.4.1	70704 Цагдаа	Гэмт хэргийн илрүүлэлт нэмэгдүүлнэ	Гэмт хэргийн илрүүлэлт	-	Хувь	2024	47.0	53.0	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн, статистикийн цагдаагийн ерөнхий газар	Захирааны статистик	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
			Эрэн суравчлагдаж байгаа хүн, эд зүйлийн илрүүлэлт	-	Хувь	2024	85.5	85.7	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн, статистикийн цагдаагийн ерөнхий газар	Захирааны статистик	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
4.2.4.2	70704 Цагдаа	Цагдаагийн байгуулалын үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл сэтгэл ханамжийн түвшний нэмэгдүүлнэ	Цагдаагийн байгуулалын талаарх иргэдийн сэтгэл сэтгэл ханамжийн судалгаа	-	Хувь	2023	80	80.9	Цагдаагийн байгуулалын талаарх иргэдийн сэтгэл ханамжийн судалгаа	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
4.2.4.3	70709 Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалалын сэрхийлэх	Камерын хяналтын системийг суурилуулах бүсэд суурилуулах бүсэд нэвтрүүлнэ	Суурилуулах бүсэд нэвтрүүлсэн камерын хяналтын төв, дэд төвийн элэх хувь	-	Хувь	2024	40	60	Цагдаагийн ерөнхий газар	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
4.2.4.4	70707 Шүүх шийдвэрийг гомдлыг бууруулна	Шүүх шийдвэрийг гомдлыг бууруулна	100 дүгнэлтэд ногдох гомдол	-	Тоо	2024	34	32	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
4.2.4.5	70704 Цагдаа	Цахим сүмд хуний эрхийг хамгаална	Цахим сүмд хуний эрхийг хамгаална	-	Цэг	2025	Тооцох	T-10%	Цагдаагийн ерөнхий газар	Тоон болон чанарын судалгаа	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
4.2.4.6	70709 Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх	Мэснэвчлэх бодисыг хэрэглэх эрхийг бууруулна	Цахим сүмд хуний эрхийг хамгаална	-	Тоо	2025	Тооцох	T-20%	Цагдаагийн ерөнхий газар	Тоон болон чанарын судалгаа	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам

Дд	Салбар(ГЗ)/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн эрсдэлийн үндэс	Хамжих нэр	Суурь сн	Суурь түшмэл	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Харилцах байгууллага
		төлөвшиж хэрэглэгчдийн тоо мэдэгдэхүйц бөгөөд										
4.3	Хүнс	Хүнсний аюулгүй байдлыг сайжруулах	Хүнсний аюулгүй байдлын индекс	-	Хувь	2021	53.5	67.44	Хүнсний аюулгүй байдлын индекс	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгийн үйлдвэрийн яам
4.3.1	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгийн үйлдвэрийн яам	Хүнсний аюулгүй байдлыг сайжруулах	Хүнсний гол нэрийн бүтээгдэхүүний дотоодын үйлдвэрлэлийн хангамжийн түвшин	-	Хувь	2025	77.4	78.3	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгийн үйлдвэрийн яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгийн үйлдвэрийн яам
4.3.1.1	Хүнсний аюулгүй байдлыг сайжруулах	Олон улсын стандарт, шаардлага хангасан хүнсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх	Олон улсын стандарт, шаардлага хангасан хүнсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх	-	Тоо	2025	43	49	Хүнсний аюулгүй байдлын индекс	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгийн үйлдвэрийн яам
4.3.1.2	Хүнсний аюулгүй байдлыг сайжруулах	Малчид дээр бүтээгдэхүүний боловсруулалт, ашиглалтын түвшнийг сайжруулах	Малчид дээр бүтээгдэхүүний боловсруулалтын түвшин	-	Хувь	2024	20	40	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгийн үйлдвэрийн яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгийн үйлдвэрийн яам
4.4	Барилга, хот байгуулалт	Орчны эрсдэлийн түвшинг бууруулах	Амьдралд орчмын шалтгаан аюулгүй байдлыг мэдэрхгүй амин эзлэх хувь /15 ба түүнээс дээш гэж үзэхгүй ам/	16.14	Хувь	2024	61.2	64.9	Амьдралд орчмын шалтгаан аюулгүй байдлыг мэдэрхгүй амин эзлэх хувь	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын яам
4.4.1	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын яам	Ижвөнөөрийн дэд бүтцийн хүртээмжийг сайжруулах	Ижвөнөөрийн бүрэн хангамжтай орон сууцныг амьдрахад өрх	-	Хувь	2025	40.4	40.8	Ижвөнөөрийн бүрэн хангамжтай орон сууцныг амьдрахад өрх	Замраханы статистик	Жил тутам	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын яам
4.4.1.1	Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн бодлого, үйлдвэр	Хүн амыг шаардлага хангасан арвин цэврийн байгууламсаар хангах	Шаардлага хангасан арвин цэврийн байгууламсаар хангагдсан хүн амын эзлэх хувь	-	Хувь	2025	70.0	72.0	Шаардлага хангасан арвин цэврийн байгууламсаар хангагдсан хүн амын эзлэх хувь	Захирааны статистик	Жил тутам	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын яам
4.4.1.2	Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн бодлого, үйлдвэр	Хүн амыг шаардлага хангасан арвин цэврийн байгууламсаар хангах	Шаардлага хангасан арвин цэврийн байгууламсаар хангагдсан хүн амын эзлэх хувь	14.1, 6.1.1	Хувь	2025	85.0	86.0	Шаардлага хангасан арвин цэврийн байгууламсаар хангагдсан хүн амын эзлэх хувь	Захирааны статистик	Жил тутам	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын яам
4.4.1.3	Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн бодлого, үйлдвэр	Орлогдсон иргэдийн орон сууцны нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэх	Орлогдсон иргэдийн орон сууцны нийлүүлэлтийг хамгаагдсан өрх	-	Тоо	2025	20,044	40,150	Орлогдсон иргэдийн орон сууцны нийлүүлэлтийг хамгаагдсан өрх	Салбарын статистик	Жил тутам	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын яам
4.4.1.4	Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн бодлого, үйлдвэр	Орчны саадгүй бууруулах	Орчны хүртээмжтэй байдлын үзүүлэлт	-	Хувь	2025	Тооцох	-	Орчны хүртээмжтэй байдлын үзүүлэлт	Салбарын тавилан	Жил тутам	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын яам
4.4.2	Хот байгуулалт, барилга, орон	Шар нс үрчин болон голын үерээс	Хөдөл, эрсдэлийн түвшинг мөшигх, их эрсдэлтэй сумдын	-	Хувь	2024	14.8	9.1	Хөдөл, эрсдэлийн түвшинг мөшигх, их эрсдэлтэй сумдын	Салбарын тавилан	Жил тутам	Хот байгуулалт, барилга, орон

Д/д	Салбар/ГЭЗ/хөгжсөрийн нэр	Үр дүн	Шалтруу үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжих нэгж	Суурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Харигдах байгууллага
		Үндэслэл хохирлыг бууруулах	түвшин						Онцгой байрлын ерөнхий газар			Суурьжуулалтын яам
4.4.2.1	Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн бодлого, удирдлага	Үерийн хамгаалалтын барилга барилгын хөгжлийн үйлдвэрийн нэмэгдүүлнэ.	Үерийн хамгаалалтын барилга барилгын хөгжлийн үйлдвэрийн нэмэгдүүлнэ.	-	Км	2024	519.4	539.4	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудтай яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудтай яам
4.4.3	Шадаар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлөл, онцгой байрлын асуудал эрхэлсэн/	Шадаар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлөл, онцгой байрлын асуудал эрхэлсэн/	100,000 хүнд ногдох улмаас асуулт үзэгдэл, ослын улмаас амь насдаа алдсан, сураггүй болсон, гамшигт шууд нэрэгдсэн хүний тоо	1.5.1, 11.5.1, 13.1.1	Прогнастимын	2025	384.0	380.0	Онцгой байрлын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Шадаар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлөл, онцгой байрлын асуудал эрхэлсэн/
			Гамшгийн улмаас умрсан эдийн засгийн шууд хохирлын ДНБ-д эзлэх хувь	1.5.2, 11.5.2	Хувь	2024	0.05	0.048	Онцгой байрлын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Шадаар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлөл, онцгой байрлын асуудал эрхэлсэн/
4.4.3.1	70708 Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, мэдээлэх, хяналт, чадааны бэхжүүлнэ.	Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, мэдээлэх, хяналт, чадааны бэхжүүлнэ.	Эрт сэрэмжлүүлэх мэдээлэл дамжуулах чадвар	-	Хувь	2025	35	40	Онцгой байрлын ерөнхий газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадаар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлөл, онцгой байрлын асуудал эрхэлсэн/
4.4.3.2	70708 Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх	Гамшгийн үеийн болон үйлдвэрийн хяналт	Техник хангамжийн хувь	-	Хувь	2025	58	73	Онцгой байрлын ерөнхий газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадаар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлөл, онцгой байрлын асуудал эрхэлсэн/
4.4.3.3	70708 Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх	Онцгой байдал, шуудан тээвэр, байдал, орон бусад чиглэлд хүний техник хэрэгслийг зохих бүлэг, ашиглалтыг нэмэгдүүлнэ.	Хүнгүй техник хэрэгслийн тоо	-	Тоо	2025	102	112	Онцгой байрлын ерөнхий газар	Салбарын статистик	Жил тутам	Шадаар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлөл, онцгой байрлын асуудал эрхэлсэн/
4.4.4	Зам, тээврийн лам	Зам тээврийн ослын шалтгаант нас шалтгаант нас баралтын барилга буурууна.	Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтын барилга буурууна.	3.6.1	Прогнастимын	2024	15.4	14.1	Эдийн мөндрийн статистик, Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв	Захиарланы статистик	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
4.4.4.1	70704 Цагдаа	Замын мөдөлөөний аюулгүй байдлыг сайжруулна.	Буртгагдсан зам, тээврийн ослон ослоор нас барсан хүний тоо	-	Тоо	2024	30,977	28,858	Цагдаагийн ерөнхий газар	Захиарланы статистик	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
				Бүлгийн нэр: ЭДИЙН ЗАСАГ, ДАЛ БҮТЭЙН ХӨГЖИЛ								
5	Үндэсний үр дүн	Эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийн хадгална.	Эдийн засгийн жилийн дундаж өсөлт	8.1.1	Хувь	2025	6.8	6.3	Үндэсний тооцоо, статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
			Нэг хүнд ногдох ДНБ	-	Ам доллар	2025	7,320.00	8,600	Үндэсний тооцоо, статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам

Дд	Салбар/ГЗ/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын улдаа	Хажих лаяг	Суурь сн	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хяригдах байгууллага
5.1	Боловруулах үйлдвэрлэл	Боловруулах үйлдвэрлэлийн нэмэгдүүлнэ	Боловруулах үйлдвэрлэлийн салбарын бодит өсөлт	-	Хувь	2025	10	8.4	Үндэсний тооцоо, Үндэсний статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Хэдийн засаг, хөгжлийн яам
5.1.1	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Боловруулах хүнд үйлдвэрлэлийн хөгжүүлнэ	Капдын эсэйн үйлдвэрлэлийн биет хэмжээний өсөлт	-	Хувь	2024	-27.8	7.5	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
5.1.1.1	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Боловруулах үйлдвэрлэлийн түүхий эдийн тогтвортой хөгжлийн үр дүнгээс хамтатгалт оруулна	Түүхий эдийн хамтатгалт хувь	-	Хувь	2024	4.6	29.7	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
5.1.2	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэлийн экспортын хэмжээг нэмэгдүүлж, төрийн худалдан авалтаар худалдсан аялалтаар дамжин	Хөнгөн үйлдвэрлэлийн хэмжээ	-	Тэрбум төгрөг	2025	1,690.0	1,990.0	Үндэсний тооцоо, Үндэсний статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам
5.1.2.1	70804 Хөнгөн үйлдвэрлэл яам	Мал, үхэр, түүхий эдийн дотооддоо бүрэн боловсруулах хүчин чадал	Малын гаралтай түүхий эд боловсруулалтын технологийн түвшин өсөлт	-	Хувь	2024	30	40	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам
5.1.2.2	70804 Хөнгөн үйлдвэрлэл яам	Хөнгөн үйлдвэрлэл түүхий эдийн боловсруулалтын түвшиний нэмэгдүүлнэ	Арьс ширний гүн боловсруулалт	-	Мянган ширхэг	2024	2,250	2,900	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам
5.2	Уул уурхай	Уул уурхайн нийт үйлдвэрлэл нэмэгдүүлнэ	Ноолуурын зэрхх үйлдвэрлэлийн хүчин чадал	-	Тонн	2024	2,400.0	2,950.0	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам
5.2.1	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Баяжуулах бүтээгдэхүүний нэмэгдүүлнэ	Ноосны үйлдвэрлэлийн хүчин чадал, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл хүчин чадал, нэхэх	-	Тонн	2024	1,000.0	4,368.4	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам
5.2.1.1	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Уул уурхайн салбарын бодит өсөлт	-	Сая ширхэг	2024	5.3	6.9	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам
5.2.1.2	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Баяжуулах бүтээгдэхүүний экспортын биет хэмжээний өсөлт	-	Сая метр	2024	2.5	2.7	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам
5.2.1.3	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Уул уурхайн салбарын бодит өсөлт	-	Хувь	2025	10.6	8.2	Үндэсний тооцоо, Үндэсний статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
5.2.1.4	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Баяжуулах бүтээгдэхүүний экспортын биет хэмжээний өсөлт	-	Мянган тонн	2025	19453.2	20873.3	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
5.2.1.5	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Уул уурхайн салбарын бодит өсөлт	-	Хувь	2025	47.0	49	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
5.2.1.6	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Уул уурхайн салбарын бодит өсөлт	-	Хувь	2024	3.2	3.8	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
5.2.1.7	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Уул уурхайн салбарын бодит өсөлт	-	Мянган тонн	2025	5129	4500	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	Захирааны статистик	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
5.2.1.8	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Уул уурхайн салбарын бодит өсөлт	-	Мянган тонн	2024	50.1	48.1	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
5.2.1.9	70905 Ойборлолт, уул уурхай	Ашигт малтмалын нөөц, баялгийг нэмэгдүүлнэ	Уул уурхайн салбарын бодит өсөлт	-	Хувь	2025	Тооцох	T+20%	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам	Захирааны статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, нөхөн үйлдвэрлэл яам

Д/д	Салбар/ГЭЗ/хөгжлийн төр	Үр дүн	Шалтруу үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хамжих тэгж	Суурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
		гаралтай түмний эд бусад бүтээгдэхүүний нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлнэ	бүтээгдэхүүний нийт хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүнд зэлэх хувь	-	Тэрбум төгрөг		8039.3	10490	Үндэсний тооцоо, Үндэсний статистиктай, Хорос	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
5.3.1	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам	Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ	Хөдөө аж ахуйн салбарын нийт үйлдвэрлэл	-	Тоо	2024	792	710	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	Захираганы статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
			Архаг халдварт, зооноз халдварт өвчний гаралтын тоо	-	Тоо	2024	15	33	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	Захираганы статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
5.3.1.1	70801 Мал эмнэлэг хөгжүүлэх	Малын халдварт, архаг халдварт, зооноз халдварт өвчний гаралтыг бууруулах	Малын бүтэцлэл өвчингүй сумын тоо	-	Тоо	2024	100	8	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	Захираганы статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
5.3.1.2	70801 Мал аж ахуйг хөгжүүлэх	Малын чанарыг сайжруулна	Нийт малын тоонд өндөр ашиг шимт малын зэлэх хувь	-	Хувь	2024	5.3	8.0	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам	Захираганы статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
			Тармалсан талбайгаас хураасан ургал /үр тарал	-	ц/га	2024	12.5	13.2	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам	Захираганы статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
5.3.1.3	70802 Газар тариаланг хөгжүүлэх	Газар тариалалтын тогтвортой хөгжлийг хангана	Тармалсан талбайгаас хураасан ургал /төмс/	-	ц/га	2024	128.2	129	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам	Захираганы статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
			Тармалсан талбайгаас хураасан ургал /хүнсний, ногоо/	-	ц/га	2024	112.5	118	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам	Захираганы статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
5.4	Аялал жуулчлал	Гараад жуулчдын тоог нэмэгдүүлнэ	Хүлээн авах гараад жуулчдын тоо	-	Сая хүн	2025	0.8	1.25	Хил хамгаалах салбарын тайлан	Салбарын тайлан	Жил тутам	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам
5.4.1	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Аялал жуулчлалын өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлнэ	Аялал жуулчлалын хөгжлийн индекс	-	Эрэмбэ	2024	85	80	Аялал жуулчлалын хөгжлийн индекс, Дэлхийн эдийн засгийн форум	Олон улсын аргачлал	2 жил тутам	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам
5.4.1.1	71703 Аялал жуулчлал	Аялал жуулчлалын үйлчилгээний өмнөд нэмэгдүүлнэ	Зарлагатай бэйршуулах үйлчилгээний газар	-	Тоо	2025	0	20	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам
5.4.2	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ	Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийн ДНБ-д зэлэх хувь	-	Хувь	2021	0.4	-	Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийн суналгаа, Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Статистик, тоон мэдээлэл	2 жил тутам	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам
5.4.2.1	71702 Соёл, урлаг	Соёлын үйлдвэрлэл эрхлэгчид нэмэгдүүлнэ	Соёлын үйлдвэрлэл эрхлэгч иргэн, хуулийн этгээд	-	Тоо	2021	5665	-	Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийн суналгаа, Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Статистик, тоон мэдээлэл	2 жил тутам	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам

Дд	Сайбар/ГЗ/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын улдаа	Хажих нэр	Суурь сн	Суурь түшмэл	Зорилтот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Харилцах байгууллага
5.5	Сөнхүү	Санхүүгийн зах зээлийн багтаамжийг нэмэгдүүлнэ.	Санхүүгийн салбарын бодит өсөлт	-	Хувь	2025	10.6	12.5	Үндэсний тооллого, Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Санхүүгийн зохицуулах хороо
5.5.1	Санхүүгийн зохицуулах хороо	Санхүүгийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ. Бяга нийгмийн хөгжлийн үйлчилгээний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Санхүүгийн салбарын зах зээлийн үйлдвэр, нийт хөрөнгийн дүн-д эзлэх хувь	-	Хувь	2024	26.50	26.68	Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо
5.5.1.1	70204 Сая тун зах зээлийн зохицуулалт	Хөрөнгийн зах зээл, үйлдвэр, нийгмийн хөгжлийн үйлчилгээний хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Зах зээлийн үйлдвэр, үндэт цэвэрс арилжааны үнийн дүн	-	Их наяд төгрөг	2025	14	15	Үндэт цэвэрс арилжаа эрхлэх байгууллага, Санхүүгийн зохицуулах хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Санхүүгийн зохицуулах хороо
5.6	Эрчим хүч	Эрчим хүчийг үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	Үйлдвэрлэсэн цахилгаан эрчим хүч	-	Сая кВт.цаг	2025	9,912	11,368	Үндэсний статистик	Захиргааны статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
5.6.1	Эрчим хүчний яам	Эрчим хүчний нийлвэр, тогтвортой байдлыг хангана.	Цахилгаан эрчим хүчээр хангагдсан хүн ам	14.1, 7.1.1	Хувь	2024	98.5	99.7	Эрчим хүчний яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
5.6.1.1	70901 Дулаан, цахилгаан Эрчим хүч	Цахилгаан эрчим хүчний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Импортын цахилгаан эрчим хүчний эзлэх хувь	-	Хувь	2025	21.4	14.6	Эрчим хүчний яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
5.6.1.2	70901 Дулаан, цахилгаан Эрчим хүч	Цахилгаан эрчим хүчний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Суурилагдсан хүчин чадал	-	МВт	2025	1910	2928.6	Эрчим хүчний яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
5.6.1.3	70901 Дулаан, цахилгаан Эрчим хүч	Цахилгаан эрчим хүчний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Оршил ачаалалд тохируулын эх үүсвэрийн чадал/үйлдвэрлэл	-	МВт/МВт.ц	2025	160.6 525.6	136.6 549.6	Эрчим хүчний яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
5.6.1.4	70901 Дулаан, цахилгаан Эрчим хүч	Цахилгаан эрчим хүчний хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Төвлөрсөн дулаан хангамжийн суурилагдсан чадал	-	МВт	2025	3540.0	3612.0	Эрчим хүчний яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
5.7	Зам, тээвэр	Тээвэр, логистикийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	Цахилгаан эрчим хүчний нийлүүлэлтэд өрсөлдөөнт зах зээлийн эзлэх хувь	-	Хувь	2025	0	0.1	Эрчим хүчний яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
5.7.1	Зам, тээврийн яам	Бүх төрлийн тээвэрлэлийн хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Логистикийн үйлдвэрлэлийн индекс	-	Индекс	2023	2.5	-	Логистикийн үйлдвэрлэлийн индекс, Дэлхийн банк	Орлого урсгал аргаарчлал	5 жил тутам	Зам, тээврийн яам
			Логистикийн дэд бүтэц	-	Тоо	2024	0	3	Зам, тээврийн яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Зам, тээврийн яам
			Авто тээвэрээр тээсэн ачаа	9.1.2	Сая тонн	2025	98.5	93	Зам, тээврийн яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Зам, тээврийн яам
			Авто тээвэрээр зорсон зорчигч	9.1.2	Сая хүн	2025	175.4	147	Зам, тээврийн яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Зам, тээврийн яам
			Төмөр замаар тээсэн ачаа	9.1.2	Сая тонн	2025	49.9	55	Зам, тээврийн яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Зам, тээврийн яам
			Төмөр замаар зорсон зорчигч	9.1.2	Сая хүн	2025	1.7	2	Зам, тээврийн яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Зам, тээврийн яам
			Агаарын тээвэрээр тээсэн ачаа	9.1.2	Сая тонн	2025	0.0012	0.018	Зам, тээврийн яам	Захиргааны статистик	Жил тутам	Зам, тээврийн яам

2473

Дд	Салбар/ГЭЗ/хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжих нэгж	Сувь он	Сувь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
Бүтэйн нэр: БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НОГООН ЭДИЙН ЗАСАГ												
5.8.1.1	71302 Мэдээлэл нэгдсэн тогтолцооны дэд бүтэц	Хариуцаа холбооны үйлчилгээний хаярах хурал эргөтгөнө.	Үүрэн холбооны дэд бүтэцтэй баг	-	Хувь	2025	92.3	92.1	Цахим хөгжил, инновац, хариуцаа холбооны нам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Цахим хөгжил, инновац, хариуцаа холбооны нам
6	Үндэсний үр дүн	Байгаль орчны тогтвортой байдлыг хадгална.	Байгаль орчны гүйцэтгэлийн индекс	-	Индекс	2024	37.2	40.0	Байгаль орчны индекс, Иерин Их сургуулийн судалгаа	Олон улсын аргаарчлал	2 жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
6.1	Байгаль орчны хамгаалал	Анхдагч экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгалж, нийгмий нэмэгдүүлнэ.	Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн эзлэх хувь	15.1.2	Хувь	2025	20.8	26	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.1.1	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн бүрэлдэхүүн эрхжүүлнэ.	Тусгай хамгаалалтад авсан усны урсгал, бүрэлдэх эхлэл эзлэх хувь	15.1.2	Хувь	2025	46.9	53.8	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			Тусгай хамгаалалтад авсан ойн сан, бүрий газрын эзлэх хувь	15.1.2	Хувь	2025	42.3	47.1	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.1.1.1	71405 Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалт	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын мөхөөдлийг урсгалттай амьдралд нэмэгдүүлнэ.	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын үр ашгийг бодолон дундаж	-	Хувь	2021	61.9	75	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын захиргааны байртай, байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Олон улсын аргаарчлал	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.2	Байгаль орчны хамгаалал	Хүлэмжийн хийн ятарлыг бууруулна.	Хүлэмжийн хийн ятарлын бууралт	13.2.2	Мөсөн тонн CO2 эвэ	2024	2,982.90	-	Хүлэмжийн хийн тооллын тайлан, байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Тооллого, судалгаа	2 жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			ДНБ-д нэгдэх дотоодын материалын хэрэгтээ	8.4.2 12.2.2	Климатин төгрөг	2022	8.3	7.28	Урсгалын данс, Үндэсний статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.2.1	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Орчны чанарыг стандартчилж, хүргэнэ.	Агаарын чанарын стандартгаас давсан бохирдлоотой хот суурин газрын тоо	-	Тоо	2025	22	18	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			Монгол орны газарын усны чанарын үнэлгээ "Маш цэвэр", "Цэвэр" объектыг эзлэх хувь	-	Хувь	2024	89.6	92	Усны харуулалтын үнэлгээний дүн, шинжилгээний дүн, усны чанарын үнэлгээний газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.2.1.1	Хүрээлэн байгаа орчны бохирдол, доройтол	Хот, суурин газрын агаарын бохирдол, агаарын бохирдлыг бууруулна.	Улаанбаатар хотын агаар дахь PM2.5 тосонцрын хүйтний улиралт түхлийн жилийн 10 дүгээр сарын жилийн 4 дүгээр сарын дундаж агуулгаж	11.6.2	кг/м3	2024	53	50	Агаарын чанарын суурин харуулалтын автомат болон суурин харуулалтын станцийн урсгал, Орчны шинжилгээний газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам

Д/д	Салбар/ГЗ/хөгөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжих нэгж	Сувь он	Сувь түвшин	Зорилготой жил жилд 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтмал	Хариуцах байгууллага
			Улаанбаатар хотын агаар дахь PM10 тосгонцрын хүйтний улирал /хүхний жилийн 10 дугаар сараас дараагийн жилийн 4 дүгээр сар-ын дундаж агууламж	11.6.2	mg/m3	2024	100	96	Агаарын чанарын автомат болон суурин хяруулмал мэдээ Цэг Уур, Орчны шинжилгээний газар	Салбарын тайлан	Жил тулам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			Азотын давсарг кээл /NO2-ийн хүйтний улирал /хүхний жилийн 10 дугаар сараас дараагийн жилийн 4 дүгээр сар-ын дундаж агууламж	-	mg/m3	2024	54	53	Агаарын чанарын автомат болон суурин хяруулмал мэдээ Цэг Уур, Орчны шинжилгээний газар	Салбарын тайлан	Жил тулам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			Хүхэрлэг хий /SO2-ийн хүйтний улирал /хүхний жилийн 10 дугаар сараас дараагийн жилийн 4 дүгээр сар-ын дундаж агууламж	-	mg/m3	2024	80	79	Агаарын чанарын автомат болон суурин хяруулмал мэдээ Цэг Уур, Орчны шинжилгээний газар	Салбарын тайлан	Жил тулам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.2.1.2	Хүрээтэн байгаа орчны бохирдол, доройтол	Усны бохирдлыг бууруулах.	Усны чанарын индексээр маш бохирдлын үзүүлэлт цэгийн тоо, бууралт	-	Тоо	2024	6	4	Цэг уур, орчны шинжилгээний газар	Салбарын тайлан	Жил тулам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.2.1.3	Хүрээтэн байгаа орчны бохирдол, доройтол	Хөрсний бохирдлыг бууруулах.	Хөрсний хүрд металлын бохирдол стандартгаас давж итгэрсэн цэг	-	Хувь	2024	17.2	13.2	Цэг уур, орчны шинжилгээний газар	Салбарын тайлан	Жил тулам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.2.1.4	Хүрээтэн байгаа орчны бохирдол, доройтол	Хог хаягдлын менежментийг сайжруулах.	Давин боловсруулсан хог хаягдлын эзлэх хувь	11.6.1	Хувь	2025	25.2	32.2	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын тайлан, Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тулам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			Хог суурин газарт тогтмол цуглуулж, шаардлага хангасан байдлаар устгах хог хаягдлын эзлэх хувь	-	Хувь	2025	52	57	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын тайлан, Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тулам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.2.1.5	Ус, цэг уур, орчны бохирдол, доройтол	Байгаль, цэг агаарын аюулт үзэгдлийг урьдчилан сэргийлэх, сэрэмжлүүлэх, чадавхыг бэхжүүлэх.	Ус, цэг агаарын аюултай болон гамшигтай үзэгдэлд хамгаалах мэдээний нийдэл	-	Хувь	2025	84.5	83.9	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тулам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.2.2	Эрчим хүчний салбарын хүтэжмийн хийн ялгарлыг бууруулах.	Эрчим хүчний салбарын хүтэжмийн хийн ялгарлыг бууруулах.	Эрчим хүчний үйлдвэрлэлийн хүтэжмийн металлын бууралт	-	Мянган тонн CO2 эв.	2024	1,042.4	-	Хүтэжмийн хийн тооцоо, Эрчим хүчний яам	Тооллого, судалгаа	2 жил тулам	Эрчим хүчний яам
6.2.2.1	Дулаан, цахилгаан эрчим хүч	Сэргээгдэх эрчим хүчний тархмал эх хөгжүүлэх.	Сэргээгдэх эрчим хүчний сууриалдсан хүчин чадалд эзлэх хувь	7.2.1	Хувь	2025	17.6	27.9	Эрчим хүчний яам	Салбарын статистик	Жил тулам	Эрчим хүчний яам

Дд	Салбар/ГЭЗ/хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын утга	Хамжих нэгж	Сувь он	Сувь түвшин	Зорилготой түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
6.2.2.2	70901 Дулаан, цахилгаан эрчим хүч	Эрчим хүчний хөгжлийн төслийг дамуулах, цахилгаан дамжуулах, түгээлтийн алдааг бууруулах.	Цахилгаан эрчим хүчний дамжуулалтын алдааг зэрэг эрчим хүчний хэмжээнд зэрэг эрчим хүчний хэмжээнд	-	Хувь	2024	3.8	4.1	Эрчим хүчний яам Алтай-Увс аймаг Цахилгаан дамжуулалтын төвийн бусад 2025 оны үйл ажиллагаа	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
6.2.2.3	70901 Дулаан, цахилгаан эрчим хүч	Эрчим хүчний хөгжлийн төслийг дамуулах, цахилгаан дамжуулах, түгээлтийн алдааг бууруулах.	Цахилгаан түгээлтийн алдааг бууруулах.	-	Хувь	2024	8.7	7.6	Эрчим хүчний яам Говь-Алтай-Увс аймаг Цахилгаан дамжуулалтын төвийн бусад 2025 оны үйл ажиллагаа	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
6.3	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Уург хүлээн хэрэглэх чийн эрчим хүчний нийг хэрэглээнд зэрэг эрчим хүчний хэмжээнд ДНБ, анхдагч эрчим хүчээр хэмжсэн эрчим хүчний үр ашиг	7.3.1	Грн/саяаг	2022	38.6	36.4	Эрчим хүчний яам Алтай-Увс аймаг Цахилгаан дамжуулалтын төвийн бусад 2025 оны үйл ажиллагаа	Салбарын статистик	Жил тутам	Эрчим хүчний яам
6.3.1	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Ойгоор бүрхэгдсэн талбайн зэрэг хувь	15.1.1	Хувь	2025	8.71	8.8	Ой зохион байгуулалтын талбайн, Ой газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.1	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Нэн хүтэй, хүтэй дэрсийтөн газар нутгийн зэрэг хувь	15.3.1	Хувь	2020	23.3	-	Цөмийн цахилгаан, Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Судалгааны тайлан	5 жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.2	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Ойгоор бүрхэгдсэн талбайн зэрэг хувь	-	Мөнгөн га	2025	13.9	42	Ой зохион байгуулалтын талбайн, Ой газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.3	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Дэвсгэр ашигласан усны зэрэг хувь	-	Хувь	2024	17	23	Ус ашиглалтын талбайн, Усны газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.4	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Тарсан модны амьдралт амьт наугалсан талбайн	-	Хувь	2025	75	78	Ой зохион байгуулалтын талбайн, Ой газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.5	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Ой хөнөөлт шавьрын тэмдгийн амьт наугалсан талбайн	-	Мөнгөн га	2025	247.3	180	Ой зохион байгуулалтын талбайн, Ой газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.6	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Гидроэлектрийн дүнд модны талбайн зэрэг хувь	-	Хувь	2025	17.8	25	Ус ашиглалтын талбайн, Усны газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.7	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Урьдчилан захиалга, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	-	Тоо	2025	2	6	Ус ашиглалтын талбайн, Усны газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.8	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Тарсан модны амьдралт амьт наугалсан талбайн	-	Тоо	2025	5	10	Ус ашиглалтын талбайн, Усны газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.9	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Хамгаалах, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	-	Тоо	2025	10	14	Ус ашиглалтын талбайн, Усны газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.1.10	Байгаль орны хамгаалал	Байгалийн нөөцийг судалж, хамгаалал, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	Хамгаалах, нөөц саргээлт, зохиостой ашиглалтыг сайжруулах.	-	Тоо	2025	15	19	Ус ашиглалтын талбайн, Усны газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орны, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам

Д/д	Сайбаг/ГЭЗ/хөгөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалтруу үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжих нэгж	Сүүрх он	Сүүрх түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Харихуцах байгууллага
6.3.1.5	71410 Газрын доройлтыг хөгжүүлэх, ур амьсгалын менежмент сарилгах	Хөрс болон доройтсон бэлчээрийг хамгаалж, нөхөн сэргээхийг нэмэгдүүлнэ.	Цөлжилтийг бууруулах, хамгаалах арга хэмжээ авсан газар нутгийн хэмжээ, тусгай жилд	-	Га	2025	200	200	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			Уул урхайн нөхөн сэргээлт /төнийн, тухайн жилд/	-	Га	2025	1863	1500	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан, Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			Уул урхайн нөхөн сэргээлт /биологийн, тухайн жилд/	-	Га	2025	600	500	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайлан, Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
			Жидд дунджаар савжуулж, нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ	-	Сая га	2024	3.1	3	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс, Урьдчилсан статистикийн хороо	Салбарын статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
6.3.1.6	71404 Усчин, нуур, цөл мөсөн, менежмент	Экосистемийн тогтвортой байдлыг хамгаалж, бүтээх, бүтээх, усан сав, нуур байгуулах.	Шинээр байгуулсан хөв цөөрөм, усан сав нуур	13.1	Тоо	2025	8	104	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
6.3.2	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Бэлчээрийн нөөцлэлт багасгана.	Бэлчээрийн 100 га талбайд ногдох малын тоо	-	Тоо	2025	86.0	98.0	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
6.3.2.1	70801 Мал аж ахуйн бэлчээрийг хөгжүүлэх	Малын тэжээлийн дэмжлэгийг бууруулах	Хонин толгодт шилжүүлсэн нэг малд ногдох тэжээлийн хэмжээ	-	К	2025	11.0	10.0	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
6.3.2.2	70802 Газар замныг хөгжүүлэх	Услагатай тархайн цэвэр эргэнг	Услагатай талбайн хэмжээ	-	Мянга га	2025	62.5	72.0	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам	Салбарын статистик	Жил тутам	Хүнс, хөдөө аж ахуй, энгэрэн үйлдвэрийн яам
Бүлгийн нэрт, төрийн бүтээмж, засаглал												
7	Үндэсний үр дүн	Зөв засаглалын үзүүлэлтийг нэмэгдүүлнэ.	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлтүүдийн дундаж	-	Эрэмбэ	2024	114	107	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлт, Дэлхийн банк	Экспертийн ярилцлага, тоон судалгаа	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
7.1	Хууль зүй, дотоод хэрэг	Авлигын бууруулна.	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлт, Авлигын индекс	-	Эрэмбэ	2024	138	130	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлт, Авлигын индекс	Экспертийн ярилцлага, тоон судалгаа	Жил тутам	Авлигатай тэмцэх газар
7.1.1	Авлигатай тэмцэх газар	Авлигын үйлтэвх соёл, хандлагыг бүрдүүлнэ.	Авлигын төсөөллийн индекс	-	Огноо	2025	31	35	Авлигын төсөөллийн индекс, Транспаренси интернейшнл олон улсын байгууллага	Огноо, улсын аргачлал	Жил тутам	Авлигатай тэмцэх газар
7.1.1.1	70408 Авлигатай тэмцэх газар	Төрийн байгууллагуудын шалтгааныг нэмэгдүүлнэ.	Шударга байдлын үнэлгээ	-	Огноо	2025	74.9	75.0	Шударга байдлын үнэлгээ, Авлигатай тэмцэх газар	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Авлигатай тэмцэх газар

Дд	Салбар(ГЗ)/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын зарчмын үндсэд	Хяналт хийх хугацаа	Суурийн өсөлт	Суурийн түвшин	Зорилготой түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хяналт хийх байгууллага
7.1.1.2	70408 Авлигатай тэмцэх	Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны үр нөлөөг нэмэгдүүлнэ.	Оулийн 12 сард төрийн албан хаагчид авлига өгсөн иргэдийн эзлэх хувь	16.5.1	Хувь	2024	4.2	3.5	Арчигсан засаглал судалгаа, үндэсний статистикийн өгөгдөл	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Авлигатай тэмцэх газар
7.2	Хууль зүй, дотоод хэрэг	Хууль, шүүхийн байгууллагын засаглалыг сайжруулна.	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлт: Хуулийн засаглал	-	Эрэмбэ	2024	120	113	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлт, Дэлхийн банк	Экспертийн ярилцлага, тоон судалгаа	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
7.2.1	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Хүний эрх, эрх чөлөөний хамгаалалтыг сайжруулна.	Хүний эрх, эрх чөлөөний хамгаалалтыг сайжруулна.	-	Эрэмбэ	2024	84	84	Эрх чөлөөний индекс, Орьдсон Хууль байгууллага	Салбарын тайлан	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
7.2.1.1	70705 Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэл	Шийдвэр гүйцэтгэлийн бодит биелэлтийн хурдтай байдлыг хангасна.	Шийдвэр гүйцэтгэлийн бодит биелэлтийн хурдтай байдлыг хангасна.	-	Хувь	2024	0.287	0.260	Цагдаагийн Замлалын ерөнхий газар	Замлалын статистик	Жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
7.2.1.2	70411 Төрийн албан хаагчийн хөтөлбөр	Архивын лавлага, үйлчилгээний хугацааг багасгана.	Архивын эргэн, хуулийн этгээдэд үзүүлж байгаа үйлчилгээний хөтөлбөр	-	Тоо	2024	5	4	Цөмийн хэлбэрт шилжүүлсэн баримтын тайлан, Архивын ерөнхий газар	Салбарын тайлан	Хавас жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
7.2.1.3	70602 Хил хамгаалах	Улсын эрхийн аюулгүй байдлыг чадварыг хангасна.	Хилийн зөрчлийн илрүүлэлт, шийдвэрлэлтийн хувь	-	Хувь	2024	92.5	94.5	Хонгорын цахилгаан байдлын мэдээ, Хил хамгаалах ерөнхий газар	Салбарын тайлан	Хавас жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
7.2.1.4	70420 Гадаадын иргэнд тавих бүртгэл, мэдээлэл, хяналтыг сайжруулна.	Гадаадын иргэнд тавих бүртгэл, мэдээлэл, хяналтыг сайжруулна.	Заримтгай гадаадын иргэдийн тооллогод эзлэх хувь	-	Хувь	2024	10	9.8	Гадаадын иргэний бүртгэл, цахилгаан мэдээ	Статистик, тоон мэдээлэл	Хавас жил тутам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
7.2.2	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл, Улсын шүүхийн даргын хурал, Шүүхийн хороо	Шүүхэд итгэх иргэдийн итгэлийг нэмэгдүүлнэ.	Шүүхэд итгэх иргэдийн итгэлийн түвшин /1-100/	-	Индекс	2023	48.4	48.8	Шүүхийн индекс, Нээлттэй нийгэм форум	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
7.2.2.1	70701 Шүүхийн бие даасан, хараат бус байдлыг хангах	Иргэдийн хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн нээлттэй шүүхийн орчин бүрдүүлнэ.	Иргэдийн хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн, нээлттэй шүүхийн орчин бүрдсэн байдал	-	Хувь	2024	0	38.1	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
7.2.2.2	70702 Хууль хэрэглээд нэгмэл байдлыг хангана.	Хууль хэрэглээд нэгмэл байдлыг хангана.	Хууль хэрэглээний нэгмэл байдлын түвшин	-	Хувь	2023	67.82	-	Улсын дээд шүүх	Замлалын статистик	2 жил тутам	Улсын дээд шүүх
7.2.2.3	70701 Шүүхийн бие даасан, хараат бус байдлыг хангах	Шүүхийн нээлттэй, ил тодоог хангасна.	Шүүхийн индекс: Хавтал мэдээллийн, оуравалжита	-	Хувь	2023	45	47	Шүүхийн индекс, Нээлттэй нийгэм форум	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
7.2.2.4	70714 Самилтын хэрэг шийдвэрлэлийн чанарыг сайжруулна.	Самилтын хэрэг шийдвэрлэлийн чанарыг сайжруулна.	Самилтын хэрэг шийдвэрлэлийн чанарыг сайжруулна.	-	Хувь	2024	14.8	12.8	Шүүхийн самилтын хороо	Замлалын статистик	Жил тутам	Шүүхийн самилтын хороо
7.2.3	Улсын ерөнхий прокурорын газар	Прокурорын байгууллагад итгэх олон нийтийн итгэлийн түвшин	Прокурорын байгууллагад итгэх олон нийтийн итгэлийн түвшин	-	Индекс	2025	50.9	60	Улсын ерөнхий прокурорын газар	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Улсын ерөнхий прокурорын газар

Д/д	Салбар/ГЗ/хөгжлийн газр	Үр дүн	Шалтруу үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хамжих нэгж	Суурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хяригдах байгууллага
7.2.3.1	70703 Прокурорын хяналт	Хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах, ял эдүүлэх үүрэгтэй хуулийн эрх эрх чөлөөт хамгаалж, зарчигдсон эрхийг сэргээх.	Шүүхээс прокурорт буцаасан эргэйн эзлэх хувь	-	Хувь	2025	7.20	6.6	Улсын ерөнхий прокурорын газар	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Улсын ерөнхий прокурорын газар
7.2.4	Монгол Улсын Нэгдсэн хуулийн цэц	Монгол Улсын Нэгдсэн хуулийн цэц	Мэргээн хянан шийдвэрлэх амлалтаагаа шийдвэрлэлтийн түвшин	-	Хувь	2025	78.5	79	Монгол Улсын Нэгдсэн хуулийн цэц	Салбарын тайлан	Жил тутам	Монгол Улсын Нэгдсэн хуулийн цэц
7.2.4.1	Үндсэн хуулийн гүйцэтгэл дээд хяналт тавих	Үндсэн хуулийн гүйцэтгэл дээд хяналт тавих	Шүүхийн индекс: Хууль тогтоох эрх мэдэлд тавих шүүхийн хяналт	-	Хувь	2023	59.03	62	Шүүхийн индекс, Нэгдэлтийн нийгэм форум	Түүвэр судалгаа	2 жил тутам	Монгол Улсын Нэгдсэн хуулийн цэц
7.3	Төрийн удирдлага	Төрийн бүтэц, хөгжлийн үйлчилгээ	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлт: Засгийн газрын үр нөлөө	-	Эрэмбэ	2024	141	132	Дэлхийн Засаглалын үйлчилгээний банк	Экспертийн ярицлага, тоон судалгаа	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн газр
7.3.1	Төрийн албаны зөвлөл	Төрийн албанд чадварлаг хүний нөөцийг бүрдүүлэх	Албан тушаалын шалгаралд нийцсэн мэргэслээр ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчдын эзлэх хувь	-	Хувь	2025	Тооцох	T+15%	Төрийн албан хаагчийн нэгдсэн тоо бүртгэл, Төрийн албаны	Захиргааны статистик	Жил тутам	Төрийн албаны зөвлөл
7.3.1.1	Төрийн албаны ерөнхий удирдлага, зохицуулалт	Төрийн албанд мөргөт зарчмыг бүрэн хэвшүүлэх	Төрийн албан хаагчийн үйлчилгээний түвшин, тусламж, томилогсон эргэлтийн бууралт	-	Хувь	2025	3	2.6	Төрийн албан хаагчийн нэгдсэн тоо бүртгэл, Төрийн албаны зөвлөл	Захиргааны статистик	Жил тутам	Төрийн албаны зөвлөл
7.3.2	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	Төрийн албаны чиг үүрэг, бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой, цөмхөг болгох	Удирдах, гүйцэтгэх албан хаагчийн харцаа	-	Хувь	2024	9.2	9.8	Төрийн албан хаагчийн нэгдсэн тоо бүртгэл, Төрийн албаны зөвлөл	Захиргааны статистик	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
7.3.2.1	70103 Гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	Төрийн албаны сургалт, хөгжлийн үйлчилгээний нөхцөлдүүлэх	Төрийн албаны сургалтад оролцогчдын сэтгэл ханамжийн түвшин	-	Хувь	2025	Тооцох	T+8%	Сэтгэл ханамжийн судалгааны тайлан, Удирдлагын академид	Түүвэр судалгаа	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
7.3.2.2	70103 Гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	Хөгжлийн бодлого болон байгууллагын үйлдвэрлэл, хөгжлийн хэрэгсэл, хэрэгсэл хэрэгсэл	Төрийн байгууллагын чиг үүрэг, дээд зорилго, үүргийн дээд зорилго, үүргийн дээд зорилго	-	Хувь	2025	Тооцох	T-15%	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар
7.3.2.3	70103 Гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	Байгууллагын үйлдвэрлэл, хөгжлийн үйлчилгээний нөхцөлдүүлэх	Байгууллагын үйлдвэрлэл, хөгжлийн үйлчилгээний нөхцөлдүүлэх	-	Харцаа	2024	0.77	0.83	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Байгууллагын үйлдвэрлэл, хөгжлийн үйлчилгээний нөхцөлдүүлэх, "Хангалттай" үнэлгээний албан хаагчдын хувьд харьцуулах тооцоо, үйлдвэрлэл, хөгжлийн үйлчилгээний нөхцөлдүүлэх	Салбарын тайлан	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар

Д/д	Салбар/ГЗ/Хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын улдаа	Хажих нэр	Суурь сн	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Харилцах байгууллага
7.3.3	Төрийн албаны зөвлөл	Төрийн албан хаагчийн ёс зүй, харууцлагыг нэмэгдүүлнэ.	Ёс зүйн нэрс	-	Индекс	2025	Тооцох	T+20%	Ёс зүйн хороо	Салбарын тайлан	Жил тутам	Ёс зүйн хороо
7.3.3.1	Төрийн албаны 70401 Төрийн албаны ерөнхий удирдлага, зохицуулалт	Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн мэдлэгийг нэмэгдүүлнэ.	Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн чадамжийн үнэлээний дүндэж	-	Хувь	2025	-	T+20%	Төрийн албаны тоо бүртгэл, Төрийн албаны зөвлөл	Захиргааны статистик	Жил тутам	Ёс зүйн хороо
7.3.4	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар	Төрийн өмчтөг компанийн зориулалтын сайжруулна.	Төрийн өмчтөг компанийн зориулалтын дүндэж	-	Хувь	2025	Тооцох	T+1.5%	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар
7.3.4.1	70426 Төрийн өмчийн эрхийг хэрэгжүүлэх	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн үр ашгийг нэмэгдүүлнэ.	Орон нутгийн өмчийн оролцотой хуулийн этгэдийн хөрөнгийн өгөөж /RON/	-	Хувь	2024	9.63	11	Амьсгалын Засаг даргын Тамгын газрын тайлан, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар
7.3.4.2	70426 Төрийн өмчийн эрхийг хэрэгжүүлэх	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн үр ашгийг нэмэгдүүлнэ.	Өмч эзэмшүүлэх гэрээний биелэлт дэх ил тод байдлын үзүүлэлт /Улсын дундаж/	-	Тэрбум төгрөг	2025	4.6	1.6	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар
7.3.4.3	70426 Төрийн өмчийн эрхийг хэрэгжүүлэх	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн үр ашгийг нэмэгдүүлнэ.	Өмч эзэмшүүлэх гэрээний биелэлт дэх ил тод байдлын үзүүлэлт /Улсын дундаж/	-	Оноо	2025	82	85	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар
7.3.5	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар	Гэрээний өмчийн нэмэгдүүлнэ.	Гэрээний өмчийн нэмэгдүүлнэ.	1.4.2	Хувь	2024	24.9	25	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар
7.3.5.1	71504 Газрын эзлэлт, кадастр	Орон зайн бодлого төлөвлөлт, шилдэр санхүүжилтийн үр ашгийг бийрүүлнэ.	Стандартын шаардлага заналд орж байгаа өмчийн эрхлэлийн үүшин	-	Хувь	2024	10	14.0	Газрын нэгдэл, санхүүжилт, үндэсний статистикийн хороо системийн	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар
7.3.5.2	71504 Газрын эзлэлт, кадастр	Байгууллага хууль ёсны мэдээллийн, зөрүүг арилгана.	Хялалт, мэдээллийн зөрүүг бийрүүлнэ.	-	Хувь	2024	50	40	Газрын кадастрын мэдээллийн сан, Хялалт, мэдээллийн сан, Газрын нэгдэл, санхүүжилт, үндэсний статистикийн хороо системийн	Салбарын тайлан	Жил тутам	Засгийн газрын Хэрэг арилгах газар

Д/д	Салбар/ГЭЗ/хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилгын үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Сүүрш он	Сүүрш түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Харилцах байгууллага
									ерөнхий газар			Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны нам
7.3.6	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны нам	Төрийн үйлчилгээний цахимжилтийг эрчимжүүлнэ.	Цахим засаглалын хөгжлийн индекс	-	Индекс	2024	0.846	-	Цахим засгийн хөгжлийн индекс, Нэгдсэн үндэсний байгууллага	Олон улсын ариарчлал	2 жил тутам	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны нам
7.3.6.1	Мэдээллийн нэгдсэн тогтолцооны дэд бүтэц	Төрийн үйлчилгээтэй холбоотой цаг хугацаа, орон аймаас хамрах хүрээг өргүүлнэ.	Иргэнээс гарах зардлын хэмжээлт	-	Тэрбум төгрөг	2025	612	560	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны нам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны нам
7.3.6.2	71302 Мэдээллийн нэгдсэн тогтолцооны дэд бүтэц	Кибер халдлага, зогсоогдох үйлчилгээний тасал зогсох, харуу арга хэмжээ авах чадавхыг бэхжүүлнэ.	Олон Улсын Кибер аюулгүй байдлын индекс	-	Индекс	2024	56.36	75.14	Дэлхийн мөбөр аюулгүй байдлын индекс, Олон улсын Цөмийлгэн аюулгүй байдлын байгууллага	Олон улсын ариарчлал	3 жил тутам	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны нам
7.4	Төрийн удирдлага	Төлөвлөлийн байгууллагын асуудал оновчтой шийдвэрлэх чадварыг сайжруулна	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлт: Тохируултын чанар	-	Эрэмбэ	2024	116	109	Дэлхийн эдийн засаг, урлалт, дэлхийн банк	Экспертийн яришлага, тоон судалгаа	Жил тутам	Улсын Их Хурлын Тамгын газар
7.4.1	Улсын Их Хурлын Тамгын газар	Улсын Их Хурлын үйлчилгээний чадварыг сайжруулна	Хууль, Улсын Их Хурлаас баталсан бусад шийдвэрийн биелэлт	-	Хувь	2025	58	60	Улсын Их Хурлын Тамгын газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Улсын Их Хурлын Тамгын газар
7.4.1.1	Хууль тогтоох, хэрэгжилтэд хяналт тавих	Парламентын ардчилсан зарчмыг бэхжүүлнэ.	Шийдвэр гаргалт нь олон нийтийн оролцоотой, иргэдийн санаа бодлыг тусгасан үр дүнтэй гаднагд итгэдэг хүн амын эзлэх хувь	16.7.2	Хувь	2024	48.3	54.3	Ардчилсан засаглал судалгаа, Үндэсний статистикийн хороо	Тухвар судалгаа	Жил тутам	Улсын Их Хурлын Тамгын газар
7.4.2	Үндэсний статистикийн хороо	Хэрэглэчийг чардагтай, хүртээмжтэй албан ёсны статистик мэдээлэл гаргах чадварыг хөгжүүлнэ.	Нэлэлтэй өвчлөлийн үнэлгээ /ODIN/	-	Оноо	2024	83	-	Нэлэлтэй мэдээллийн тооллого /ODIN/, Үндэсний статистикийн хороо	Олон улсын ариарчлал	2 жил тутам	Үндэсний статистикийн хороо
7.4.2.1	74045 Албан ёсны статистик	Төрийн байгууллагын статистикийн чадварыг бэхжүүлнэ.	Төрийн байгууллагын статистикийн чадварын үнэлгээ	-	Оноо	2025	Тооцох	T+2%	Үндэсний статистикийн хороо	Салбарын тайлан	Жил тутам	Үндэсний статистикийн хороо
7.4.2.2	74045 Албан ёсны статистик	Тогтолцоо судалгаа, тооцоогоо төлөвлөлийг дэмжинэ.	Бодлого төлөвлөлийн мэдээллийн болон байдлын хувь	17.18.1	Хувь	2025	62	-	Үндэсний статистикийн хороо	Салбарын тайлан	2 жил тутам	Үндэсний статистикийн хороо
7.4.3	Үндэсний аудитын газар	Аудитын шийдвэрийн хэрэгжилтийг бэхжүүлнэ.	Аудитын шийдвэрийн биелэлт	-	Хувь	2025	76.7	81	Үндэсний аудитын газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Үндэсний аудитын газар
7.4.3.1	74042 Төрийн аудитын хяналтыг үйлчилгээ	Төрийн аудитын шийдвэрийн биелэлтийн хяналтыг сайжруулна.	Төрийн аудитын байгууллагын чанарын үнэмлэх /INTOSAI-140-ын багцын үнэлгээ	-	Хувь	2024	50	60	Үндэсний аудитын газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Үндэсний аудитын газар
7.5	Төрийн удирдлага	Улс төрийн тогтвортой байдлыг нэмэгдүүлнэ.	Дэлхийн банкны засаглалын үзүүлэлт: Улс төрийн тогтвортой байдал	-	Эрэмбэ	2023	71	65	Дэлхийн эдийн засаг, урлалт, дэлхийн банк	Экспертийн яришлага, тоон судалгаа	Жил тутам	Сонгуулийн ерөнхий хороо

Д/д	Салбар/ГЭЗ/хөгөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжих нэгж	Сүүрх он	Сүүрх түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
7.5.1	Сонгуулийн ерөнхий хороо	Шударга эрхлэсэн сонгуулийн соёлтой төлөвлөгүүрнэ.	Чөлөөт шударга сонгуулийн индекс	-	Индекс	2024	0.61	0.62	Чөлөөт башдагцааг сонгуулийн индекс. Вн-дм олон улсын байгууллага	Олон улсын аргачлал	Жил тутам	Сонгуулийн ерөнхий хороо
7.5.1.1	70403 Ерөнхий сонгууль зохион байгуулах	Харууцлагатай улс төрийн намыг бэхжүүлнэ.	Сонгуулийн үйл ажиллагаа явуулсан улс төрийн намын тайлан	-	Хувь	2024	40.5	67.5	Намуудын тайлан, Сонгуулийн ерөнхий хороо	Салбарын тайлан	Жил тутам	Сонгуулийн ерөнхий хороо
7.5.1.2	70403 Бүх нийтийн сонгууль зохион байгуулах	Харууцлагатай улс төрийн намыг бэхжүүлнэ.	18-34 насны залуудуудын сонгуулийн оролцоо	-	Хувь	2024	37	48	Сонгуулийн ерөнхий хороо	Захирагчын статистик	Жил тутам	Сонгуулийн ерөнхий хороо
7.5.1.2	70403 Бүх нийтийн сонгууль зохион байгуулах	Харууцлагатай улс төрийн намыг бэхжүүлнэ.	Сонгуулийн ирэл	-	Хувь	2024	59.29	60.0	Салбарын ерөнхий хороо	Салбарын статистик	Сонгуультай жил бүр	Сонгуулийн ерөнхий хороо
7.5.1.2	70403 Бүх нийтийн сонгууль зохион байгуулах	Харууцлагатай улс төрийн намыг бэхжүүлнэ.	Хөгжлийн бэрхшээлтэй зогсолцон сонгуульд оролцсон хувь	-	Хувь	2025	5.04	T+20%	Сонгуулийн ерөнхий хороо	Бүртгэл, тайлан	Тухайн сонгууль бүрийн дараа	Сонгуулийн ерөнхий хороо
7.6	Гадаад харилцаа	Гадаад талтай орчмыг бэхжүүлнэ.	Дэлхийн энх тайвны үзүүлэлт	-	Индекс	2025	1.72	1.67	Энх тайвны үзүүлэлт. Хүн төрөлхтний олсын хараа	Олон улсын аргачлал	Жил тутам	Гадаад харилцааны яам
7.6.1	Гадаад Харилцааны яам	Олон улсад Монгол өсгөнө	Даад, өндөр түвшин айлчлалын тоо	-	Тоо	2024	21	21	Гадаад харилцааны яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Гадаад харилцааны яам
7.6.1.1	Гадаад улс дахь дипломатич үйл ажиллагаа	Монгол иргэдийн гадаад, улс руу өсгүүл зорилт, үйл ажиллагааг бэхжүүлнэ.	Визгүй зорчих хэлцэлхэрийн тоо /Билэгү зорчих улсын тоо/	-	Тоо	2024	29	31	Гадаад харилцааны яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Гадаад харилцааны яам
7.6.1.2	70304 Гадаад улсад байгаа монгол иргэдэд туслах иргэдэд туслах	Хилийн чанад дэх Монгол Улсын иргэн, ак ахуйн нэгжийн эрх зөрчмгдсэн тохиолдолд харууцсан байгууллагад 72 цагийн дотор хэлбэгдсэн тохиолдол	Хилийн чанад дэх Монгол Улсын иргэн, ак ахуйн нэгжийн эрх зөрчмгдсэн тохиолдолд харууцсан байгууллагад 72 цагийн дотор хэлбэгдсэн тохиолдол	-	Хувь	2025	Тооцоох	T+10%	Гадаад харилцааны яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Гадаад харилцааны яам
7.6.1.3	70303 Олон улсын хамтын ажиллагааг бэхжүүлнэ	Гадаад улс орнуудтай харилцан ашигтай хамтын ажиллагааг бэхжүүлнэ.	Улс уурхайн бүсбүгдэлхүүний ажиллагаа үйлдн дүн залх хувь	-	Тоо	2025	Тооцоох	T+10%	Гадаад харилцааны яам, Зидан засаг, хөгжлийн яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Гадаад харилцааны яам, хөгжлийн яам
7.6.2	Соёл, спорт, аялалт жуулчлалын яам	Соёлын зөвлөн хийн ажиллагааг бэхжүүлнэ.	Дэлхийн Зөвлөн хүчний индекс	-	Эрэмбэ	2025	108	102	Зөвлөн хүний индекс, Зөвлөн хийн ажиллагаа	Олон улсын аргачлал	Жил тутам	Соёл, спорт, аялалт жуулчлалын яам
7.6.2.1	71708 Соёлын ав	Монгол Улсын соёлын нөлөөг өргөжүүлнэ.	Дэлхийн Монгол индекс	-	Хувь	2021	62	63	Үндэсний соёл- нэгдмэл үнэт зүйлийн индексийн судалгаа	Түүвэр судалгаа	3 жил тутам	Соёл, спорт, аялалт жуулчлалын яам
7.7	Батлан хамгаалах хамгаалах	Батлан хамгаалах чадварыг бэхжүүлнэ.	Батлан хамгаалах чадварын индекс	-	Индекс	2025	1.99	1.99	Батлан хамгаалах чадварын индексийн судалгаа	Олон улсын аргачлал	Жил тутам	Батлан хамгаалах яам
7.7.1	Батлан хамгаалах яам	Зэвсэгт хүчний үүрэг гүйцэтгэх чадварыг бэхжүүлнэ.	Күрэг гүйцэтгэх чадвар нэмэгдсэн байдал	-	Хувь	2025	Нууц	Нууц	Батлан хамгаалах яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Батлан хамгаалах яам
7.7.1.1	70601 Зэвсэгт хүчний үйл ажиллагаа	Орон нутгийн хамгаалах чадварыг бэхжүүлнэ.	Орон нутгийн хамгаалалт, улсын дайчилгааны чадварын дүнцдэг түвшин	-	Оноо	2025	Нууц	Нууц	Батлан хамгаалах яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Батлан хамгаалах яам

Д/д	Салбар/ГЭЗ/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжих нэгж	Суурь он	Суурь түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
7.7.1.2	70901 Засварт хүний үйл ажиллагаа	Төрийн зарийг бэхжүүлж, энхийг дэмжих ажиллагааны үүрэг гүйцэтгэх чадварыг нэмэгдүүлэх	Энхийг дэмжих ажиллагаанд түрэг үзүүлэлт	-	Хувь	2025	Нууц	Нууц	Батлан хамгаалах нам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Батлан хамгаалах нам
7.7.1.3	70901 Батлан хамгаалах ажиллагаа	Батлан хамгаалах аж үйлдвэрлэлийг бэхжүүлнэ.	Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн хэмжээ	-	Хувь	2025	Нууц	Нууц	Батлан хамгаалах нам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Батлан хамгаалах нам
7.7.2	Батлан хамгаалах нам	Цэргийн алба хаагчдад, тодорхой чиглэлээр мэдлэг олгож, ур чадварыг хөгжүүлнэ.	Хүрээлэн орчны алба хаах утгаар, марлахийн боловсрол олгохор хэрэглүүлсэн хөгсгөлөр	-	Тоо	2025	0	1	Засварт хүний жанжин штаб	Салбарын тайлан	Жил тутам	Батлан хамгаалах нам
Бүлгийн нэр/Бүсийн ХӨЖИЛ												
8	Үндэсний үр дүн	Бүс, орон нутгийн хөгжлийн ялгааг багасгана.	Орон нутгийн хөгжлийн индекс	-	Индекс	2024	0.506	0.553	Орон нутгийн хөгжлийн индекс, Бүсийн хөгжлийн үндэсний индекс	Статистик, трон мэдээлэл	Жил тутам	Эрийн засаг, хөгжлийн нам
8.1	Бүх салбар	Орон нутгийн засаглалыг бэхжүүлнэ.	Орон нутгийн хүн ам	-	Хувь	2024	50.1	51.1	Мэдээлэл, статистикийн хороо	Салбарын тайлан	Жил тутам	Эрийн засаг, хөгжлийн нам
8.1.1	Шадар сайдын Ахлын алба	Орон нутгийн засаглалыг бэхжүүлнэ.	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын үйл ажиллагааны үнэлгээний дүндэж	-	Хувь	2024	74.45	78.40	Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадар сайдын Ахлын алба
8.1.1.1	Бүсчилсэн хөгжлийн, бодлого, удирдлага	Бүс, орон нутгийн тэтгэ боломжийг зоруйт байдлыг бууруулна.	Хүний хөгжлийн индексийн зөрүү	-	Индекс	2024	0.110	0.095	Бүсчилсэн хөгжлийн үндэсний хүрээлэн, Хүний хөгжлийн индексийн өндөр бүсийн онооноос хамгийн бага үнэлэгдсэн бүсийн оноог хэсэж зарим тооцоог өрсөлдөх	Статистик, трон мэдээлэл	Жил тутам	Шадар сайдын Ахлын алба
8.1.1.1	70107 Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, удирдлага	Өрсөлдөх чадвар, тэтгэ боломжийг нэмэгдүүлнэ.	Аймагуудын өрсөлдөх чадварын өрсөлийн онооны дүндэж	-	Оноо	2023	66.6	67.9	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Нийдмэл индекс	2 жил тутам	Шадар сайдын Ахлын алба
8.1.1.2	70107 Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, удирдлага	Бүс, орон нутгийн төрийн үйлчилгээний ялгавал байдлыг бууруулна.	Төрийн албаар үйлчилүүлсэн үйлчилгээнд сэтгэл хангалуун байгаа иргэдийн ээлэх хувь (Нийслэл, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал)	16.6.2	Хувь	2024	12.5	27.5	Ардчилсан засаглал судалгаа, Үндэсний статистикийн хороо	Туувар судалгаа	Жил тутам	Шадар сайдын Ахлын алба
8.1.1.2	70107 Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, удирдлага	Бүс, орон нутгийн төрийн үйлчилгээний ялгавал байдлыг бууруулна.	Төрийн албаар үйлчилүүлсэн үйлчилгээнд сэтгэл хангалуун байгаа иргэдийн ээлэх хувь (Нийслэл, аймгийн Засаг даргын Тамгын газар)	16.6.2	Хувь	2024	19.2	31.5	Ардчилсан засаглал судалгаа, Үндэсний статистикийн хороо	Туувар судалгаа	Жил тутам	Шадар сайдын Ахлын алба

Дд	Салбар/ГЭЗ/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжээ нэгж	Сүүрш он	Сүүрш түвшин	Зорилгот түвшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
8.1.2	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/	Орон нутгийн эдийн засагчид үйлдвэрлэлийн байдлыг нэмэгдүүлнэ.	Улсын төсвөөс саажуурын дамжлагыг асваггүй амжилт тоо	-	Тоо	2024	6	8	Сангийн яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
8.1.2.1	70107 Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл	Хангайн бүсийн ДНБ-д мал аж ахуйн салбарын эзлэх хувь нэмэгдүүлнэ.	Хангайн бүсийн ДНБ-д мал аж ахуйн салбарын эзлэх хувь	-	Хувь	2024	48.3	49.55	Үндэсний тооцоо, статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
8.1.2.2	70107 Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл	Баруун бүс: Эрчим хүчний найдвартай хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	Үйлдвэрлэсэн цамцгаан эрчим хүч	-	Сая кВт.цэг	2024	127.6	186.1	Эрчим хүчний зохицуулах хороо	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
8.1.2.3	70107 Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл	Хойд бүс: Аж ахуйн салбарын найдвартай хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	Хойд бүсийн аж үйлдвэрийн салбарын хангамжийг борлуулалтын хэмжээ	-	Тэрбум төгрөг	2024	4136.9	5,494.9	Үндэсний тооцоо, статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
8.1.2.4	70107 Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл	Төвийн бүс: Хөдөө аж ахуйн гаралтай үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	Төвийн бүсийн хөдөө аж ахуйн гаралтай үйлдвэрлэлийн хэмжээ	-	Тэрбум төгрөг	2024	1,159.23	1,433.4	Үндэсний тооцоо, статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
8.1.2.5	70107 Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл	Зүүн бүс: Хил дамнасан аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.	Зүүн бүсийн ирсэн жуулчдын тоо /дотоод гадаад/	-	Мянган хүн	2024	173.8	178.68	Үндэсний тооцоо, статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
8.1.2.6	70107 Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл	Говийн бүс: Ногоон эрчим хүч, дулаан үйлдвэрлэл, түүний болон гадарган усан хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	Ногоон эрчим хүчний суурилагдсан хүчин чадал Гадарган усан хангамжийн суурилагдсан хүчин чадал	-	МВт л/сек	2024	190	90	Эрчим хүчний зохицуулах хороо	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
8.1.2.7	70107 Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл	Улаанбаатар бүс: Аялалд дургутгаад, бизнес эрхлэгчдийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Дулаан үйлдвэрлэлийн суурилагдсан хүчин чадал Аялалд дургутгаад үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж байгууллага	-	МВт Тоо	2024	3500	4500	Усны газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
8.1.2.8	70107 Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл	Улаанбаатар бүс: Аялалд дургутгаад, бизнес эрхлэгчдийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Аялалд дургутгаад үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж байгууллага	-	Тоо	2025	1426	1,425	Эрчим хүчний яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бусчилсан хөгжлийн бодлого, үндирлэл/ онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/

Дд	Салбар/ГЭЗ/хөтөлбөрийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хамжих нэгж	Сүүрь он	Сүүрь түшшин	Зорилгот түшшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцгаа байгуулгаа
8.1.2.8	70808 Шинэ хоршоо үйлдвэрлэлийг хөдөлгөөн	Хоршоодан дутагдалгүй үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	Хоршооны нэг пилунд ногдох барилдлын арга	-	Сая төгрөг	2025	Тооцох	T+30%	Хоршооны тайлан, Шадар сайрын Ажлын алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онгог байдлын асуудал эрхэлсэн/	Салбарын тайлан	Жил тугам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онгог байдлын асуудал эрхэлсэн/
Бүлгийн өөрчлөх чадвар												
9	Үндэсний үр дүн	Монгол Улсын өрсөлдөх чадвар нэмэгдүүлнэ.	Олон улсын өрсөлдөх чадварын индекс	-	Эрэмбэ	2025	5	58	Дэлхийн өрсөлдөх чадварын тайлан, Дэлхийн өрсөлдөх чадварын төв	Экспертийн ярианыг сонсч судалгаа	Жил тугам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
9.1	Бүх салбар	Эдийн засгийн эрх чөлөөний чөлөөг сайжруулна.	Эдийн засгийн эрх чөлөөний байрлал индекс	-	Эрэмбэ	2025	74/176	70	Эдийн засгийн эрх чөлөөний байрлал индекс, Дэлхийн уламжлалын сан	Олон улсын аргаачлал	Жил тугам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
9.1.1	Салгийн яам	Итгэмжлэгдсэн аж ахуйн нэгжийг нэмэгдүүлнэ.	Итгэмжлэгдсэн аж ахуйн нэгжийн тоо	-	Тоо	2025	6	14	Гаалийн ерөнхий газар	Салбарын тайлан	Жил тугам	Салгийн яам
9.1.1.1	70205 Татвар хураалт, орлого бүрдүүлэлт	Гаалийн бүрдүүлэлтэд зарцуулж хуацааг бууруулна.	Бараанд хийх шалгалтаас чөлөөлөх хувь	-	Хувь	2025	64	66	Гаалийн ажиллагааны систем, Гаалийн ерөнхий газар /Гаалийн бүрдүүлэлт хийсэн үйлдвэрлэлийн галгийн хураалт негосон, улбар шар төлөвт сонгогдсон мэдүүлгийн тооны злэлэх хувь/	Салбарын тайлан	Жил тугам	Салгийн яам
9.1.2	Шадар сайдын Ажлын алба	Амжилттай зомон амжилтаа хөгжөөдөг худалдан авах ажиллагааны злэх хувийг нэмэгдүүлнэ.	Тендер шалгаруулалт амжилтгүй болсон хувь	-	Хувь	2024	53	35	Тендер худалдан авах ажиллагааны газар	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тугам	Шадар сайдын Ажлын алба /Гадаадлан хөрөнгө оруулалт, худалдан авах ажиллагаа эрхэлсэн/
9.1.2.1	70418 Худалдан авах ажиллагаа	Худалдан авах ажиллагааны үр ашгийг нэмэгдүүлнэ.	Тендерг оролцч оос ажиллагчдын шийдвэрт гаргах ажиллагааг тооллын злэх хувь.	-	Хувь	2025	50	45	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарын худалдан авах ажиллагааны хэрэгжилтийн тайлан, Салгийн яам	Салбарын тайлан	Жил тугам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онгог байдлын асуудал эрхэлсэн/
9.1.3	Шадар сайдын Ажлын алба	Үйлчилгээнд иргэдийн итгэх итгэлийг нэмэгдүүлнэ.	Завсгал баталгаажуулалтад хамрагдсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ	-	Хувь	2025	54.5	63	Стандарт, хэмжил зүйн газар	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тугам	Шадар сайдын Ажлын алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онгог байдлын асуудал эрхэлсэн/

Дд	Салбар(ГЗ)/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үндэс	Хэмжих нэгж	Суурь сн	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин 2027 он	Мэдээлэл эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Харилцах байршил
9.1.3.1	Стандарт, хэмжил зүй	Стандартчилал, тооцоо, үнэмлэхүй итгэмжлэлийн чандар хүргэжмэйг сайжруулна.	Олон улс, бүс нутгийн стандартад нийцүүлэн баталсан үндэсний стандартыг зөвлөх хувь	-	Хувь	2025	46.0	47	Стандарт, хэмжил зүйн газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадар сайдын Ахуйн алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
9.1.3.2	Стандарт, хэмжил зүй	Хүнсний аюулгүйн үзүүлэлтийг бүрэн шинжлэнэ.	Нормчилсон хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүйн үзүүлэлт	-	Хувь	2025	85	93	Хүнсний аюулгүй байдлын үндэсний лаборатори	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадар сайдын Ахуйн алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
9.2	Төрийн удирдлага	Засгийн газрын өрийг бууруулна.	Засгийн газрын нийт өрийн ДНБ-д эзлэх хувь	-	Хувь	2025	39	50	Сангийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Сангийн яам
9.2.1	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Төсвийн алдагдлыг бууруулна.	Төсвийн нийт зардлын ДНБ-д эзлэх хувь	-	Хувь	2024	38.3	31.9	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
9.2.1.1	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Төсвийн урсгал зардлыг бууруулна.	Төсвийн урсгал зардлын ДНБ-д эзлэх хувь	-	Хувь	2025	27.0	25.3	Сангийн яам	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
9.2.1.2	Орборлолт, уул уурхай	Урсгал дахны алдагдлыг уе шаттай бууруулна.	Недэйн бүтээгдэхүүний хэрэглээг дотоодын үйлдвэрлэлээр хангах	-	Хувь	2025	0	0	Үндэсний тооцоо, үндэсний статистикийн хороо	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам
9.3	Хуудлаа	Гадаад худалдааны хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	Экспортын орлого	17.11.1	Сая ам.доллар	2025	15,751.0	15,803.0	Монголбанк	Статистик, тоон мэдээлэл	Жил тутам	Монголбанк
9.3.1	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Гадаад худалдааг хөгжөөлнө.	Гадаад худалдааны хөнгөвчилсөн байдлын үзүүлэлт	-	Индекс	2025	58.1	63	Дамжлал болон тогтвортой худалдааг хөгжөөхөд дотгийн судлал, Нэгдсэн үндэсний Байгууллага	Олон улсын аргачлал	2 жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
9.3.1.1	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Экспортын бүрдүүлэлтэд зарцуулах хугацааг багасгана.	Экспортын бүрдүүлэлтэд зарцуулах хугацаа	-	Цэг	2024	302	113.1	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
9.3.1.2	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Чөлөөт худалдааны хэлэлцээрүүд байгуулна.	Чөлөөт худалдааны хэлэлцээр хэлэлцээрүүд байгуулна.	-	Тоо	2024	2	4	Эдийн засаг, хөгжлийн яам	Салбарын тайлан	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн яам
9.3.2	Шадар сайдын Ахуйн алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/	Чөлөөт бүсүүдийн худалдааны эргэлтийг нэмэгдүүлнэ.	Чөлөөт бүс дэх бараа эргэлтийн хэмжээ	-	Тэрбум төгрөг	2025	87.5	120	Чөлөөт бүсүүдийн тайлан, Шадар сайдын Ахуйн алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадар сайдын Ахуйн алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/
9.3.2.1	Чөлөөт бүсийг хөгжүүлэх	Чөлөөт бүс дэх ах ахуйн нэгжийн тоог нэмэгдүүлнэ.	Чөлөөт бүсэд ирэх ах ахуйн нэгжийн тоо	-	Тоо	2025	55	75	Чөлөөт бүсүүдийн тайлан, Шадар сайдын Ахуйн алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/	Салбарын тайлан	Жил тутам	Шадар сайдын Ахуйн алба /Бүсчилсэн хөгжлийн онцгой байдлын асуудал эрхэлсэн/

Дд	Салбар/ГЭЗ/хөгжлийн нэр	Үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Тогтвортой хөгжлийн зорилтын үзүүлэлт	Хэмжиг нэгж	Суурь он	Суурь түшшин	Зорилгот түшшин 2027 он	Мэдээллийн эх сурвалж	Мэдээлэл цуглуулах арга зүй	Мэдээлэл цуглуулах давтамж	Хариуцах байгууллага
Бүтцийн гэршлэмжлэх ухаан, ТЕХНОЛОГИ, ХИМЭЭЛ ОЮУН												
10	Үндэсний үр дүн	Эдийн засаг, нийтийн хөгжилд үзүүлэх шинжлэх ухаан, технологи, урьдчилсан судалгаа, хувь нэмэлтийг нэмэгдүүлнэ.	Дэлхийн мэдээллийн индекс	-	Индекс	2025	39.2	50	Дэлхийн мэдээллийн индекс, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн хөгжлөгч	Олон улсын аргачлал	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
10.1	Бүх салбар	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд шинэ мэдээл, технологийн нэвтрүүлэлтийг үйл явцад эрхлүүлдүнэ.	ДНБ-д дунд болон өндөр салбарын нэмэгдэл өртлийн эзлэх хувь	9.1	Хувь	2024	6.6	8.45	Үндэсний тооцоо, статистик тоон мэдээлэл	Статистик тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
10.1	Бүх салбар	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд шинэ мэдээл, технологийн нэвтрүүлэлтийг үйл явцад эрхлүүлдүнэ.	Дэлхийн инновацийн индекс	-	Эрэмбэ	2024	78	62	Шинжлэх ухааны мэдээллийн сан, Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага	Олон улсын аргачлал	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
10.1.1	Эдийн засаг, хөгжлийн нам	Дамжуулалт, патент, оюуны өмчийн үнэлэмжийг нэмэгдүүлдүнэ.	Лицензийн гэрээний төлбөрөөс олсон орлого	-	Тэрбум төгрөг	2025	Тооцох	T+10%	Оюуны өмчийн газар	Салбарын тайлан	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
10.1.1.1	Шинжлэх ухаан, технологийн нэвтрүүлэлтийн өсөн тэлт эх үүсвэрийг бий болгоно.	Судалгаа хөгжүүлэлт, инновацийн сангуудын үйлдвэрлэлийн өсөн тэлт эх үүсвэрийг бий болгоно.	ДНБ-д судалгаа, хөгжлийн салбарын зардлын эзлэх хувь	9.5.1	Хувь	2025	0.12	0.72	Үндэсний тооцоо, Үндэсний статистикийн хороо	Статистик тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
10.1.1.2	Оюуны өмчийн эрхийн баталгаажуулалт	Оюуны өмчийн эдийн засаг, хөгжлийн орлуулна.	Эдийн засгийн эргэлтэд орсон патентын тоо	-	Тоо	2025	Тооцох	T+10%	Үндэсний статистикийн хороо	Статистик тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
10.2	Бүх салбар	Цифрал эдийн засгийг нэмэгдүүлнэ.	Цифрал эдийн засгийн багтаамж	-	Хувь	2025	Тооцох	T+1.2%	Үндэсний тооцоо, Үндэсний статистикийн хороо	Статистик тоон мэдээлэл	Жил тутам	Эдийн засаг, хөгжлийн нам
10.2.1	Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны нам	Хиймэл оюуны үр ашгитал байдлыг нэмэгдүүлнэ.	Засгийн газрын хиймэл оюуны болон байдлын индекс	-	Индекс	2025	40.90	51	Засгийн газрын болон байдлын индекс, Оксфорд Инсайтс	Салбарын тайлан	Жил тутам	Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны нам
10.2.1.1	Мэдээллийн нэгдсэн тогтолцооны дэд бүтэц	Мэдээллийн технологийн салбарын үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	Мэдээллийн технологийн салбарын ДНБ-д эзлэх хувь	-	Хувь	2024	0.12	0.25	Үндэсний тооцоо, Үндэсний статистикийн хороо	Статистик тоон мэдээлэл	Жил тутам	Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны нам
10.2.1.2	Мэдээллийн нэгдсэн тогтолцооны дэд бүтэц	Ес зүйлэм хүний эрхийг хамгаалсан хиймэл оюуны нэвтрүүлэлтийг нэмэгдүүлнэ.	Хиймэл оюуны өс зүйл болон байдлын үзүүлэлт	-	Индекс	2024	2.5	3	Хиймэл оюуны байдлын үнэлгээний тайлан, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хөгжлийн хөгжлөгч	Олон улсын аргачлал	2 жил тутам	Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны нам

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакц
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turiin_medeel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 13.75

Индекс: 200003

